

بیهی بیلولون لطیفه‌لری

لطیفه‌های بیلول داننده

نظر حکن:

حیر محمد خانی (گوئیلی)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَطِيفَاتِ الْبَلْوَانِ دَانِتَهُ

نظمَ حَكِينْ :

حسين محمد خاني (كونيشلي)

شناختنی کتاب

نام کتاب	:	بهلول داننده نین لطیفه لری
ناشر	:	حسین محمد خانی (گوئیلی)
نظمه چکن	:	حسین محمد خانی (گوئیلی)
قطع	:	رقعی
تعداد صفحه	:	۱۴۴ صفحه
حروفچینی و فیلم و زینگ	:	برادران یوسفی
چاپخانه	:	نخستین
تاریخ چاپ	:	پائیز سال ۱۳۶۴ شمسی
تیراز	:	۳۰۰۰ نسخه

حق چاپ محفوظ به مؤلف است

ایچیندەکی لر

صفحه صابى

عنوان صابى	صفحه صابى
١ - مقدمه	٥
٢ - بھلول داننده ليطفهلىرى	٩
٣ - اللہ اوقدرى ده انصافسىز ده گيل	١١
٤ - ياواش دانيش ايتلر ايشيتىمەسىنلر	١٢
٥ - ماموروغان بھلول	١٤
٦ - دمپير آل كۈمور آل	١٥
٧ - گوگى سنى نه قدر دوغىيە جىكلىرى	١٧
٨ - اۇلن نئچە دىرى يلىرى؟	١٩
٩ - خئىير وئرە نه خئىير ضرر و ئەرە نەضرر	٢٢
١٠ - بھلولون حاصل جوابلىغى	٢٦
١١ - بھلول نه اوچون گولورموش	٢٨
١٢ - عوضىنەوان تومن و ئەرە رم	٣١
١٣ - بىشمىش يومورتادان جوجە چىخارمىش	٣٧

- ١٤ - هر يو خودا گۈرئىن دوز اولماز
 ٤١
- ١٥ - گۈرجىن ايشين نتىجه سىن اولجەدۇشون
 ٤٥
- ١٦ - بېلول و اوگىرە نجى سى
 ٥٣
- ١٧ - بېلولون بازار گانلارا بېشت صاتماسى
 ٥٩
- ١٨ - يۆكۈن نە دىر؟
 ٦٤
- ١٩ - بېلوللا دىلاڭ
 ٦٧
- ٢٠ - سىدن بېلول اولماز
 ٧٥
- ٢١ - توپراقىن سۆزۈ
 ٧٧
- ٢٢ - يۈز آرسىن اوزونلوقدا آغاچ
 ٨٠
- ٢٤ - آتائىن نصىحتى
 ٨٨
- ٢٥ - طمعى
 ٩٣
- ٢٦ - بېلولون ائولىندك اىستەمىن بىر نفرە مىلھەتى
 ٩٦
- ٢٧ - ھىچ نە آپارا بىلمەيمە جى سىز
 ٩٨
- ٢٨ - داها منه احتىاج يوخدور
 ١٠٠
- ٢٩ - اولمو يا قاطىر چىنин قاطرىنى ھوركودە سن
 ١٠٢
- ٣٠ - قوى اوزلرى قازانىب اوْزىلرى يېسىنلىر
 ١٥٦
- ٣١ - شاهىيلا بېلول
 ١٥٨
- ٣٢ - بېلولون يو خوسو
 ١١٥
- ٣٣ - سىچانلار پادشاھى
 ١١٧
- ٣٤ - بېلول و قاضى
 ١٢١
- ٣٥ - بېلولون قوناغى
 ١٢٢
- ٣٦ - قضاوت بېلول (بېلولون قضاوتى)
 ١٣٦
- ٣٧ - بېلولون اوشاخلىقى
 ١٤٢

مقدمه

گئچن رژیم ده دیلیمیز یاساق ایدی، آنادیله اثریارادانلار
ائله یه بیلمیردی لراوز اثرلرین چاپ اوثریب، او خوجولار آراسیندا یا یسین لار،
انقلابدان صوترا دیل آزادلیقی حتی بو امکانی وئردی کی، هر قوم
مدرسه ده فارس دیلی ایله بیر لیکده اوْز آنادیلینی یازیب، او خوسون
واوگشیسین. آذربایجان یا زیچیلار و شاعرلرینه مساعد امکانلار باراندی
با غلانان دیللر آچیلدی، سینان قلم لریاز ماغا و گوْزه ل اثرلر یاراتماغا
با شلادی. آز بیر مدد تده آلوولار بورد و آذربایجان دیاریندا اقتدارلی
شاعرلر قدم عرصیه قویدولار و ادبیاتین مختلف ساحه لرینده اوْز
طبع لرین سینادیلار.

جوان شاعرلریمیزدن بیریسی ده "گونئیلی" تخلصو حسین
محمد خانی، علی او غلودورکی، گونشا یلی ۱۳۳۴ ده خامنه جواریندہ
میشوغ داغی نین اتگیندہ "مشنق" کندیندہ بیر ز حمنکش اکینچی

عائله سینده دونیا یه گوژ آچدی .

او ابتدائی تحصیلاتی نی بئشینجی صنفه قدر اوْز دوغما کندی
مشق ده آلیب، کنده راهنمایی دوره‌سی اولمادی یعنیدان ایشلمگه
تهرانا گلیب، گوندو زلرا یشلمیب و گنجملر دبیرستان تحصیلاتی نی
بیتیرندن صونرا عائله تشکیل و تربیب، تهرانین حومه سینده آزاد شغل
ایله امارات معاش ائدیر.

گونئیلی اولجه نوحه‌شعری دئمکا یله، شعر دئمگه باشладی
و صونرا شعرین مختلف ساحلریند هاوز طبیعتی سینادی بهلول دانندنین
لطیفه‌سین تورکجه نظمه چکدی و بو سیناقدان دا یاخشی چیخدی.
بومجموعه‌ده بو منظوم لطیفلر حرمتلى او خوجولا رون نظریندن گنجمک
بو جوان شاعرین پارلاق و امیدوار اولمالی گله‌جگی وار و بیز اولو
نانری دان اونون اوچون ادبیات ساحه‌سینده نائیلیت لر دیلمه‌بیب ،
اخلاقی، مدنی و اجتماعی اثرلر یاراتماغا انتظار چکیریک.

گونئیلی احساسلی بیر شاعر دیر و اونون اینجه طبیعی وار او ،
ائل شاعری اولماغی اوندا بیلیرکی ، شاعرا اوْزو، اوْزائلی نین دردلرین
احساس ائدیب حتی او دردلری درمان ائتمک اوچون عُمور بويو
چتینلیکلره دوزوب در به در اولماغی اوْزونه هموار ائله‌سین ائل
شاعری نین سُزو اوْز ائلینه بال کیمی شیرین وائل دشمن لری نین
آغريندا آجی زَهَر کیمی اولسون نئجه‌کی : " ائل شاعری کمیدیر؟"
عنوانلی شعرینده بئله دئییر :

اوْز ائل لری نین دردلرینی ائلله‌بیب احساس
درمانه گوژه عُمر و بويو درمه‌دراولسون
ائل ایجره آتیب بوي، یاشاسین ائللر ایچیندە
ائلدن آلیب الها م سُزو چون شکراولسون

اولسون ائلينه بال گيمى هر بير سۇزو شيرين
ايل دوشمنى ئغرينىدا سۇزوچون زەھر اولسون

او، اوز شعرلرينه ديني حادشه لردن و دوزگون روایت لردن استفاده مائده رکيئري گلنده چوخ مهارت واستاد ليقيا يله اوز شعرلرينه ايشه ديب و اونلار دان اخلاقى و اجتماعى نتيجه هر آليلر "گونئيلى يه نصيحىت " عنوانلى شعرلرينه بعضى مسائله بى تفاوت اولماق و ائلين فيدينه قالماقاڭ باره سىنده بىلە ئايپىز:

... باشیدان یو خسولون ، وارلی ووراند
سینیب باشی ، تُوكولسه قانی ، دینمه!
اگر جنت ده شیطان چکسه نقشه
چیخاردا آدم و حوانی ، دینمه!
گوژنده هابیلی او لدور دو قابیل
تُوكولدی چوکله آل قانی ، دینمه!
خلیل الله نمرود یاندیراندا ،
گورنده آتش سوزانی دینمه!
قوراندا سامری لر دام سئحری
سالاندا زحمته موسانی ، دینمه!
وروبسا مریم غذایه تهمت
صلیبه چکسلر عیسانی ، دینمه!
قیزیل طشتین ای چینده حاکم دون ،
کسدنه حضرت یحیائی ، دینمه:

گونئیلی، "دونیا قوچا دونیادىر" عنوانلى شعرىنده انسانلارين

دگهرين اوңدا بىلىرىكى، او اوزىنندىن ياخشى آد قويما والاً بو عالمە
او حيوان گلېب گئدىپ.

عېرىت گۈزىن "گونئىلىي" آجا عالىمە گۈرەر
چوخ سۇز بىلەن لە، دفترود يوان گلېب - گئدىپ
انسان او دورىيىنده گۈزەل آد قويوب گىنده
يوخساكى او، بىو عالمە حيوان گلېب - گئدىپ
گونئىلىي اجتماعىي تضاددان متأثر اولوب "سېزىيلداسىن"
عنوانلى شعرىنندە بىلە ترجمە ئەدير:

قلىيان گىتىر، گۇوول، گىينه ائتدى هوس اوңا
گىل، سال او دو، سوتۇك، بوسماور سېزىيلداسىن
من توخ اولا م ئەفایت ائدەر اوزگە قالسىن آج
آرواد - او شاقە ئىودە با خىب ار سېزىيلداسىن
گونئىلىي ھله جوان دىر، او نون ادبىيات و مختلف شعر ساحە
سېننە پارلاق و اوميدۋئريجى گلمىجى وار.

ع.ك. منظوري خامنه.

تهران

١٣٦٦/٤/٢٠

بەلول داننده لىطفىلىرى

بەلول آدىنىن بىر بىلە كى شهرتى واردىر
 بو شهرتى تاپماقىن عمۇ علتى واردىر
 عالىمە ئۆزۈن صاتىمادى وار - دوئلتە بەلول
 انسانلىقىنىن بىلدى نئچە قىمتى واردىر
 تارىخ گۇونىر بەلولون آدى دئىيلەندە
 هارون دنى دن ھامىنىن نفترتى واردىر
 بەلول آدى هر قىلبدە جولان ائدىر ايندى
 هارونلارا دىلەدە ھامىنىن لىعنتى واردىر
 الله اوزونە آدمى گۈئىدرى خليفە
 انسان اولانىن آلللاھىلا نسبتى وار دىر
 انسان اولا عاقل، اۆزۈنۈ دنیا ياخىدا صاتىماز
 هر مخلوقا چونكۇ شرفى - شوكتى واردىر

بەھلول اۆزونۇن قىمتىنىي درك ائدىپ اوңدا
اھ علته ايندى يوقىدۇر عزتى وار دىيـر

آزاد یا شادی اگمده‌ی باش هارونا، دوزد و
گوّد و کجه حیاتین نه قدر زحمتی واردیس

سلول آدینه، چو خلارى ديلدن ديله صالحmis

حون هر سوزونیون چوخ اوگودو - عبرتی وارد بیر

سلول آدینا بیر کتابی توپلاڈی بیر کس

سۆزدن سۇزو سئچمكىدە بۇيوك ھمتى واردىر

عاصف بیان آدامدیر ائلهین ملتہ خدمت

پولداش اولا هر انسانیلا لذتی واردیسر

عبدالکریم آد - شهرتی منظوری خامنه

شاعر - يازبچی - عالملن الفتی واردیر

توبکو محلہ کے چیخار والیق آدیندا

او درگئىنى يازماقدا اونون شركتى واردىر

تورکون دیلینه عاشق صادقدیر همیشه

تمثيلاتی یازماقدا دا چوخ سبقتی وارد یسر

بیو د پلده پازیپ چونخ کتابی اولکھدہ یا یمیش

د پلدن دیله دوئند هرمگه جدیستی وار دیر

چو خ سوزلری اوگرهتدی منه بو نئچه ايلده

عمروم بويو بوينومدا بوئيوك منتى واردير

بییر گون منه بھلول کتابیں وئردى بو بیوردو

چک نظمه بونو طبعین اگر قدرتی وارد بیر؟

گوردوں بونا طبیعیم نه قدر ده اولا عاجر

بو بير سۈزۈنۈن طبىيەمە چوخ قوتى واردىر

بئش - آلتى آى هرگون الدو شدو كجه فراغت
 يازديم قلمين گور دوم او نا همتى وارد يسر
 قور تار داها چو خدا سوزه طول و شرم (گونشيلى)
 سئچدى سوززو هر آدامين دقتى وارد يسر
 آلمار گوزونه عييلرى عارف اولان كىس
 گور دوكجه سوزونله قلمين لكتى وارد يسر

بسم الله الرحمن الرحيم
 الله اوقدره انصافسيزده گيل

بغداد دا ييغدى باشينا هارون جماعتنى
 منت قويوب دئدى ائله يين سيزمنه دعا
 اولدوم سizer خليفه او گوندن كى من- هله
 بو اولكە ده جماعته او ز و شرم يىب و با
 بهلول اشىيتدى بو سوززو گولدو دئدى كىشى!
 من واقفم اوقدره انصافسيز ده گيل خدا
 بير اولكىيە ايکى بلا بير يېرده گۈنده ره
 كافى ده گيل بو اولكە ده سن تك بويوك بلا؟

یاواش دانیش ایتلر ائشیتمه سینلر

او زمان کی ائتدی هارون اسلام اهلینه حکومت
 اسلامین آدیلا ائتدی خلق بینوانی غارت
 یو خسولون انوین ییخاردی او ز انوین اند ردی آباد
 السیزین کسردی باشین اللئی قویاردی آزاد
 هانکی باش اگیلمه سیدی خنجره اولاد ردی آماج
 ایستیر دوکانچی اولسون یا اکینچی یا کی حلّاح
 توپلاناردی دسته دسته باشینا امیر و اشراف
 مئی ایچیب قماری اوینوب گون به گون وورار دیلار لاف
 هر ضعیف، هر علیلین مالینی اند ردی یغما
 داغیدیب اند هر دی اسراف قاباعا چیخان یوچ اما
 گونلرین بیرینده هارون کی اندیر غذا تناول
 آچیلان زماندا سفره یادینا یعنیشدی بھلول

اوندا کی خلیفه گوئد و رنگ، رنگ اولان طعامی
 امر اندیب حضوره گلدنی ال دوشونده - بیر غلامی
 سویله‌هی اونا بوائوده هرنه وار طعام الوان
 ال وورولما میش بولاردان بیر بیویک طبق دوزالان
 گوتوروب صورا الینده شهری - کوچمنی گرنسن
 بهلوولو هایاندا تاپدین طبقی اونا وئرهر سن
 الینی قویوب گوئز اوسته الهه بیب غلام اطاعت
 طبقه دوزوب طعامی گوتوروب گندیب او ساعت
 او قدر دولاندی تاپدی بهلوولو غلام آخر
 او خرابده کی مسکن الهه‌یر بییه سسیز ایتلر
 دعدهی گل بیور طعامین سنه گوندہ ریدیر هارون
 من کیمی خلیفه‌دن اول قبرده یاتینجا منون
 توکه نیب سوزو غلامین دیل آچیب دانیشدی بهلو
 دعدهی توک بیغه بو ایتلر ادھلر اونو تنناول
 چوخ تعجب ائتدی آشپاز دعدهی ائتمه چوخ جسارت
 او ز طعامینی خلیفه سنه گوندہ ریب بوساعت
 آشپازا بیوردو بهلوول بو بازاردا فخر صاتما
 نه خلیفه گوندہ ریدیر بوقدر سسین او جاتما
 ائشیده اگر بو ایتلر کی خلیفه ائتمیش احسان
 هامیسی دورار قیراخدا هئچ بیری یئمزلر اوندان
 بلی بهلولون کلامی دولدوروب بوگون جهانی
 ولی کیمیدیر ایندی اوندان آلا درس زندگانی
 کیم اولا تمدن اهلی دوشونر ندیر بو صحبت
 یئموز هر گلن طعامی ائتموز هر کسه ارادت

بىرى كى فاتير گۈرورس بىربىرە حلال سحرا مى
شەدى زەردىر آغىزدا درددىر اونۇن طعامى
دوزدور ايندى بوزماندا كىمde وار مقام و شوكت
اونو بىر بىلىرلر انسان پولونا قويورلار حرمت
ئىجەكى چىپىن همىشە دولانار كىافت اوستە
بعضى لر قاچىر همىشەپول - مقام و دولت اوستە
داها با خمايىب هايىدانان اليىنە گلېب بوشروع
بۇنا ائيلەم يىب اوغورلۇن ياقكىب بىر عمر زحمت .

سامور ولان بەلۇل

قولۇندان توتدوبىر ما مۇر جاھل	گىندىن دە شهردە بەلۇل عاقل
اىد يىد يىر بەلۇلۇ بىداددا ماجبور	خلىفە يانىنا گىتمىكە ما مۇر
اولوبىلار وارد دربار هارون	گىندىب ما مۇر لان بەلۇل محزون
گىپەركىن هارونا ائتدى شاكىت	گۈروشدىن او ترۇمما مۇر آلدىر خىصىت
كى هارون نومريضلىك ائتدى ضايع	دئدى بەلۇل اىد يىر هېرىزىر دەشايىع
تايپىدىر دار عقبانى خلىفە	اىد يىدىر ترک دونيانى خلىفە
خلىفە بەلۇلا اولدو عضباك	دئدى يكجه بويالانلارى او ناپاڭ
دىئىرسن ملتە كى اولمۇشم من	دئدى آيا نىيە شايىع اىد يىرسن
سىين ما مۇرلارىن باعث اولوبىلار	دئدى بەلۇل كى آى سلطان جبار
نظامى بوزماغا شهرە چىخىبلار	دەلى آت مىلى اصطلەپى يىخىبلار
وورولار ملتە چوخ چوخ خسارت	آيا قىسيز السىرە ئەتمىش جسارت
بوخلقى ازدەها مىلى او تورلار	يازىق خلقە يامان دىوان تو تورلار

گمان ائتدیم کی گویاسن او ئلوبسن
جنا یات ائتمەدە حددن آشىپلار
قولاق آس او ندان عايدا ئىلە عبرت
بو وضعىلە بولارى گۈزموش من
او دور علت بىلە آزغىنلا شىپلار
گونئىلى (نقل او لاندا هەر حکایت)

دمير آل – كومور آل

بەھلولو گۆردۇ بىر كىشى ائتدى بىلە سئوال
آى عقل – علم صاحبى – آى معدن كمال
سوپىلە نە آل وئرى ائلەيىب آرتىرىم وارى
بىر بىول تا پامادىم نە قدر اىلەدىم خىال
عاقل بوسوزدە عقليلە وئردى اونا جواب
يعنى بويوردو گئىت دەمبىر آل بىر دە آل زغال
اولدە سو سې او ستلرىنە دولدور آنبارا
بىر اىل کى كىچدى صات‌ها مىسىن چوخلو قىمت آل
بەھول نە سوز دەمىشدى ائديب بوكىشى عمل
حەددن آشىرىدى شروتى بىر دەن چوخالدى مال
اما ايتىرىدى تىز او گۈزونو گۈرمەميش كىشى
وئرمك سلام بەھلولا اولدو بونا محال

گونلر گئچیب دولاندی زمان آی دوگنوب ایله
 بھلولو گوئرمەگە گینه سالدى اله مجال
 گلدى بو دفعه عاقلى تاپدى دئىدى اونا
 آى عقلدن اوzac دولانان آى دەللى مثال
 ايندى نه آل وئرى ائلمىيم وارلانىم گینه
 بھلول دئىدى گئىدېب صوغان آل ھم صارىمىصاغ آل
 نەلى يېرە باسىب اولارى قوى بىرايل گئچە
 صونرا صاتىب گینه ھامىسىن پول اىچىنده قال
 بو سۆزلىرى ايناندى كىشى دوشدو گىندرلەر
 آلدى صوغان صارىمىصاغى هرگون چووال، چووال
 دولدوردو آنبارا ھامىسىن تىكىدى گۈز بولا
 گونلر دولاندی آيلارا آيلاردا اولدو سال
 انبارى آچدى گۈردو اولوبىلار حاجى خراب
 گۈردو بو امرى تاپدى كىشى بىر اسفلى حال
 بھلولو گىردى تاپدى دئىدى آى فلان، فلان
 اولدە كى نه آل وئر اعديم ائيلەدىم سئوال
 وئردىن آغىلى مصلحتى سن منه او گون
 ايلك آل وئريمىدە صابدەيم الە ثروتىلە مال
 اما بو دفعه مصلحتىن وئردى چوخ ضىركەز
 پول گىنتدى الدن اولدو اورك غملە مالا مال
 بھلول دئىدى يادىمداديلار ھر ايکى سۆزوم
 سن دە ايکى سۇالىن اوغۇل ايندى ذهنە سال
 اولدە سن دئىدىن منه عاقل او دور كى من
 عاقل آدام جوابىنى وئردىم سنە او حال

اما بو دفعه سن منهکى سۈلەدیسن دەلى
يعنى دىدىن كىوار منيم عقليمده اختلال
عاقل سۈزو سنە دئەمدىم من اونا گۈرۈھ
گىتدىوارين يېرىنinde اوتوردۇ غم و مىلال
قولتار (گۈنئىلى) عاقل اولان كىن سئچىر سۈزو
فڪر ائيلە سن دەھرنە اولوب اوندان عبرت آل
عاقل تاپاندا هر كسى بىل قدرىنى اونون
بىر گون اونا ايشىن دوشەجك وار بو احتمال
جاھل يېيىب دوزو قايىد بېب سىندىرار قابى
اولسون دوزو ايتىرمىيە زىندىگى حىلال

گورسني نه قدر دويه جکلر

یازیلیر بو مطلب کی دفتره
لطف اله بو نا ائله دقت
دئمه گولمه لی بیر لطیفه دی
واربونون بوگیوک درس عبرت
بیر گون او خلیفه وزیری
اختیار ایدیب کچ خلوت
چونکو گلدى بهلولدا دربارا
گوردو بوش سربر خلافت
دیر ماشیب چیخیب تختینا اوستونه
پیر نئچه دقیقه موقت
دریارین غلاملاری بیز زمان
گوردولر بو دریای حکمت

سسله نیبلر آی آنلام از آدام
 ائیله دین بو تخته اهانت
 با شلاییب صورا وور دولار او
 چیخدی عرشه صوت شکایت
 هارونا چاتان چاغدا ناله س
 چیخدی گوردو اوردا قیامت
 بیو طرفه قارداشی آغلیبی
 وار او زونده سیلی علامت
 قیشقیریب نه اولدو سنه اخ
 بو وورو لما غین وار نه علت
 بهلول هر نه اولمودشو سوگیل مهدی
 قاندیریب اونا بو حقیقت
 آغلیرام سنین صون گونن دئ دی
 با شیوبین عجب وار مصیبت
 من کی بشش دقیقه بو تخت ده
 اگله شنده گوردوم بو منت
 سن کی بو نئچه ایلده اگله شی
 ملتہ اندیب سن حکومت
 گور باشا وئرن چاغدا عم رورو
 وار سنه نه اندازه زحمت
 بشش دقیقه هر کیم بو تخت ده
 اگله شنده وار بو مشقت
 کیم اون ایل او تورسا بو تخت ده
 یوخ جریمه یه صبر و طاقت

چك (گونئيلى) نظمه بو سۈزلىرى
 وار بو سۈزلىرين قىدرى - قىمتى
 چونكو بىلەن ايسىردى قاندى يىرى
 هارونون يوخ اصلا" لياقتى
 غىصبى يىرى اوپئىرلىرى كى اگله شىرى
 ظولمولان ائدى يىرى بو خلافتى
 اۆزگە نين يېغىن غىصب ائيلە يىرى
 مسخره ائدى يىرى دينى ، ملتى
 بىس گەك اوْزون حاضر ائيلە يىرى (١)
 گورمەگە عذاب قىامتى

اول نئجه دىرى يىرى؟

ملت لرە هارون ائلە يىن چاغادا حکومىت
 ائيلېرى مىش اونون دار غالارى خلقە اذىت
 بو دار غالارين ائتدى بىرى ئولمودا اصرار
 آخر جانينا دو يدو الينىن داها ملىت
 بىر گون او نو بىر كىدىن آدامى الله سالدى
 با هم او قىدر ووردولار او ائيلە دى رحلت
 هارونا يەتىشىدى بو خبر اولدو فلان كىس
 بىئل شاپىساى دىگدى او قىدر چىكى مصىبىت
 هارون غضبه گىدى دىدى بى نئجه ايشىدى ؟
 داروغەمى بى رقتىلە اۈلدۈرە ملىت
 او كىندە الينىن گلە نى ائيلە دى اول
 صونرا بىلە فرمان وئريپ او كان عداوت

دارغامي دير يلدین نه قدر زحمتى اولسا
 ايندي وئيريم قيرخگون اولونجا سىزه مهلت
 كند اهلى گورور بوخ چارا بو اولمويان ايشدير
 اولماز نه قدرده يېغىلىپ ائتسه لر همىت
 بەلۇل آدام يوللا دىيلار فريادا چاتسىن
 بىر گئتمەلى يول گوستره او معدن حكمت
 بەلۇن بويوروب سىز قايدىن كىدىزه ايندى
 بو مسئله دەن دە ئەلە بىن فكىزى راحىت
 اونلار قايدىپ كندە دىيىيلر جريانى
 كندىن بورو يوب ملتىنى وجد و مىرىت
 بەلۇلدا سحر چاغى كى دوردو يوخو سوندان
 سرعتلە گىدىپ دربارا - كندە آلا حاجت
 هارونون او ساعت كى گۈزۈ بەلۇلدا دو شدو
 قىشقىرىدى بوتئز لىكىدە گلىپىسنى ندىر علت ؟
 بەلۇل دىدى قارداش سنه بىر خوش خبرىم وار
 گلدىم بىر خىردىن اولا سان شاد بىر ساعت
 آنجاق اشىيدىپ بىر سۈزۈ هاروندا سۈگۈن دو
 سىلسىنلىدى بويور بوخ داها تاخىرى بىر طاقت
 بەلۇل دىدى كى بىر آتا مىز بىر دە آنا مىز
 ايندى دير يلىپ دربارا ائيلير لر عزيمت
 هارون اشىيدار كىن بىر سۈزۈ حالى پۈزۈل دو
 قىشقىرىدى كى دىوانە اىدىر سەن نئجه صحبت
 بىر كىمسە اولوب تو پراغىن آلتىندا قويولسا
 هاردان ديريلير بىر دە يېتىشىمىنجه قىامىت

بھلۇن دئدى آى حاكم عاقل نه اوچۇن بىس
 امر ائتدىن او دارغا نى دىير يىلده سنه ملت
 دىۋانە نە دن بىلىسىن اوڭىن اوڭلۇ دىرىيلىمز
 عاقل ھله بىلىمپۇر ائلە بىر خلقە حۆكمىت
 ايندى كى (گۈنئىيى) ائلە يېرسىن بۇنو انشاء
 بواولمو يَا قىدىن يازاسان شعرو عبارت
 بھلۇن نە دئدى سۇزلىرىنى ساخلا يَا دىندا
 بو واقعە دن عاقل اولان كسب اىدە ر عبرت
 مەمكىن سىز ايشىن او لىما غىينا لەيلە مە اصرار
 هارونو گۈرۈر سىن كى تاپىيدىر نىتجە شەرت
 چۈن ظولم ائلمىيېب السىز آيا قىسىز لارا هارون
 آدى دىئىيلىنە و خۇ يۈرلەر اونا لەنست
 ظولم ائيلە يە جك ئالىيىنى بۇ دىندا رىسوا
 كىفر اىدر عقبا گۈنودە - دىست عدالىت

خئيير وئرنه خئيير ضرروئرنه ضرر

پادشاه بىر گون شكار اوچ ون
 لا
 شهر دن چىخىب آب و تابى
 نا گۇزو دو شوب يولدا به لولا
 يول گئدىر دى چوخ چوخ شتابى
 شاهى گوردو بەلۇلدا او زمان
 اوز قويوب چۈلە شىخ و شابى
 بىر اوحا سىس ايلن گولوب اون
 هارونو قويوب پىچ و تابى
 شاه بونو گۇرنىدە آجىخلانى ب
 لا
 صونرا امر ائديب چوخ عتابى
 دستگىر ائديب اولدو رون بون
 ياسىن آغا جدان طنابى
 لا

بوندان ائتدیلر دار غالارا
 دُوندر بیلر اوز اجتنابی
 سلطانا اوزون توتودو بیر کنیز
 عرض اندیب بو رسم خطابی
 پادشاه صاغ اولسون بو کس اگر
 قتله چاتسا داردا طنابی
 اولکه اهلی گوزدن سالار سنی
 گور بیر ایش کی اولسون حسابی
 قوى خفاده من اولدوروم بون و
 نفی اندیم طریق صوابی
 پادشا رضایت وئریب - بون
 آفرین دئدی شیخ و شابی
 بو کینز اول نشچه چورک
 مسموم ائیله دی زهر نابی
 صون حضورنا چکدی بهلول و
 عرض اندیب اونا خوش مآبی
 نذر ائیله میشدیم اولوب قبول
 بو چور کلری آل کبابی
 مستحقه وار بنزرين سنی
 اگنیده بو بیر تیق شیابی
 بهلول آلدی او با غلينی الـ
 او زتوتوب اونا بو جوابی
 حق الـ خئییر و عرسه یا ضرر
 او اولوب دور حتما حسابی

فولتو غوندا باغلى چۈرك گىدى ب
 شەردىن چىخىبىدىرى شتايى ل
 جلب ائديپ او زاقدان گۈزۈن او نون
 بىر جوان يانىندا دوا بى ل
 او ز قويوب بودا او غلانا سارى ل
 قولتو غوندا كى نان و آبي ل
 كۈلگە بىر مakanدا گۈروب جوان
 دينجه لي ردى بىر نازلى خوابى ل
 يول گىدىپ يورولمو شدو چون بودا
 اڭله شىب دل كاميا بى ل
 دينجه ليپ آيىلدى جوان سورا
 اڭله شنده والا جنايى ل
 عرض ائديپ آجام سندەوار طام؟
 وئرسىن اجرين الله ثوابى ل
 تىئر چىخارتىدى بھلۇن چۈرەك رى
 تو تدو او ز او نا بو جوابى ل
 آل بويور سنه قىمت ائيلە بى ب
 حق او زو گۈزل انتخابى ل
 چون جوان يىدى او چۈركسلى رى
 دۆشدو يئرده حال خرابى ل
 آل آياق چالىب صونرا وئرى جان
 نعىشى قالدى زاغ و غرابى ل
 آخشام او ستو بھلۇن گلىر ائوه
 يول گىدە، گىدە چوخ شتايى ل

بو کنیز او نو گوردو سسل
 ائتدی بیر سوال اضطرابی
 لا
 من و عن چورکدن یئدین کیش مدی
 لا؟
 يا توزار لادین اجتنابی
 لا
 سویله دی او نو او زگه سی پئی
 اولدی اما چوخ چوخ عذابی
 لا
 چون کنیز ائشیدی بو سو گز
 گولیلو دولدو چوخ التهابی
 لا
 قاچدی گوردو او ز قارداشی او ز ووب
 بهلولا و عن ز هر نابی
 لا
 بسدیر آل (گونئیلی) نتیجه ن
 تو تما وقتی شعر و کتابی
 لا
 بی گناهlarی یاندیران یانی
 بیر گوزه گورونمز شهابی
 لا
 هر قویو قازان تک گ و روب او زون
 او قویو ایچینده عذابی
 لا
 آرخا دور حقه بو شلا قدرت
 سئچ او زون ثوابی عقابی
 لا
 سعی ائله اولن چاغدا بدرق
 ائیله سینلر عطر و گلابی
 لا
 یاخشی نی یا ماندان آبیر بو گ وون
 دولما میش بو گوزل ترابی
 لا

بەلولۇن حاپر جوابلىيغى

بوسۇزكى ثبت ائدىرم ايندى ياخشى دقتاڭلە
 هاياندا مىلحت اولدۇ اونو حكايىت ائلە
 دئىيرلە بىر گون او بەلول اوزو دىدى اوزونە
 خليفە قارداشى بىر گئدىب زيارت ائلە
 گئندە گۇرۇدو اونو وزىرى ھارونىون
 دىدى ائشىت بو سۇزو - اورا عزيمت ائلە
 ۋى گىرەك منه بو سۇزىدە موشدو لوق وئە سەن
 يوبانما ھرنە وار يىندىر ھلە كرامت ائلە
 دىدى نە سۇز اولاچاق كى موشدو لوق آلاسان
 نە دىرى مىڭ جرييان اونو حكايىت ائلە
 دىدى خليفە سنى عدالتىلە سئچىيىب
 قويوب اوجا مقاما گئدىب مىرت ائلە

سنی اوکوز اولاغا سئچیب او سرکرد
 گئدیب آل اونلارا حکموی - حکومت ائله
 ائشیتدی بو سؤزو بھلول دئدی اگر بئله دیر ؟
 منیم او اردومن عضو یتیندە شرکت ائله
 اگر اوکوز اولاغین امیرى من اولسماں
 نه امرى من سن اوچون ائیله سەم اطاعت ائله
 بلی (گونشیلی) گۈزىل سۆز اونا دئدی بھلول
 کتا بیوا سۇزۇنۇ ھمیشە زینت ائله
 نتیجە آل کى بىرى اوّزدە دىللىسىز انساند بىر
 شۇورۇن اولسا اگر اونا حمایت ائله
 هايىندا عقل سليم مجاز ائدیب بوايشى ؟
 ضعیف اولان آدامى تاپىب اذىت ائله ؟
 اگر وزىردىن ائدیب بھلولو او گون تحقىقى
 اونون جوابينا باخ اولۇنجه عبرت ائله
 او سۆزكى سۇمە دى گۈلۈن سەنە دىيىھ بىر كىس
 دئمە اونو بىر يىنە بو سوزدە عادت ائله
 اونا کى خلقى ائدىر مسخرە ياخىن دوشىمە
 يادىندىاللهى توت بو خلقە خدمت ائله

بەلول نە او چون گولور موش

تاریخدا بلله نیب کی او بەلول نامدار
 او عارف حکیم و توانای روزگار
 گولمزدی هر گلن سۆزه بو فانی دنیادا
 هر یاندا گولموین آدیلا تاپدی اشتھار
 هارون اشیتدی بو سۆزو قارداشی گولموبور
 فرمان وئریید بىراو لکمده خلقەچکیلدی جار
 هر کیمسه گولمه گین گوره بىر يئرده بەلولون
 وئرسین خبر اونا وئریم عالّمده هرنماوار
 بەلولدا کی همیشه کیمی هر يئری گزیر
 بىرگوندە بىر دوكان قاپیسیندا توتوب قرار
 گوردو کی بو دوكاندا بىرى ات كسىپ ساتىر
 دقت اعدىب گوروبدور عجب خوش نماسى وار

مال بودلارین قويون گئچى نين شاققا سين كسيب
 تك تك هرهنى اوزا ياغيندان آسييديلار
 بهلول گورن زمان اولاري ووردو قهقهه
 بو قهقهه آلييدير او قصابدان قرار
 دو شدو يولا آپاردى تئز هارون اوچون خبر
 اوندان آلا مقام وزر و رخت شاهوار
 هارون اوچون خبر بئتيريب گولدۇ فارداشىن
 خلعت وئريپ كرامىتوىائىلە آشكار
 هارون دئدى اگر دوز اولا گولمەگى اونسون
 خلعت وئريپ سنه اىدە رم عطرو گلنثار
 اما يالان اولا اىدە رم خانە وي خىراب
 باشىن سالار آرالى بىندىن سارايدا دار
 مامور لارگىدىپ دو لانىب بهلولو تاپىپ
 هارون اولان سارايدا اونو وئرىدىلر قرار
 هارون دئدى گولوبسن اگر دوز دئى مطلبي
 صىرايىلە مە بو قىدر منى قويما انتظار
 بهلول دئدى او دوز دئىيرى گولمو شم بوجون
 وئر قصابا صله اونى تئز اىلە راهوار
 هارون وئريپ او قصابا خلعت سالىپ يولا
 او ز بهلولا توتوب دئدى تئز اىلە آشكار
 بىر كيمسه اولما مىشدى سنين گولمە گين گۈرە
 گولدون نە علّىمبو ايشين نە دليلى وار؟
 بهلول بويور دوچون كوسىن پىيس پىيسا يشلىرىن
 ائتمىشدىلر منى گئچە گوندو ز غمە دوچار

فکر ائیله بردیم آیا قیامت اولان زمان
 چون قارداشام سنه منی ده تانزی یابدیرار؟
 اما یئتیشدیم او ندا کی قصاب دوکانین
 گور دوم هر آتی او^گ آیا غیندان آسیدیلار
 آلدیم نتیجه هر آدام او^گ اجرينى گور
 یاش بیريانا چکر او^گ زون اما قورو یانار
 هئچ کیمسه قارداشی بئرینه دوشموبوب او دا
 هر کیمسه نین ایشی او زمان او قیچین تو تار
 بیلدیم سنین بئرینده داها گورمه رم عذاب
 هر نهاده سنه اند مجک او ندا کردگار
 خوشحال اولوب بو واقعه دن گلدى گولمه گیم
 او گولمه گیمله او ز حالی دی ائندیم آشکار
 حتما" (گونئیلی ده) او خویوب بو سوزو گولبر
 کاغذ قلم اله گوتوروب نظمیلن یازار
 هر بزمده دئییب او خویار یازدیقی سوزو
 دیلدن دیله سالار تابا هر بئرده انتشار

عوضىنە اوں تومن وئرە رم

نقل ائدیرم ايندى کي بو صحبت
 دقت ائدن كيمسه آلار عبرت
 نقل اولاجاق ايندى کي بو داستان
 بھلول عاقل دير اوナ قهرمان
 اوندا کي هارون خلافت ائدي
 ملتين امواليني غارت ائدي
 السيز - آياقسيز اولانى ياندىري
 اوز ائوينى هر گون ايشيقلاندىري
 هر يازىقى توتدو صورور قانينى
 شايد اوزو خوش سوّره دورانىنى
 ايل دولانىب آى - گون ائدېپ گردېشىن
 اما خليفه گورۇرو اوز ايشىن

بير گون اولوب خارجه دن ناگهان
 اوچ نفر هارونا گلیب میهمان
 چوخ ائدیب هارون اولا را خدمتی
 اونلار اولاندا اونون هم صحبتی
 بير گون اولادان بیری رخصت آلیسب
 مجلس ایچینده بئله بير سوز سالیسب
 وار بو شاهین بير بئله کی قدرتی
 باعی - ائوی - مال حشمى - ثروتی
 قارداشینین يوخ گورورم بیز زادی
 آج ، سوسوز ایندی دولانیز بگدادی
 وئرسه اونا دولتلن پول اگر
 او ده لیلیکدن بیلیرم ال چکر
 حاكم بغداد ائشیدیب بو سوز
 مهمنا وئردى بو جوابى ازو
 من اونا وئرسم ده قبول ائیله مەز
 بال - کرهنى آغزينا قويسام يئەمەز
 من بىلەم قارداشيمين حالىن
 يوخ گۈزو هېچ بير آدامىن مالىن
 بوسۇز چون ائتمە يېب اونلار قېرىول
 حاكمىن اولدۇ اۋەرەگى چوخ ملىن
 سۈيلە دى من حاضۇرام آى مېھمان
 قارداشىمى سېزىلە ائدهك امتحان
 چىخدىلار اوردان ھامى بالاتفان
 حاكملىن قول - قاراواش - اوچ قونساق

هر يئره هارون کي وئريپ احتمال
 قارداشينى ائيله دى اوردان سئوال
 گئچديلر آخ نئچه در بـ ددن
 خارج اولوبلاـر قيراغا كـ ددن
 چاتدىلا بـير كـورپـويـه آخـ رـ اوـلـار
 بهـلـولـ اـولـوبـ گـوزـلـريـنـهـ آـشـكـارـ
 قارداشـيناـ سـالـدىـ خـلـيـفـهـ نـظـمـارـ
 گـورـدوـ گـلـيرـ كـورـپـوـدـنـ اـئـتـسـينـ گـذـرـ
 بـيرـ دـولـوـ تـورـباـ قـيـزـلـيـ شـهـرـيـارـ
 كـورـپـونـونـ اوـسـتوـنـدـهـ وـئـريـبـ تـئـزـ قـارـارـ
 بـيلـدـيرـهـ کـيـ چـاتـساـداـ بـهـلـولـ اـونـ
 وـورـموـيـوبـ الـ اـئـتـمـيـيـجـكـ اـعـتـ
 گـئـتـدـيـلـرـهـ دـؤـرـ دـودـهـ گـيـزـ لـنـدـيـلـ
 گـلـدىـ اوـداـ كـورـپـوـدـنـ اـئـتـسـينـ گـذـرـ
 تـورـباـ سـاتـاـ شـدـىـ گـوزـنـبـيرـ زـمانـ
 قـيشـقـيرـيـبـ اـئـتـدـىـ بـئـلـهـ بـيرـ سـوـزـ بـيـانـ
 كـورـ نـئـجـهـ بـوـ كـورـپـوـدـنـ آـياـ گـئـچـرـ
 كـورـپـونـوـ كـورـ گـوزـگـورـ مـسـنـ هـئـچـرـ؟
 منـ دـهـ يـومـ مـكـنـيـيـ اـيـنـ دـىـ دـنـ .
 بـوـ اـيـشـينـ اوـلـسـونـ مـنـهـ سـرـىـ عـلـ
 يـومـ دـوـ گـوزـنـ كـورـپـوـيـهـ قـوـيدـوـ قـىـدـمـ
 يـعنـىـ قـيـزـيـلـ تـورـ باـ سـيـنـىـ گـورـ مـورـمـ
 اـونـدـاـ کـيـ چـاتـدـىـ بـوـ يـئـرـ مـئـلـهـ
 گـلـدىـ اوـ شـاهـيـنـ دـئـيـگـىـ سـوـزـ الـ

گۇردىلر عمدا " يوموب اۆز دىدە سى——ن
 گويا قىزىل تور باسىنى گۈرمە سى——ن
 گۈ اوچو بەلولدا باخىب او——لارا
 بىلدى گلىلىر نە يە خاط——راو را
 اونلارا چوخ چوخ ائله دى احت——رام
 قارداشىنا اونلارا وئرىدى س——لام
 صونرا چىخارتدى الە بىر سكە پ——ول
 سس لە دى هارون بونو ائيلە ق——بول
 چونكۇ جىرىقىدىر بو جىيىم قورخ——ورام
 يول يئرىينىدە اونو جىيدىن س——لام
 من اونبو شرطىلە وئرىدىم س——ه
 هاردادئىسم وئر-اونو قايىتا ر من——ه
 اوندان آلىپىدىر پولو——هارون اوّدم
 شرطى قىول ائتدى اولوب باشى خ——م
 كۈرپۈنون اطرافىنى ترك ائتدى ل——ر
 هر بىر اوز مقصدىنە گئىتدى ل——ر
 جمعە گونو اىستى سويا گئىتدى ش——اه
 ائيلە دى بەلولدا اورا ط——رى راه
 چون بىلەپ هارون صويو نوبدور چىيمىر
 تئز حاما ما گىردى بودا مثل شى——ر
 جامە چىنى سىلە دى ائتدى خط——اب
 گئىت بو سۈزو هارونا دى آل ج——واب
 سۈلە اونا بەلولدا وئر سكە ن——ى
 وئرمىيە سن اولدورە جىكدىر س——ى

گئتدی يئتيردي بو سُزو جامدار
 قارداشين ايستير پولونو شهريار
 جامه چي يه ائيله دى هارون خطاب
 سؤيله اونا بير آزرايده صبر و تاب
 دُوز هله تا خارج اولان چاغدا مۇن
 وجهينيه آل بير تومه نين اون تۇمن
 قاصد بيچاره گتيردي سُزو
 عرض ائله دى صبر ائله گلسيىن اوزو
 چون سُزو قاصد گتيريب بو صايقاق
 وئرمە دى بھلول اونا اصلا" قۇلاق
 خاطر ينى سسلە دى توتما عزيز
 گئت اونا دى وار سن ايله شرطميىز
 وقتى خليفه اشىيدىپ بو سُزو
 اولدۇ غضبناك قىزاردى گۈزو
 قىشقىرىپ اولدور سەدە بوردا منى
 هاردان اونا ايندى تاپىم سكە نىمى
 بو سو ايجىننە پولو هاردان وئرىيىم ؟
 سسلە دى بھلول سُزە چوخ وئرمە طول
 شرطيمى اولّدە ائدىپىن قېول
 ايندى كى . واردىر بوقدر شروتىيىن
 سكە نى وئرمكمنه اولدۇ چتىيىن
 سن كى چاپىرسان بوقدر ملتىيى
 توپلو يا سان بير يئره مال دولتىيى

ايندى بۇ يوك دو نيادا عاجر لادى——
 سكە مى قىترمك اوچون آغلادى——
 ايندى اولىن ساعتى دەسال ي——
 قېرىدە گوركيم گلە جك فري——
 ملتى تاراج ائله دين گون بەگ——
 عاللە مديون ائله يىب س——
 اوندا كى الله قورا جاق دادگ——
 السىز آيا قسىز اولا جاق دادخ——
 اوندا ايشىن چوخ اولا حاقدىر جتى——
 وقتى جوابىن وئريسن ملتى——
 سن ده (گونئىلى) داها قورتار س——
 آنلىيان اولدە دوشۇن—— د و اوزو
 تارىخ اوزو پىيس آدامى دانلىيىار
 عاقل اولان حق سۈزو تئر آنلىيىار

بیشمیش یومورتا دان جوچه چیخارمیش

سنه گل نقل اعديم بو داستان
 حقيقتدير اونون يو خدور يالان
 بو ايش اوْز وئردى گئچميش دۇرە لىرده
 اونون بھلول عاقل قهرماز
 گئدير ميش بير نفر تاجر دئييرلىرى
 توکندى يارى بولدا آب و نان
 گاليب بير شهره آخشام چاغى گىردى
 گۈرۈپ باغلى بازارى هم دوكان
 نه بىرزاد تاپدى صرف ائتسىن او تاجر
 نه وار بىر كى اولسون مىھمانى
 دۈگۈب بىر قاپى نى بىر قارى گلدى
 آچىپ در گاهىنى آخشام زمان

گۈرئىنە تاجرى قاپى دالىندا
 آجىندان دور ماغا يو خدور توانى
 اونا وئردى بئشماون بىشمىش يومورتا
 اونا تاجر نثار ائتدى دعائى
 قرار قويدو پولو صونرا گتىرسى
 او دور كى ترك اىدىيدىر او مکانى
 گئچىب آيلار ساتىب تاجر متاعى
 مقابىلەدە آلىپ وجهى - بهانى
 يومورتا آلدېغى كندە قايتىدى
 قارىلان عەھدىنە ائتسىن وفانى
 يومورتا آلدېغى درگاهى دۆگىدى
 اشىكىدىن سىلسە دى قارى آنانى
 دىدى گل اون يومورتانيں پولون آل
 خدا وئرسىن سنه ياخشى جزانى
 ولۇ قارى طمۇلنىدى بو سۇزىدە
 اىدىب اوندان بۇ يوك بىر ادعائى
 دىدى وئرسىدىن اوندا بو پولو سۇن
 سۈزۈم اولماز دى هەنج بو قارى جانى
 نىچە اىلدىر گئچىر ايندى اوگۇزدىن
 سىيىر عاقىل زمان نىخىلا نازى
 سنه اونلارى اوندا وئرمە سىدى
 وئردى اون يومورتا اون بالانى
 اولاردا اون طويوق اولمو شدو ايندى
 يوموتلار مىشلار هر گون قارى جانى

يوموتلوب هر طويو قدا اون يومورتـا
 يومورتا نين يوزه چيـخـمـيشـدـىـ سـانـىـ
 بـيرـبـيدـن بـيرـ طـويـقـ اوـلسـاـيدـىـ اـيـنـىـ
 اـئـويـمـ توـتمـازـ دـىـ مـرغـىـ مـاـكـيانـىـ
 اوـ انـداـزـهـ حـسـابـ اـئـتـدىـ بوـ قـارـىـ
 كـىـ سـالـدـىـ حـيـرـتـهـ تـاجـرـ آـقـانـىـ
 گـوـرـوبـ نـاجـرـ وـعـرـهـ وـارـ دـوـلـتـيـنـىـ
 گـينـهـ قـارـىـ نـهـ اـئـيلـيرـ زـيـانـىـ
 دـئـدـىـ منـ وـئـرمـهـ رـمـ باـشـيمـداـ گـئـتـىـ
 اـگـرـ منـ وـئـرمـهـ سـمـ كـيمـدـيرـ آـلـانـىـ؟
 آـپـارـدىـ هـارـونـاـ قـارـىـ شـکـايـتـ
 دـئـدـىـ قـارـىـ شـاهـ اـچـوـخـلوـ يـالـانـىـ
 آـلـيـپـلـارـ تـاجـرـينـ هـرـ نـهـ وـارـ دـىـ
 الـىـ بـوشـ قـوـيـدـوـلـارـ باـزارـگـانـىـ
 اـعـشـيـتـىـ بوـ سـوـزوـ بـهـلـولـ عـاقـ
 مـلاـقاتـ اـئـتـدىـ هـارـونـ دـغـانـىـ
 دـئـدـىـ فـارـداـشـ بـونـوـ كـىـ سـنـ بـيلـيرـ
 يـسوـخـوـمـدورـ سـازـ وـ برـگـ زـندـگـانـىـ
 اـجـازـهـ وـئـرـ اـكـيمـ بـوـغـداـ بـاغـينـ
 چـيـخـارـدـامـ بلـكـهـ خـرجـ خـانـ وـ مـانـىـ
 خـليـفـهـ گـورـدوـ فـايـداـ سـيـزـداـ اوـلسـ
 بـوخـ عـيـبـيـ كـيمـسـهـ يـهـ يـوـخـدـورـ زـيـانـىـ
 اـجـازـهـ وـئـرـدـىـ بـهـلـ دـورـدـوـ اوـردـانـ
 آـلـيـبـ بـيرـ جـوـتـ اوـکـوزـ قـوشـدـوـ کـوـتـانـىـ

یئری اول شو خوملوب حاضر ائت دی
 صورا آسدى حیاطدا بیر قازانی
 بیشیردی بوغدانی صونرا داغیت دی
 سالیبیدیر حیرته هر بیر باخانی
 با خیر میشلار سارایدا غرفه لردن
 گورور موشرلر هامی بو ماجرا
 سارایدان بھلو لو هارون با غیت ردن
 دئدی کشف ائیله بو سر نهانی
 گمان ائتدیم کی سن عاقل اولوبسان
 فانیر سان دخل و خرج زندگانی
 بیلیندیر دین کی عقل و هوشون ایندی
 سینین يو خدور وجود و ندا نشانی
 گورون يو خدور بیشن بوغدا گویر سی
 اگر سئیر ائتسه ده سطح جهانی
 دئدی بھلوں کی آی سلطان عاۓ
 دو شوندؤر بیر بوعقلی نارسانی
 وئریب بیشمیش یومورتا هاردا جوج
 اگر واردیگورون بو امری هانی؟
 گورون ایمانسیز آروادین ایناندی
 کی سالدین او گونه بازارگانی
 (گونئیلی) عدللن ائیلر قضاوت
 اگده ر تحسین حقیقت سور یازانی

هر يوخودا گُورونن دوز اولماز

اولان زمانه ده هارون خلیفه بـ^{غـ}داد
 اولاندا ملتـه حاکم رژیم استـ^{بـ}داد
 ائوینـدـه بـیر قـیـزـی وـارـدـیـر جـنـابـ هـارـونـوـنـونـ
 چـاتـیـبـ بـلـوـغاـ اـرـهـ گـئـتـمـهـ گـیـ اـولـوـبـ مـقـرـوـنـ
 چـیـخـیـبـ بـوقـیـزـ سـحـرـ آـخـشـامـ سـارـایـدـاـ اـیـوانـهـ
 باـخـارـدـیـ شـهـرـدـهـ گـلـ گـئـتـ اـعـدـنـ قـیـزـ اوـغـلـانـهـ
 بوـ شـہـرـ دـهـ قـوـجاـ بـیـرـ کـاسـیـبـ کـیـشـیـ وـارـیـمـیـشـ
 نـہـدـوـلـتـیـ نـہـ پـوـلـوـ نـہـ دـهـ اـیـشـیـ وـارـیـمـیـشـ
 بوـ فـعـلـهـ نـیـنـ گـوـرـوـنـوـنـ نـوـرـوـ قـارـهـ سـیـ آـخـسـیـ
 بـیـرـ اوـغـلـوـ وـارـکـیـ گـئـدـیـرـ مـکـتبـهـ سـحـرـ چـاغـیـ
 گـئـدـیـبـ گـلـنـدـهـ جـوـانـ هـمـیـشـهـ شـامـ وـ سـحـرـ
 خـلـیـفـهـ نـیـنـ قـیـزـبـنـاـ اـئـدـرـدـیـ اـورـدـاـ نـظـرـ

سئوپیدیر اوغلانى بو قىز - قىزى سئوپىباوغلان
 گۈرە ندە بىر بىرىنى اولور اوّرە كلرى قان
 گئچە، گئچە فالىر اوغلانىن او قىزدا گۈزو
 دونىرىدى بويۇن يانا دالا باخاردى اۆزۈ
 زمان دولاندى جوان بىر گئچە يا تىب گويا
 خليفه نىن قىز يىنى ائيلە دى بوجور روپا
 گۈرۈر سالىب قولونو بويۇنوا قوجاقىندا
 گۈزو اۆزۈندە دوداقلار اونون دوداقيندا
 گئچە يېتىشىدى باشا گىنه آچىلدى سحر
 گلېب همان كۈچە دن جوان اعدىنە گذر
 بو دفعە بىر يول اونون اۆزۈ قىزىدا دۆزىدو
 گلېب قىزىن خوشنا اوغلانا گولوسوندو
 يولا ادامە وئر يېدىر گئچىپ نىچە ساعت
 اىدن زمان دا بو اوغلان ائوه طرف رجعت
 گىنه او سۈگۈسونە با خير فقط بىر يول
 گولو مسوپور قىزا قىز اولور بو دفعە ملىول
 گلېب خليفه قىزى خليفە تك غضب
 دئيىير جوان منه با خامادىن نە بىر سېبە
 قالاردى اگرى هميشە گئچە بويۇن
 مگر نە سۈز دئمىشىم من اندىپ سنى محزون
 جوان دىدى يوخودا من سنى گئچە گۈر دوم
 قولاق آسايندى دئىيمىم كى سنى نىچە گۈر دوم
 گئچە گۈرۈپ يوخودا سنى اپۇپ دوداقين
 سحر اولونجا يئرييم اولوب سنين قوجاغىن

بو سۇزلىرى ائشىدىب قايسىتىدى قىز او تاققا
 خلاصە باشلادى او او تاقدا آغلاماققا
 خليفه يە بو سۇزو بىئتىردى بىر قاراواش
 گلېپ خليفه قىزىن او تاقينا بىر باش
 قىزى دىدى آناسى قىزىم نە دىرى جرىيان؟
 نە سۇز اولوبدور، او نا قىزى اىدە نە دە بىان
 خليفه يوللادى بىردى نىچە نفر ما مۇر
 ائدىيلر اوغلانى درباره گلمە گە مجبور
 خليفه اىستە دى بو اوغلانى دارا وورسون
 كاسىب آتا آنانىن با غزىنا يارا وورسون
 يازىق آناسى و ورور اگزون بويان اويانا
 سينيق گۈيۈل آلپشىپ دۇنيدور اشكى قانا
 سو موقع بەلول اوپئىردىن ائيلىييردى گىذر
 او آغلابىان كىشىيە اىدېپ گئچىندە نظر
 دىدى نە دن اولور گۈز ياشىن او زەجاري
 بىان ائله اورە گىن در دىنى بىلىم بارى
 دىدى خليفه نى حق تختىدى يەرە سالسىن
 يازىق آداملارىن اوندان فاصاصىنى آلسىن
 اونون قىزىن يوخودا گوروب منىم او غلۇم
 او دور كى او اىدە جك اوسى بو گون معدوم
 بويوردو بەلول اونا يوبانما اىت عجلە
 گەرەك چارا تاپاسان دارا چكىنجە هلە
 خىر ائله نىچە فعلە بىللىلە گلسىنامىر
 خليفه نىن ائوينى امر ائىلە دە لسىنلەر

خلیفه گلسه دئسە ندیر مگر جرى سان
 اونا دىبىر سن اوغول دانىشما چكمە فغان
 دونكىچە يوخودا منه بو يوردو آتىام
 خلیفه كاخ ائله يې يعرىدە گنج قوپلامىشام
 او دوركى گلمىشما يىندى من اونلارى چىخادام
 گرە كدىرىپ ايندى پولو - آلانى اولسا ساتام
 كىشى دئدى اودا قويىماسا نه ائيلە يەرم
 بو يوردو بەلۈل اونا او موقع من گلەرم
 كىشى گەدىپ گتىريپ بئش آلتى كارگىرى
 خلیفه نىن اعىينىن قازىلىدى دۇرۇ بىرى
 قازان زماندا چىخىپ خلیفه طاققا طاقا
 گۇرۇب دە لىر لىر اولار دووارلارى اوتاقدا
 دئدى كىشى نه ايشە سن ائيلە دين اقدام
 دئدى گئچن گىچە بوايشى بو يور موش آتام
 گئچن گىچە آتامى ائتمىش اۆزۈم روپا
 بو يوردو گنج سنه اولماز هەچ ، گرە ك آيا ؟
 دئدىم نىيە قىزىلا چوخ احتىاجى مار
 نشان وئىرىپ بو يئرى دئدى چىخاردىپ آپار
 خلیفه ائتدى سوال مگر بىلە سۈزۈز اولا ؟
 كىشى مگرى يوخودا گۇرۇنسەن دۆز اولار ؟
 بو سۈزدە بەلۈل اونا وئرمە دى داها فرست
 دئدى بىس ايندى ائله سۈزە اۆزۈن دقت
 اگر نه سۈز يوخودا گۇرۇنسە اولماز دوز
 بو يور وارىندىر اگر سنىن بو مطلبە سۈز

اونوندا اوغلو ائديب سنين قىزىن رويسا
 نىيە گەرە ك چەسەن اونو دارا آيتا؟
 خليفه گۇرۇدۇ بۇيۈك بير اشتباھ ائله يىسب
 توکوبىدور آبرۇسون ايشى تىاه اغلە يىسب
 روا دەگىل داها اوغلانى اولدورە جىلاڭ
 تئز امرىنى دە گىشىپ اولوب جوان آزاد

**گۇرە جىكىن ايشىن نتىجە سىن اۆلچە
دۇ شون**

نقل ائيليرم كى نظمىلە من بو حكايىتى
 كيم دقت ائيلەسە آلاجاق درس عبرتى
 بىر قارغى آت مىنېب ائله مك سئير بغدادى
 بەلول عاقلىن نىچەايل اولدو عادتى
 هارون سۆزو آچىپ دىدى بىر گون وزىر يىنه
 بسىر دو يور دو جانىما خلقىن شماتتى
 بەلولو كيم او وضعىلە گورسە دىير بونسون
 هارون نامدارىلا واردىر اخوتى
 بو اولكە دە بو قويىمادى هيچ آبرو منىم
 بىر بىزىم يوخ كى اولمو يا بەلول صحبتى
 هر چارە گۇرۇر وارىندىر اونوتوت گتىر بىورا
 قويىما بو قدر خوار اىدە پۇست خلافتى

اون گون خلیفه وقت معین ادیر سند
 سندەچالیش او تورمه الیندن بو فرصتى
 بىر قدر پول قىزىل گۇتۇرورب صبح دوش يولا
 ثابت ائله قاپىمدا خلوصىلە خدمتى
 هارون نە سوز بويوردو وزىرى قبول ادېسى
 بەلولو تاپماغا سحر ائندى عزىزى
 بەلولو تاپدى گۇرۇدۇ قورو يئرده اگلە شىپ
 توپراقلارا ساتىپ او سَرَاي خلافتىسى
 اوج يئرده توپرااغى يېغىب اوج ئىلە يېب
 بىر ياندا اگلە شىپ اولا را وار نظارتى
 گلدى وزىر اونا ياناشار كن آلىپ خېزىر
 بوردا او تور ماغىن كىشى واردىر نە علتى؟
 بەلول دئدى منىم دە وارىم دير مخارجىم
 علىت او دور كى ائلىلىم ايندى تجارتى
 بەلولا چوخ تعجىل سۈلە دى وزىزىر
 من گۇرمۇرم متابعىوا اولماق علامتى
 بەلول كى توپراقىلا دوز لتمىشدى اوج يېغىن
 بىردىن نشان وئىrip دىدى گۇرمالى دەلتى
 گولدو وزىر اونا دىدى توپراق ندىر مگىزىر
 كىملىر آلار مگر اونو واردىر نە حكىمتى؟
 بەلول دىدى بواوج يېغىنин واردىر اوج سۇزو
 واردىر او سۈزلىرىن بونو بىل چو خلو قىمتى
 بوخسا او غول بو توپراغا قىمت قويولمو يوب
 يو خدور بو بەلولون بونو بىل باشقانىتى

توپرافقلا را باخاندا وزیر ائیله دی سووال
 آيا بولار مگر نئچه دیر ائیله صحبتى
 بهلول دئدى اوچون ساتيرام اوچ تومن پولا
 آلسین كيمين بوآل وئرها ولسا رضايتى
 بير دن وزير دئدى بير بىنى ايندى صات منه
 بهلول صاتيپ بيرين يولا سالدى تجارتى
 توپرافقلارين قويوب بيرينين اوستونه الين
 دوندردى اووز وزيره دئدى ائیله دقتى
 بير سوز كى من سنه دئييرم ساخلا ذهنده
 فاش ائیله مزاوينىد كىشى شى دولتى!
 بو توپراغى صورا داغيدىپ گوستره اونا
 جنسى صاتيپ آپاردى بېرىندەن علامتى
 بوردا وزير دئدى او بېرىندە صاتيپ منه
 آل اونلارين بېھاسىنى چوخ ائیله ثروتى
 بهلول ايکينجي توپرافقا قويدو الين دئدى
 نامرد آداملا باغلا ماھىد مودتى
 نامرددن اينانما دوز اولماز اونون سوزو
 كيمدىرگۈرن بو فرقه ده صدق و صداقتى
 بو بير سوزو گينه او وزيره صاتان كيمى
 فورا " ووروب آيا قىلا سپدى او تربتى
 بوردا وزير ائىدى او لىچو نجوندە صات منه
 احساس اعديروزير اونادا واردىر حاجتى
 بهلول الين اوچو نجونه قويدو دئدى اونا
 يو خدور گۈرن جهاندا وفای سياستى

عاقل جهاندا با غلا میبیب ناج و تخته بئل
 جاهل آدامدیر آلدانا گورسە ریاستى
 بیرچو خلوپول چیخارتدى وزیر توتدۇ بھلول
 سسلندي آلبوبوللارى رفع ائيلە حاجتى
 بھلول عاقل آنجاق آلېب اوندان اوچ تومى
 آل وئرچى نىن دئدى گەڭ او لسوون مروقى
 يالواردى بھلولا صورا بير قدر باش وزیر
 قارداشيوين دئدى سنه چو خدور مەحتى
 ال چك بو وضعدن آپارىم در بارا سىنى
 هارون سنه چوخ ائيلە يەجک او ردا خدمتى
 اما مينىب آغاج آتا بھلول دو شوب يولا
 سسلندي گلمەرم من او را چكمە زەختى
 بھلول گەدىب گۈرۈپ داھاتك قالدى باشوزىز
 قايىتاردى دربارا آتىنى ائتدى رجعتى
 او ز قويىدو بغداددا يېتىشىب هارونا دئدى
 بھلولدا گورمە ديم سارا يا ميل ورغىتى
 صونرا گلىب وزیر ائوه وارد او لان زمان
 بھلول دىيىتلرىنەم مىسىن اىتسىن امتحان
 او ز توتىو آروادا دئدى بىرسۆز دئىيىم سە
 بو شرطلىن اونو اىدەسەن خلقدىن نەن
 وارد بىر خليفە نىن كى بۇ يۈك بىر سورۇ داوار
 بىرقارا قوچ اىچىندا ونۇن اىتمىش نىشان
 عهد ائيلە مىب خليفە ونۇ ذبج اعدىب يېسىن
 چوخ افتخار يلان — قىزى طوى ائيلە يېن زمان

افسونلاشیب بو قوج دوغولان وقتدن ولی
 هرکس اونون اتین یئسه‌حتما "اولار جوان
 آرتیق یشار یئسه اوّتى هر کس، اللي ايل
 من ده اونو كسيب یئمه سەم ائتمىش زيان
 چۈن اىستىرم کى چوخ ياشىيام من خليفە دن
 صونرا اولام بېرىننەدە اونون خلقە ھۆكمىران
 گۇندرمىشىم آدام قوچو حمل ائيلە سىن بورا
 تاپشىرمىشام قىزىل وئەرااضى اولا چوبان
 بو سۆزلىرى دئىيب ائشىگە چىخدى خان وزىير
 بىر قوج ائوه گتىرىدى کى حىران قالىر باخان
 ذبح ائيلە دى كابى چكىپ اىستە دى يئسىن
 آرواددىدى بىر آزدا منھۇر اولوم جوان
 اما وزىر اونون سۆزونە وئرمە دى جواب
 آرواد غضبلەنېب دىدى آقوج اوغۇرلىوان
 ايندى گىنىدېب دئىيم بىر سۆز من خليفە يە
 ائتسىن سنىنده بويىنۇ شمشىرىيە نشان
 آنجاق بىر سۆزلىرى دىدى قالخىب گىنىدېب قادىن
 فورا "سارايدا هارونا ائتدى ايشى عيان
 هارون غصب لە نىب چاغىرىپ اوز وزىرىنى
 امرائىلە دى گلە قاباغا بويىنۇ ووران
 هېچ كىمسە گلمە دى قاباغا قاچدىلار ھامى
 بوا مردىن اولوب چوخونون باغرى لختەقان
 اما بۇ وقتده قاباغا گلدى بىر آدام
 بىر عمر آلىپ وزىرىن اليندى نمكلە نان

نامردیمیش ولی نه بیلر میش یازیق وزیر
 چون وئرمە میشدى خصلتینى کیمسە يە نشان
 شاهدان آلیب قیلینجى آیاق قویدو مئیدانا
 صولдан صاغادۇ توردولانىر مثل پھلوان
 بىردىن وزیر خلیفە يە اوز دۇندە ریب دىدە
 واربىر سۈزۈم سەيئەرە جلاد توکونجە قان
 هارون وئربىب اجازە سۈزۈ باشلاڭدى وزیر
 قربان اوزۇن منى ائله دين چۈللە روان
 امر ائيلە دين کى قارداشىوی حاضر ائيلىيىم
 تاپدىم اونى کى توپراگىن اوستەمادىيە مکان
 او گلەمە دى بو دربارا اوچ سۈز دىدە منە
 هراوج سۈزۈ بىرایيشىلەن ائتدىم امتحان
 تاپشىرىدى ائتمە اوچ زادا عالىمە اعتماد
 نامىددوستا - تخت و تاجا بىردىم آروادان
 گور دوم نه سۈزمنە بويوروب وار حقيقىتى
 چون امتحان اولوب ھامىسى دوز چىخىپ سودان
 بىر عمر صدقىلان سە من خدمت ائتمىشىم
 علەت نەدىر خيانە ئادم من بوصون زمان
 بىر قارە قوچ آلیب باشىنى كىسىم گئچە
 نا آروادىن و فاسى گۆزۈمدە اولا عىيەن
 ھم دوستو يوخلادىم نعجه دىر ھم مقامىمى
 ھم بھلولون دىدىكلىرى اولدى سە بىيەن
 امر ائيلە جلادا گلە وئردىم با شا سۈزۈ
 انسان وئەر بىر عمرودە بىر دفعە حەقە جان

هارون بو گوْردو گو ایشه چوخ اولدو شرمسار
 بیر فکر ادیب اوْزوله قویوب بیر بله قرار
 بیر آت مینیب دولا نسین اوْزو بھلولو تاپیپ
 چوخ احتراميلا ائله سین مرکه سوار
 ترکینده مر کین گتیریب دربارا اون
 عزّتله ساخلا سین اورادا هرنه عمررو وار
 بیرگون اوْزو مینیب آتینا باشладای یولو
 بھلول اولوب خلاصه اونا بیر گون آشکار
 توپراقلار اوسته گوْردو جلوں ائله بیدیراوا
 هارون یئتیشدى ائتدى سلامین اونا نشار
 صونرا دعدي نه آل وئر اغدير سن گينه اخا؟
 توز توپراق اوسته فکرائلە بییسن مگر نه وار؟
 بھلول دعدي بوگون قالیرى بیر سۆزۈم صاتام
 هارون دعدي منه صات اونو هر بھاسى وار
 بھلول الین قویوب او بیغىن توپراق اوستونه
 سىلىندى بو سۆزو آپارىپ ساخلا يادگار
 هر ايش گوْرنىدە آخر يىنى فکر ادیب دۇشۇن
 فکر ائتمە سن نتيجه سىنه يو خدور اعتبار
 صونرا داغىيىتدى توپراقى صاف ائله دىيئرى
 دوردوپولا دوشۇب گىدە بھلول نامدار
 هارون چىخارتدى توتدوا اونا بير او ووج قىزىل
 آنجاق بېرىن گوْتوردۇ قىزىلدا ان او حق شعار
 هارون دعدي بوايشلىرى بوشلا گىدە كا خا
 ديوانەلىكە تاپما بو عالمدە اشتىوار

گل مین آتا گئده ک من ایلن دوشمه چو للره
 درباردا کئف داما خلا يا شا هر نه عمر رواز
 بهلول دئدی جماعتی سویدون نعچه ایلسی
 من آلمازام نه وئرسه منه شاه ظلمکار
 هارون گورور بو گلمییه جک حیله ائتمه سه
 فرمان وئریر توتون بونو تا ائتمه سین فرار
 بهلول گوروب نه حیله اندیر قارداشی اونا
 ووردو بیخیب قاباقينا کیمسه آیاق قویار
 هارون گوروب کی اولمو یاجاق اوخ ده گیر داشا
 عسکر لرین با غیردی کی اوندان اولون کسار
 بهلول مینیب او قارغی آتی چاپدی بیر یانا
 هاروندا اوز قویوب سارایا گوزلر اشکار
 ساخلا یادیندا سن ده (گونئیلی) بو سوزلری
 بهلول بیلو گندیب، سوزونو صاخلا یادگار

بهلول و اوگرە نجى سى

روایت ائیله ين ائتدى روایت
 يازىم من ده اولا دفتر ده زينت
 دئيىرلر بىر زمان بهلول عاقىل
 اولوب بىر شخصلىن يولدا مقال
 او كىمسە بهلولا عرض ائندى قىارداش
 بىر آى گىرىدىم سنين آردىنجا بىر باش
 سنى تانرى منه ائیله كامىت
 منه بىلدىكلرىن دقتلە اوگىرت
 بو سودايە رضايت وىردى بھلول
 اوْزون بىلدى بئلە بيرايىشە مسئۇل
 اونون آردىنجا شاڭىرىدى گىدە ردى
 اونا چوخ ايشلىرى بو اوگىرە دردى

صاییب شاگردی هر وقتی غنیم سرت
 الله بیر قدر صالحی علم و حکم سرت
 گمان ائتدی تاپیب هر حکمت مال
 اولوب هر ایشده بیر اوستاد اکم سرت
 دو شوب بو فکره ائتسین ترک اوستاد
 گئدیب بیر آیری مکتب ائتسین ایجاد
 و بیرده بهلولا ائلییر حساد

گورنده او تاپیب هر یئرده شهرت
 زمان گئچدی گلیب چوخ ایللر آیلار
 او گون اوستادینا بو ائتدی اظهار
 سنین لطفون منه چوخ اولدو شام سرت
 ائدیبسن سن منی اوستاد کام سرت
 اگر وئرسن منه سن ایندی رخصت
 ائدیم اوز اولکه مه بوردان عزیم سرت
 داها هر مشکله من فایق اول دوم
 یانیندا بیر حکیم حاذق اول دوم
 اونا بهلول دئدی اوگره ندین آز - چوخ
 سنین بو گئتمه گیندە هئچ سوْزوم سوخ
 بو نو بیل هر آئیشدن آنمیبیس سرت
 هله چوخ سوْزلری اوگره نمیبیس سرت
 گئدیر سن گئت یادیندا ساخلا هر آن
 کی اوز اوستادینا یان با خماز انسان
 وئریب قول شرف شاگرد او ساعت

اُلۇنچە بى سوزه ائتسىن اطاعەت
 چىخىب اُز شەرىنە گئتدى ھمان گۇن
 دەپىشدى آدىنى شەرە چاتان گۇن
 عوض اولدو او گون شكل و شما يىلى
 تاسىتىرىدى اۆزۈن بېلۇن عاقىلى
 مىنىب بىر قارغى آت بېلۇن آدىلا
 دوشوب شەرى دولاندى فرياد يىلا
 نىچە مەت چۈلو - شەرى دولانىدى
 دىپىندە بېلۇلام چو خلار اينانىدى
 اعديب صورا كتاب يازماقدا هەمت
 اونو ياردى ولى چوخ چىكى زەممەت
 كتابىندا اعديب دقتله ئەزار
 فلان داغىن دۇشوندە بىر بىلەخ وار
 كيم ايچسە او سودان او داغدا ھەزان
 او ساعت پاتلايار قارنى وئەرجان
 بو ياندا اولدو بېلۇن بوندان آگىاه
 بىلەپ در باردادا او مقتدر شەاه
 بولاغىن باشينا اعوان و انسار
 سارايدان اولدو لار سلطانلا رەوار
 گلىپلەر بىلمە يىب لە ھاردادىر سەرەت
 اورا بىر آز قالاندا دو شەندە دو اردو
 صورا عازم اولوب بىش - آلتى عسىرى
 يالانچى بېلۇلو ائتسىنلەر حاصل
 يالانچى بېلۇلا شاه دوغىنده رىيىب اوز

نه قارنى سانجیلاندى نه وئربىب جان
 صورو شدكى بونو شاه مجلل
 جوابدان بو يازيق قالدى معطى
 توکولدو باشينا داروغه فراش
 يالانچى بھلولايا غديردى لارداش
 دئمه بھلولدا بىر ياندان او ساعت
 نه لر بوردا اولور ائيلير نظرارت
 يئريندن تئز دو روب بھلول عاقدلى
 گليب سلطانيلا دوردو مقابىل
 صاغ اولسون سوئيله دى سلطان عالىم
 كتابى دوز يازىپيدىر بۇ، مسلىم
 ايچە سو بۇ بولاخدان هر كىس هىرآن
 قارىن پاتلار گئدر آمواته مهمان
 چوبان كى اولمە دى وار باشقاعلىت
 بوساعت سوئيله رم گر اولسا رخصىت
 بونا خاطر دېرى قالدى او چۈپان
 كى بىر گرنە شدى بىر دە ايچىدى آيران
 اينا نميرسان بونو سن ايندى يوخىلا
 جماعته اوغا اشتىسىن تماشى
 قوشوندا بىر (قولو) شاه باخدى سئچىدى
 اوغا فرمان و ئىربى كېرىز دن ايچىدى
 ايچىن ساعت سوبو (قول) سانجیلاندى
 اوّون بىردىن يئرە سالدى او زاندى
 قول اؤلدو ، شاه چاغىردى گلدى جىلاڭ
 دئدى اولسون يالانچى بھلول آزاد

يالانچى بەلولا اوز توتۇۋ بەلول
 دئدى سىن باعث اولدون اۆلدۈپ بو قۇول
 نە اينجىك حضرت سىخان ياراتمىش
 او دردە اوأوزۇ درمان ياراتمىش
 منى تۈرك ائيلە دىن گلدىن بۇ شەرە
 آلىپسان اوز ايشىندىن گۈرنە بەرە
 قوبۇسان آدىيى بەلول عاقىل
 ائدىپسىن مىن يالانلا خلقى غافىل
 آپاردىن ايندى سىن او سۈزلىرى پەتىرى
 ھله چوخدور سنه اۆگىرنمە مىش شەئى
 نىچە سۈزلەر سنه تاپشىردىم اوندا
 اۆگۈدلەر قالماق بىللار هېچ يادىندا
 سىنىن علمىن اگر اولسايدى كامىل
 بوايشلار حالىوا اولماڭ دى شامىل
 بىلەرىن كى چوبان اعتدى نە چەكارە
 سودان اىچدى داما خلاندى دوبەكارە
 بوايش اولدۇ سنه ياخشى نصىحەت
 آلار سان عاقىل اولسان درس عېرىت
 يالان سۈزلەر داها بۇ خلقە ساتىم
 نە سۈز گىلدى تئز آغىز يىدان چىخارتما
 نە دن كى بى خىرسن صىخت ائتمە
 بۇ عالمىدە اوزۇن كم قىيمەت ائتمە
 گەرە كى بىرايش گۈرەيدىن اوزمان سىن
 (گونئىلە) سۈپەلەپەردى يۈز يۈل احسن

بەھلولون بازركانلارا بېشت صاتماسى

بەھلولون سۈزلىرىنە كىمە باخا دقتىيەن
 آلاجاق درس اونو يادا ئىلە يە جك رحمتىيان
 گۇردىلر گلدى جماعت اونو بىرگۈن بازارا
 آختارىب بىر يىرى ئاپدى او را داخىيمە قورا
 اوج آغاچى بازارىن اورتادا باش باش چاتىپ
 اونلارىن اوستونەدە بىر كىچە پارچاسى آتىپ
 وقتى چادر قورو لوب مەحکم اولوب دور وېرى
 حاضر ائتىدۇ، او فزو قلىيانى آپاردى اىچرى
 نىچە تاجر بازار خارجە دن گلمىشى يىمىش
 چادرى هانكى گورو ب سۈيلىمدى واراوردانە يىش
 دەدىيلر بىر دەلى وار خلقى صالحىن گوند ھالە
 قاباغىن آلماغا صىبرائىلە يىب ھاروندا ھالە

صونرا تاجرلار آليپلار چادرین دوره سينى
 كيم قولاق آسدى آليپ خيمىدە قليان سسينى
 قاپى سيندان چادرین بھلولا دقت ائلمىسىن
 گوردو بيركەندىد بير او خيمىدە كى گل گورەسنى
 او حكيمدن اولارين بير نغري ائتدى سوال
 بونها يشدىر بونه هنگامه دير آيا بونه حال
 دىدى بھلول بئله فكر ائتمە كى بوردا ياتيرام
 بورا بيرجىت اعلادىرى اوغول من ساتира م
 اونا بير قدر گولوب كيم اشىيدىپ صحبتىنى
 بو بهشتىن صورو شوبلاز سورادان قىمتىنى
 دىدى بھلول صاتيرام من بورانى يوز تومنه
 اونا تحويل ائده رم كيم پولونو وئرسە منه
 باخدىلار بھلولون اولدە جماعت اوزونـه
 گولدولر بير اوغا سىللەھامى سى بوسۇزونـه
 دىدى تاجرباشى من راضىيام او ددا كول اولام
 ولى راضى دكىلە كى بو باغا بولبۇل اولام
 دىدى بھلول بورانى سېزلىر اوچون اوندا و شهر
 يالوارىبـ آغلابىي او زدن توکە سيزاشك بصر
 بھلولون جوين ايشىندىن دە وارىميسى خبرى
 سيلدى بونلار ائله كى پول ائلمىدى جنسلىرى
 صالا جاقلار قايىداركى ائله يئردىن گىزدى
 دالدالانماق يېرىنин يوخدور اوئردى اشارى
 يايىن ايستى گونو هر آن دوشە جك باشلارينا
 آياقىن كيم يئره قويسا يايپيشادا شلارينا

ایستى اوندا سالاجاقدىر اولارى حالدان حالا
 بىر طوبىق ياتمالى پئر هانكى گۇرما يىسترا لا
 او دور علت گۇتۇرۇب اوج آغا جىلا كىچە نى
 شهردىن چىخمان اوچون كىچدى بازارى كوچه نى
 گىئى يې آخىر دەھمان چولدە قورۇب خىمەسىنى
 او ستوندا اورتىدى گىنەم كىچەم گئىمە سىنى
 نىچە گۈنلر بو چادر داكىشى يول اوستەياتىر
 صىرىدىر قالە اموالىنى بىغداددا صاتىر
 بودا گاه چىخدى چۈلە گاه قايتىدى اىچرى
 تاڭۇرۇب شهرى چىخىيلار يولا آل وئرجى لرى
 گون وورور باشلار بىنا ئىلە بىرا ونلارى هلاك
 بعضى بىر كۆر كۆتۈرۈبعىسى اىدىر كويىنگى چاڭ
 بىر پناھگاهى چوخو گۈلۈدە اشىلر سىشھوس
 اولا وارد نىچە ساعت چەكە آسودە نفس
 بېھلۈلۈن خىمە سىنى قافىلە دن گۇردو بىرى
 بوقابا خادا دىئدى بىر خىمە گۈزە گۈرسە بىرى
 گۇردولر بوردا دابېھلۈن گىنە بىر خىمە قورۇب
 اوپۇن آلتىندا اوقليان قابا غىندا اوتورۇب
 اىستە يىيلر وئرە بېھلۈل اولارا اذن دخول
 اما بېھلۈل اولارىن هەچ بىرىنە وئرمە دى يول
 دىئدى تاجرباشى بېھلۈل وئرەرىك اون تومنى
 قوياسان وارد اولا چادر يوا قالە نى
 دىئدى بېھلۈل ھله من بوايىشە راضى دە گىلىم
 كىيم گۇرۇبدوركى سۈزۈمىدىن دالىيىا من چىكىل

دئدى ياخشى اولاچاق آلسان او توز بئش تومنى
 دئدى بېلۇن نە اوچون اينجىدە سىز آيامنى ؟
 دئدى يلىڭ تومن آل بىزە قوى مەنتىنەرى
 دئدى بغداددا سىزە سۈگىلە مىشىم قىمتىنى
 چون گون اورتاچاغى گئچمىشدى گئچەولدوياخىن
 دئدى تاجر باشى بېلۇلو براذر بوراخىن
 كون آزالدى ايکى ساعتىدە اگر صىراىدە سىز
 ياتاچاق اىستى گىنە مەنك اولار يول گىدە سىز
 جانلارپىدانەا مى آرتىق تانى يىب او ندا پولو
 قوبىدار بېلۇلتە باشلا دىيلار چۈلدە يولو
 پوزدو بېلۇدا اهسان خىمەنى آلدى قوجاغا
 بىركىسمىولدان او تاجىرلارى گئچدى قاباڭا
 او مکان درىا قىرا غىندا ياغىنلىق يېرىمىش
 دئدى بىر او زۇونە بوردا كى حىتما "تو تارايش
 دالدى انماق يېرى هر يانى دولانسان يوخوموش
 ياغىشىن ياغما غىنин اما اميدى چوخوموش
 چادرى قوردو گىنە يوللا را تىكىدى گۆزۈنسو
 بلە ثابت اعده تاجر لار اوچون حق سوزۇنۇ
 نىچە ساعت او توروب تاڭۇرە آل وئرجى لرى
 بو طرفدن دە ياغىشلار ياغىب اىسلا تدى ئىرى
 ائله شىدە ياغىر يول چولارا يولدا ياغىش
 تىترە شىرلىر ھامىسى صانكى گلىب او چۈلە قىشى
 ياغىش آرتىردى گىنە ياغما غىنин شەتنى
 كاروانىن بوسويوق الدن آلىپ طاقتىنى

کاروانین یا غیش امیدینی کی سلباۓ ائله‌دی
 بہلولون خیمه سی اماوا لاری جلب ائله‌دی
 یعثیشیب هانکی گیریب خیمه یه چوخ سرعتن
 اور دایئر لشدیل رامانه قدر زحمتیلائے
 دئدیلر یوز تومنی آل بیزه بوجنتی صمات
 بو بہشتین بو صویوقدا بیز اوچون وئردی نجات
 صاتدی تاجیر لارا بہلول چادری آلدی پولو
 فایدیب ب福德اد اوندا کی جیهه صالحی پولو
 بلی هر کیمسه (گونئیلی) گوره یول زحمتینی
 بہلولون خیمه سینین یاخشی بیلر قیمتینی
 یادا صال سعدی شیرازین او عالی مَثَلِیں
 ائله تکرار او عالی مَثَلِیں ما حَصَلِیں
 قارنی توخ با خمازاوغول آرپا چوگی او زونه
 آجاوئر آغزی پیریندہ او نوتپسین گوزونه
 با خساب اعرافا جنّتندہ او لان حوری اگر
 او زیانیندا بیله جکدیر او رانی نار سقر
 همان اعرافی او موقع گوره دوز خده یانسان
 دییه جکا او زاوونه باخ - اور ادیر باغِ جنان
 ای سیر تورانان جوین خوش نَبِیا -
 معشوق من است آنچه به نزد یک توزشت است
 حوران بہشتی را دوزخ بود اع - راف
 از دوزخیان پُرس که اعراف بہشت است

بیکون نه دیر؟

بیر قیش گونو کی فاریغره شدتله يا غیردی
 بېلۈن ائوبىنەگلدى تئز آروادى چاغىرىدى
 قوى خورجونا امر ائيلە دى فارپىز توخوموندان
 وئر ايندى منه چون گىدى يۇم اكەمەگە بستان
 آرواد دئدى دىوانە ليگىنەن كىشى آل چەك
 يازدا آكىلەر بستان اوفسوسىدە اووقت آك
 بستان ھونو بىلگىلمە سە ياز چۈلدە جوخارماز
 چىخسان چۈلە بىردى سنى قوردلاردى بىرى قويىماز
 ائودە دونوروق گۈر نىچە چۈللە داها بوز دور
 جان قىيمىتى فكەر ائيلە مە كى ايندى او جوز دور
 بېلۈن دئدى بوايشلەرە سە ائتنەمە دخالت
 دور وئر توخومى ائيلە منىم فكىيىمى راحت

مجبور اولوب آرداد کيشى نين امرینه باخدي
 قويدو تو خوم خورجونا بـهـلـوـلـوـبـورـاـخـدـي
 بهـلـوـلـدـاـ تـوـخـومـ خـورـجـونـوـ چـيـگـيـنـهـ چـكـدـيـ
 گـئـتـدـيـ چـوـلـهـ آـخـرـهـ يـئـمـيـشـ قـارـپـيزـ آـكـدـيـ
 لـطـفـ آـزـلـىـ اـولـدـوـ اـواـيـلـ حـالـيـنـاـ شـامـمـىـلـ
 بوـسـتـانـ چـوـجـارـيـبـ اـولـدـوـ اوـنـونـ اـيـسـتـهـگـيـ حـاـصـلـ
 يـازـگـلـدـيـ جـمـاعـتـ هـلـهـ اـيـسـتـيرـ اـكـهـ بـوـسـتـانـ
 هـرـقـارـپـيزـ بـوـهـلـوـلـونـ اـولـدـوـ يـكـيـ بـاتـمـانـ
 بـهـلـوـلـ كـيـ گـلـيـبـ باـشـ چـكـهـ بـوـ بـوـسـتـانـ بـيرـگـونـ
 قـارـپـيزـ لـارـيـ گـورـدـوـ يـاتـيـشـ يـانـ يـانـ بـيرـگـونـ
 قـارـپـيزـ يـئـتـيـشـ يـابـاـنـ گـاهـآـكـمـنـ وقتـ خـيـارـلـيـقـ
 قـارـپـيزـ آـپـارـيرـ هـارـونـاـ بـهـلـوـلـ نـوـ بـارـيـقـ
 بـيرـ يـوكـ اـولـاـغاـ يـوكـلـهـ دـىـ قـارـپـيزـلاـ خـيـارـىـ
 اـفـسـارـيـنـيـ چـكـدـيـ اـولـاـغـيـنـ بـغـداـداـ صـارـىـ
 گـورـدـوـ اـولـاـغـيـنـ اوـسـتـهـاـوـگـونـ هـرـكـسـ اوـ بـارـىـ
 سـلـرـدـىـ يـوـكـونـدـهـ نـهـ دـىـرـ آـيـاـ سـنـىـ تـارـىـ؟ـ
 هـارـدانـ آـپـارـيرـسـانـ هـارـاسـنـ بـوـ يـوـكـوـ قـارـداـشـ
 وـارـبـنـزـرـينـ اوـكـيمـسـهـ يـهـ شـاهـهـ آـپـارـاـربـاشـ
 بـهـلـوـلـ تـوـتـوبـ اوـزـ اوـنـلـارـاـ هـرـ بـولـ دـيلـهـ گـلـدـىـ
 بـيرـ سـوـزـ دـئـدـىـ قـوىـ منـ دـهـ دـئـيـيـمـ سـوـزـبـئـلـهـ گـلـدـىـ
 وـئـرـدـىـ بـوـ جـواـبـىـ دـئـيـيـبـ هـرـكـسـ اـئـلـهـ بـيرـ سـوـزـ
 شـاهـيـنـ يـانـيـنـاـ منـ گـئـدـيرـمـ اـئـشـشـكـاـوـزـوزـ سـوـزـ
 نـارـاحـتـ اوـلـورـ سـوـزـ صـورـوشـانـلـارـ بـوـ جـواـبـداـنـ
 اوـنـدـانـ صـورـوشـورـلـارـ نـهـ دـئـيـيـرـ سـنـ كـيـشـىـ الـآنـ

هر کس صور و شور عزم ائله ییبسن هاراقارداش
 آیا پو بیکوندە نه وارائله بیز اوچون فاش
 ائششک ائله ییرسن اولارى سن ده او ساعت
 هارونادا آیا ائده بىك سەن بئله جرات ؟
 مندن دعدى سیزتک صوروشا هر سۈزو هر كيم
 من ده او جواسى وئره رم كى سیزه وئرد يم
 شاهدا دىسماوردا منه بارين نه دير آيىا ؟
 ائششک اونادا سۈپلۈرۈم يوخ منه پروا
 بو علته بىر دسته اولوبلاز اونا ھم راه
 بلکە گۈرە لر بېلولو دىندىرسە اگرشاھ
 ائششک دئمه گە پادشاھا جراتى وارد يىرى ؟
 يوخ كى اونا ائششک دئمه گە وحشتى وارد يىرى
 گىردى سارايا بېلولولان قافله با ھم
 بېلولكى سلام ائتدى جواب آلدى مسلم
 اوز بېلولا توتدو ادب اركانىلا سلطان
 سىلىنى نەسوغات گىتىرىپسن بىزەلان
 بېلول دعدى بوسنانىم اولوب حددن آرتىق
 بىر يوكدە گىتىرىد يم سىزا اوچون ايندى نوبارلىق
 سوغاتى آلېب هديه وئربىپ شاه مەجىل
 ملت ھامى قالدى بوايشە مات و معطل
 بېلولو چىكىيلر صوروشوبلاز او جماعت
 ائششک دئمه دين هارونا ايندى نەمدىر علت ؟
 بېلول دعدى او سیزدیيەنى ائتمە دى تكرار
 من ده اونا ائششک دئمه ديم ائتمەرم انكار

مندن او صوروشدو نهگتيرد ين منه قيارداش
 سيز اما صوروشدو ز کي يوکونده نه وارايت فاش
 ائششك ده گيلم من کي براذر يوکوم اولسون
 اولسون پالانيم بئلده - قولقادات يوکوم اولسون
 هر كسد (گونئيلى) اولا بيرذرە فراست
 درك ائيلە يە جە خلق ايلان ائتسين نئجه صحبت

بەھۇلۇلا دللاڭ

قصد اندىپ باشىنى قىرخدىرى ما غابەلۈن امىن
 دللاكىن آلدى دوكانىن گۈز آتدى ھەدىمەن
 بونو دللاك ئورۇپ ائيلەدى دىۋانە حساب
 نە بىلەر عاقل اودور، ھرسۇز بىرگوھىناب
 بئله فكر ائتدى سالىپىد يېرالەد يوان بە باشى
 كسىدى كسىدى بويادى لالە كىيمى قانە باشى
 اسکىلىن اولگوجولن گۈلۈ نئجه سووسيه چكىر
 يارالىر فورو يارايىرلىرىنە يامبىق اكىر
 دامجي، دامجي ياراباشدان اتكەقان تۈكۈلۈر
 ائلمىبىل دريا داشىر لوعلۇء و مرجان تۈكۈلۈر
 اوئزو سلمانى ايشى حضرت سلمان دان اوزاراق
 انسانا بنزە بىر اما ايشى انسان دان ايراق

قلبد یو خدور اونون رحم دن ، انصافدان اشر
 بهلوان وندان آلیبا و قانلی دودا قیلا خبر
 نه اوچون باشیمی آی ظاهرب انسان صویاصان
 نه گوزل دیرکی صوغانیلا بادیمجان صویاصان
 گولد و دللاک او ناول صورا دان وئردی جواب
 اکیره م باشیوا پا مبیق بیر آزایت صبریله تاب
 پئری سندن دیرا کن من او لاجاق شرکتمیز
 گلمن ایل حاصیلا دورسا بوله ریک هرا یکی میز
 بوسو زو صاخلا دی بهلو لدا یادیندا او زمان
 اوره گیند ده ده دللاک - قویارام آغلار آنان
 گئچدی بسرا ایل یا ییلیب خلقین ای چیند بوجبر
 خلقدن بخشش آلیر پاد شمیونع بشر
 هرنه بخشش آپاریلسما و ناداش سقا شوره جنک
 بخششی شو سه گینه پول سقا شا بولدا شوره جنک
 ائشید یب بوسو زو دللاک داد دعی او زونه
 نه آپار سام گوره مسن یا خشی گلر شاه گوزونه
 چون ائشیتمیش دی کی بهلو لشا هاقار داش صایلیر
 بهلو لا گئتدی ده ده قاردا شین هدیه نه آلیر
 نه آپار سام دی گورگوم قاداشیوی شاد اعد مجک ؟
 او دا هم قاشو شوره جک هم گینه امداد اده جک
 ده ده بجهلو اوهامی بخششی آلماغی سئوهر
 اما هر هدیه دن آرتیق او صاریما غی سئوهر
 ائشید یب بوسو زو دللاک دو شوب گو یلو نه شور
 ده ده جایز ده گیل او لسوون داها بیوش ده قصور

گلدى بىش با تمانيلا قويد و صاريمصاق چووا لا
 دئندە رىب دربارا اوز او چووالى آلدى دالا
 دئمە هاروندا بىلە جىنسە اگر ائتسە نَظَر
 فارِيشار حالى اونو گوسترنىن باشىن ازەر
 بئرە دللاك ائلمەكى قويد و صاريمصاق چووالين
 دئدى فراشلارا هارون بونون اطرافىن آلەن
 بوصاريمصاقلارى بىر بىر وورۇن أحمق باشىنَا
 او لا بلکە او لارين لذتى مُلحق باشىنَا
 او قدر آتدى صاريمصاقى اوناقول – قاراواش
 قورتولان چاغدا او لار بىر داغا او خشاردى بوباش
 ائله كى قورتولوب اوردان الى بوش دوشدو يولا
 گىدىر اما اه گىلىر گاه صاغا گاه سو لا
 بېھلۈلۈن نقشه سى كى دللاك باللىنى اوگون
 بېھلۈلۈ تاپدى اونا دور دو گىلىئىنى اوگون
 تىرىيىسىن باشىما عرض ائلمەدى گۆر نە بلا
 من آلان خلعتى شاھدان گۈرونوب بىر كىس آلا ؟
 دىدى بېھلۈلۈ اونا گۈرئە ائلمەيىسىن گىچن ايل
 گۈر دو گون ايشلر اولو بىلار بىلە بىر ايش دلىن
 سن منىم باشىمى يام بىقليلىك اكيردىن او زمان
 من دە اكدىم بوصاريمصاقلارى او لمانگران
 قوى صاريمصاق سىن او لىسون داها پام بىقدا منىم
 بىلىرم او لمۇ ياجا قدىر داها پام بىق اكەننىم
 بلى هر كىدە (گونئىلى) او لا او كېرىو غۇرۇر
 تو تا جاق اوز قىچىنى كېر – زمان ائتسە مرور

اُزگه نین باشینا پامبیق آکهن آشته‌گـ زهر
تاصاریم صاقیلا بیرگون باشینى مـ لـ تـ آـ زـ هـ

سندن بھلول اولماز

بیر تاجر اندیب بھلول ایدن ایشله دقت
بیلدی نه اوچوندۇر او تاپیب دنیادا شهرت
بوفکره دوشوب دور بودا بھلول کیمی اولنسون
ملت نانی سینلار بونودا سعدن حکمت
گلدى دئدى بھلول منى دەوگىرمەت اۆزۈن تىك
قوى من دەاولوم سن کیمی اى پىرى فراست
بھلول اوزمان تاجира وئىرى بوجـ وابى
فکرائىتمەكى بھلول کیمی اولماق اولا راحت
بو فکره دوشۇن قورخماز اولومدن بونو سن بىل
باشى كسىلە سۆيلە مز او غېرى حقىقىت
قويماز حسابا دونيانى اصلا" بئله بىرگىس
يو خسوللار اوچون ائيلەيزىزەر صحنه دەخدەت

دنیا مالینا شهر تینه باشینی اه گــمه ز
 دولت نمیه لازم بیر اوilar اهــل سخاوت
 بو شرطلىرى صايدى کى اوئاتجرە بــهلوں
 تاجىرى دىدى بــهلوں دىرىم اجايىت
 بــهلوں دىدى گــئىت وار يو خووو صات پــولون آل گــل
 معلوم اولا وارد يردىدىگــين ســوزدە صداقت
 تاجىرى گــئىپ اموالىيى صاتى قــىزىل آلدى
 تعطيل اولوب اوگــوندن اوــنا كــسب و تجارت
 بــير توربــوييا قــويىدۇ نــه قــدر بــولــقــىزىل اوــلدۇ
 اوــستادىــنا بــير يېرده اوــنو وئــردى آماــست
 اــما اوــنو بــهلوــل آپــارىب درــيا يــا ســالدى
 چــون ايــستەدى تاجىــر اــلەســىن فــكــرىيــنى راحــت
 تاجىــر اــلە کــى گــورــدو بــونو حــىف ســىلــه نــدى
 عــرض اــئــتىدى کــى بــهلوــل بــواشــىندىــن نــه دــىرىــعــلــت
 هــر نــه وارــىمىــى ســن نــه اوــچــون درــيا يــا ســالــدىــن ؟
 من عمر و مــى چــىكمــىشــىدىــم اوــبــير تورــبا يــا زــحمــت
 بــهلوــل بــويورــوب ســن نــئــجــە بــهلوــل اوــلا جــاقــسان ؟
 بــهلوــل کــى دــارــىخــماز اوــلا يــا اوــلمــو يــا شــروــت
 بــهلوــل اوــلا بــىلــىرســىن اوــغــول وــقــتــوى توــتــما
 گــئــت ســال آــشــاغــا باــشــىوــى اــئــت كــسب و تجارت
 تاجىــر دــىدى گــلــمــز اوــ جــواــهــىر لــارــا حــىــفــىــىــم
 اــما يــانــىراــم اوــلــمــادــى اوــنــلــاــر ســنــه قــســمــت
 بــهلوــل دــىدى اوــلــدــە دــىــتــىــم من ســنــه قــارــداــش
 بــهلوــل اوــلــانــىــن درــىــيــنــه دــگــمــز اــلــە دــولــت

صونرا گوکوروب تاجیری ترک ائتدی او شهری
 بیرباشا یئره ائلە ديلر اوردان عزیمت
 او شهر ده تاجیر آجیخیب سویله دی بیـردن
 من ائتمەمیشم دو نیادا آج قالماغا عادت
 سن ده او قیزیل تورباسینی دریا یا سالدین
 ایندی کی آجیق تاپدیق همان پوللازا حاجت
 بهلول دئدی بو شهر ده هئچ بول ایشه گلمز
 گوندرا چلوات هر نه شئیی آلدین اوساعت
 تاجیر ائشیدیب بسو زو بیر دکانا گیردى
 وئردی چلوات آلدی نه په ائلە دی رغبت
 فکر ائتدی کی بو شهر یچب فالمالی یئردىـر
 لازم ده گیل ایش ایشلەمیه هر کس چکه زحمت
 بهولدان او آیرىلدی همان شهر ده قالـدى
 بو واقعه دن گئچدی خلاصە نئچە مدت
 بهلولو گئـدیب تاپدی گینه سویله دی تاجر
 بیـرـدـه دار يـخـدـيـرـدـیـ مـنـیـمـ گـوـیـلـوـمـوـغـرـبـتـ
 بـیـرـیـوـلـ منـهـ گـوـسـتـرـ بـورـاـداـ اـئـلـهـ دـیـ اـینـدـیـ
 بهـلـوـلـ گـوـرـوـبـ اوـ تـاجـرـ اـئـدـ بـیـرـ بـیـئـلـهـ صـحـبـتـ
 اوـزـ تـاجـيراـ توـتـدوـ دـعـدـیـ اـئـتـ بوـ سـوـزـهـ دـقـتـ
 بوـ شهرـ دـهـ مـلتـ اـئـلـهـ بـیـبلـرـ بـعـلـهـ عـبـادـتـ
 سنـ دـهـ کـیـ بوـ شهرـ گـلـیـبـ اـولـدونـ بـورـاـ تـابـعـ
 بوـ شهرـینـ اـئـلـهـ رـسـمـ وـ رـسـومـنـدانـ اـطـاعـتـ
 بـیـزـ آـلـماـ باـزارـ دـانـ گـئـدـیـبـ آـلـ جـمـعـهـ گـوـنـونـدـهـ
 شهرـینـ قـیـرـاـغـینـدـاـکـیـ دـاغـاـ اـئـلـهـ عـزـیـمـتـ

هر جمئه گلرلز او را بو شهر ده قیز لار
 بیر بیر ائده جک سن هامیا اوردا نظارت
 هانکی قیزی توتدو گوزون آلمانی اونا آت
 او ندان صورا گوئنه ائده جک دیرائله دققت
 گورسن کی قیز آلمانی گوتورد و ایشین ایشدی بر
 بیل کی سن ایله ازدواجا ائیله دی رغبت
 او ندان صورا او قیز اولا جا فدیر سننه آرواد
 الله ائله سین کی باشا گئتسین بئله وصلت
 گئتدی بازارا تاجر او گون آلمانی آلسیدی
 چیخدی کی داغا داغدا گوروب چو خلو جماعت
 قیز لار قابا غیندا هامی سان وئردی بو باخدی
 سئچدی بیری نی آلماسینی آتدی او ساعت
 قیز آلمانی توتدو یئتیشیب مطلبہ تاجیر
 توتدوا لینی با غالا یا پیمان موددت
 گلدی ائوینه قیز تاجیرین، سویلہ دی ائوده
 من ائیله بیرم سن ایله ایکی شرطیله وصلت
 اولکی بودور گورمه اضافه ایشی هئچ وقت
 شرطی پوزاسان ائوده دوشر حشو قیامت
 آما او ایکی فجی بئله دیر ساخلا یاد یسندان
 آیری آدامین هئچ ایشینه ائتمه دخالت
 بو شرطله اولما سان عالمده و فسالی
 من ترک ائله سم بو ائوی قویما منه متن
 تاجر دئدی اولدوم هر ایکی شرطه و فدادار
 آل وور مارام او ایسلره اولسون سننه زحمت

بیئر باش کی اُزو آغريمادی د سمالی نئیلسر
 عاقل نهیه لازم اُزوونه ائتسین اذیت
 بیرگون کیشی ایستردى کی چیخسین سحرائوند
 آروادینا تا پشیردی کی آرواد ائله همت
 بیئر یاخشی پولو و حاضر ائله آخشم اول سونجا
 چوخ مدت اولور کی چکیرم من اونا حسرت
 گئتدی کیشی آخشم قاییدار کن اوهه ساری
 بیئر یاخشی (قوزو) گوردو اونو ائیله دی قیمت
 گوردو اونودابیر صلواتیلا صاتی رلار
 آلدی اونو تئز اُزگه سینه و رمه دی فرصت
 وقتی کی گتیردی قوزونو منزله تاجیر
 آرواد دئدی آلدین بونو سوپله نه دیر علت ؟
 تاجر دئدی چوں گلدى خوشوم بیئر با خیشیدا
 ایندی گسَرم باشینی طبخ اشت وئره لىت
 آرواد دئدی تاجیر بونو آلماق نه گره کسدير ؟
 واقف سن اُزون واردیو اؤیندە نه قَدرَات
 اول کی دئمیشديم سنه آرتیخ ایشی گورمه
 گوردون نیبیه آچدین با شیوا ایندی ملامت
 تاجیر دئدی من وئرمه میش بول بونا آرواد
 بو ایشده منی سن بو قَدرَ ائمته مَذمت
 آرواد دئدی بو سهر ده اولدن اولوب دَب
 هر کیم صلوات و غرسه اونا واریکه قیمت
 بو ایش بیله قالدی کیشی بیرگون چوْلہ چیخدی
 بیئر قدر دولاندی گینه ائتدی اوهه رجعت

اوْز آرواد بیناسویله دی من بیلمیرم ایندی
 ملت نییه بو شهری قویوبلاز بئله خلوت
 معلوم دگیل هانکی هارا کوج ائله بیبدیر(?)
 ده گمیر گوزه بیبر کس هارا گئتمیش؟ بو جماعت
 آرواد کی آریندن ائشید بیدیر بئله بیبر سوْز
 اوْز توتدو اونا سوگیله دی یوخ سنده ارادت
 اول سن ایلن شرط ائله دیم صون سنه گلديم
 آيا دئمه میشديم هرايشه اعتمه دخالت
 پوز دون هرا يكى شرطيمى سىن بو ايكى گوندە
 بو شرطلىزه قويما دين آيا نىيە حىرمىت
 آرواد دىدى بى سۆزلىرى گۈزدىن داها ايتدى
 تاجير او نو آختار ما غاچوخ چىكدى مشقت
 مجبور اولوب آخر دە دئسىن بېلولا در دين
 بىر يول اونا شايد ناپا او معدن حكىمت
 يولدا بىر آدام گۇرۇدۇ وورور آرىي آدامى
 سىلىير وورولان دادىينا شايد گله ملىنت
 تاجير بى سوْزە و ئرمە دى باش گئچدى يانىندان
 نااھل ووروب بو يازىغا چوخلۇ جراحت
 جانىن قوتارىدان صورا او تاجيرى گۇرۇدۇ
 سىلىنىدى سىنين يوخ مگر انصاف و مرسوت
 هەچ بىر دئمه دين آى كىشى وورما بو يازىخىدير
 آيا نە گناھىوار؟ اىدى بىر نە جىنایت؟
 تاجير دىدى بى رمزى منه او كىرە دىب آرواد
 اوْز گە ايشينه ائيلە مە عالىمە دخالت

اما وورولان ناجيرا وئردى بو جوابى
 سن آنلامايىسان سۆزۈ-وار سندە جەھالت
 هر كىمسەبئە سۆزدە سەنە تاپشىرا حىما
 قىسى بودور عمرون بويو ائت بوايشەعادت
 گىزلىن ايشىنин بىر كىسين ايرادىنى توتسما
 ائتمە بىر يىنин سرىنى بىلمگ لىگە شركت
 گۇرسن ائلە كى بىر بىر يىنى خلق وورولار
 جايز دىگىل اوندا قوياسان فوت اولا فرصت
 گل قويما وورا يا وورولا بلکە بارىشىدىر
 صلحە چالىشar كىمسە اولا اهل حقىقت
 تاجير گەدىپ القىصە گىنه بەلولو تاپىدى
 هر نە باشىنا گلمىش ائدىپ بەلولو صحبت
 بەلولدا صالحىپ آردىيغا او تاجيرى آخر
 پول صالد ئىغى درىيا يا نىئىنا ائتدى هدايت
 چاتدى دە نىزە گىردى قىز يللارى چىخارتدى
 آل وئرچى يە وئردى ائلە دى رد امانىت
 اوز توتدۇ اونا سۈلە دى اولدە دەعدىم من
 سنە بەلۇن اولانمازان اوغول چىكمە اذىت
 هر كىمسە بالا- دنیا دا بەلۇن اولا بىلەنلىز
 آل ايندى قىز يللازى آپارايىلە تىجارت
 چىق نظمە گونئىلى نە دەعدى تاجира بەلۇن
 هر كىس اوخوسا مطلبى شايد آلا عېرىت
 هر ايش اولا بىلەنلىز داها هر كىمسە يە مقدور
 هر بىرايشە لازمىدىر اولا شىخىدە قىدرت

کهربیزدە اگر اولما سا سوبهره سی اولـماز
 هر قدر الین تۆکە لر سو اونا ملت
 هر بیر ایشە انساندا گرە کدیر چیخار اولـسون
 بى بنىيە بنا تئز اولاـجاق طوفانا قىمىت

تۇپراقىن سوزو

بو سۇزكى ذكر اولاـجاق بير قدىم حكايىت دير
 بصيرات اهلى اوچون درس دىير نصيحتدىر
 گۈپب، زمانه دولاند يقجا سينه بە سىنه
 بىلر نه سۇز دور او كى اهلى دقتىدىر
 گۈندە كوجەنى، شهرى اوچوخ بىلەن بېھلۈل
 او كى اوزىدە دەلى اما بحر حكىمت دير
 يعтиشىدى بير يئرە او گۇرۇپ ايکى كىندلى
 كى بير بىرە اولارىن سۇزلۇرى ملامت دير
 بىرى دئىيىر كى منىم غصب ائيلە دىين يئرىمى
 دىئى بىر گۇرۇم هلە بونە رسم و عادت دير
 ووراندا شخم يئرە قانع اولـمادىن نىيەسىن
 خبر يوخىندورا اوغبول بو امر سرقت دىر

جواب وئيرير اوبيرى چوخ ائيلەمە هاي - هوى
 قوتار يالان سۈزو بو نه نوع صحبتدى——
 اۇزون منيم يئريمى قاتىيىسان اوز يئرىيـوـه
 يالان سۈزو دئمە گە مگر نەعىلـتـ دـيـ——
 ائشىتىدى كى بو سۈزو ياخىنلاشىب بېھلىـولـ
 دئدى نه جىنگـوـ نـهـ دـعـواـ نـهـ قـيـاـ مـتـدىـ——
 دئيىلدى سۆز ائشىدـيـبـ بـىـلـدـىـ چـوـخـ بـىـلـانـ بـېـھـلىـولـ
 دئدى گـئـدىـ اوـ بـولاـ حـقـدـ بـرـ هـمـ عـدـالـتـ دـيـ——
 منه اجازە و ئىرىن حل اىدىم بو مسئله نـىـ
 آدامـاـ ، صـلـحـ وـئـرـهـنـ كـىـمـسـهـ دـنـ عـبـارتـ دـيـ——
 سـالـيـيدـ يـلـارـ آـشـاغـاـ باـشـلـارـينـ اـيـكـىـ (ـكـىـدـلىـ)
 گـورـوبـ سـكـوتـ رـضاـ اوـلـماـغاـ عـلامـتـ دـيـ——
 قـوـيـوبـ قـوـلاقـقـىـنـىـ تـوـپـراـقـىـنـ اوـسـتـۆـنـهـ بـېـھـلىـولـ
 دـعـدىـ بـىـلـىـيـرـ سـنـ اـوـزـونـ هـانـكـىـ اـهـلـ سـرـ قـتـدىـ——
 سـنـهـ اـيـكـىـ نـغـرـىـنـ هـانـكـىـ آـياـ مـالـكـ دـيـ——
 كـىـ ظـولـماـ بـوخـ نـظـرىـ تـابـعـ شـرـىـعـتـ دـيـ——
 دـورـوبـ صـورـ آـيـاـغاـ سـوـگـىـلـهـ دـىـ جـوـابـ آـلـدـىـمـ
 دـئـيـيـرـ كـىـ هـرـ اـيـكـىـسـىـ دـونـ وـ پـستـ فـطـرـتـ دـيـ——
 يـالـانـ دـئـيـيـرـلـارـ اـولـارـ مـنـ اـوـنـلـاـهـىـنـ دـىـگـىـلـىـمـ
 ولـىـ منـيمـ دـىـرـ اـولـارـ بوـ سـوـزـ حـقـيقـتـ دـيـ——
 بـشـرـهـامـىـ عـمـلـهـ گـلـيـيـدـيـلـرـ مـنـ دـىـنـ
 بوـگـونـ دـانـيـرـلـارـ هـامـىـ بـىـلـمـرـمـ نـهـ عـلـتـ دـيـ——
 دـوـبارـهـ بـوـنـلـارـىـ مـنـ اـوـزـومـدـهـ حلـ اـئـىـدـهـرمـ
 گـورـلـرـ اوـنـداـ بـولـارـ كـىـمـسـاـهـلـ سـرـقـتـ دـيـ——

نئجه گلیب عمله بولار هامی من دن
 گلر گینه دو شومه هر نه عضو خلقت دن
 نه شاه قالار نه غلام نه وارلى نه بوخسول
 هامی منه قاریشار هر نه قد و قامتد دن
 ایکی فاریش یئرین اوستوند ائتمه بین دعوا
 منه کیم آلدانا حتماً "ایشی مصیبت دن
 من ایدیبیه کیمی چوخ سالمیشم بولا سیزدن
 باشی - گوزو - بدنسی ایندی قاره تربت دن
 اولوبلاتوبراغا تبدیل فالق و صالح
 قالان نشانه لری پیس یا ياخشی شهر تدیر
 او کس کی تیکدی گوزون اونون - بونون مالینا
 او نون جزا سی قیامت گونو عقوب دن
 نه یئر دو شر اله اوندا و عریب ائده راضی
 نه دادینا گله نی - پول - مقام و شوکن دن
 (گونئیلی) ایسته یه سن سنین اوزون اولا آغ
 بوفانی دنیادا ائت خلقه هر نه خدمت دن
 او ایشده کی اولا جاق ظلوم اونا الین وور ما
 او یولدا گئتمه کی قورتار ماغی ندامن دن
 آپارما اود بوكونو دالیندا قبر اؤین دن
 کی قبر اؤیندہ چاتان دادیوا دیانت دن
 بو بئش گون عمر ووده گل خلقلن مدارا ائست
 سنین الیندہ داداش عمر بیر امامت دن
 جهاندا صبح اولو نجا کیمین چراغی یانیب
 نه اوز وئریر سن اوچون بیل کی درس عبرت دیر

یوز آرسین او زونلو قد آجاج

چاغیردی محضرینه وزیر بینی هارون
 او بختی قاربیا ائتدی بو امری او معلون
 منه گندیب تا پاچاقسان وزیر او زون بیر آجاج
 تا پیپ گتیرمه يه سن يوخندور آبری علاج
 يوز آرسین او لسون او زونلو قونه چوخ نه ده آز
 تا پیلسابیر دوگون او ستونده ده قبول او لسماز
 آلين قويوب دوشونون او ستونه وزير او دم
 دئدى گوروم او لا صاغ بو قبله عالم
 بو او لمويان بير ايشي من ائليله سمدە قبول
 سنين عدالتين هاردان بو امره وئرسين يول؟
 خليفة سويلهدی گئت يوخ علاحين ائت طاعت
 سنە خليفة وئرير قيرخ گونه كيمى مهلت

وزیر گوروب داها يوخ بو ايشده باشقا چارا
 آياق قويما دالييا چكَر خليفه دارا
 گلیب وداع اديب آرواد او شاقى آيريلدى
 چي خاندا آرواد او شاقى اونو يولا سالدى
 دولاندى داغى - داشى چئلىسو دل آزىزى
 او جا دويونسوز آغاج گوررىدى هرىئەر ده
 گندىب با خاردى گوره سو يۈز آرشىن او لار
 گوررىدى، النى ده اولماز توتاردى با غرى شار
 او قدر گىتىدى يولو بىر آز قالىب دايانتا
 يئتىشىدى بىر سۆزۈنۈن يانىندا بىر چوبانما
 قوناق اولوب چوبانا اوره ك دولو يەنلىت
 يىيىنده سود - فاتىقى اولوبلاز همىصحىت
 وزىرى بىر دىلىلىن دانشدىر يېپ چوبان
 گىيىملىرن با خيرام سىشاها چوخ او خشار سان
 او زون بويور منه بىر گورۇم نە دىرى جرييان
 بو غم گولوندە نە علت لە غرق سىن الان
 چوبان كى چكمە دى آل صورو شدو مىسلىدە نى
 وزىر ده باشلادى آخر ده باشىنا گله نى
 چوبان دىدى سۈزۈم سىئىلە سى باوار
 سنه وئريم ائلە بىر آغا جدان ايندى خىبر
 ياخىندا بىر مئشە وار كى چوخ مىفاذىيەر
 ايچىنده بىر آجى وار او چوخ دل آرادىر
 دويونسوز اولما غىينا او بىئردى شەھرتى وار
 گندىب اونو گوره سى نە قىدو - قامتىسى وار

بوز آرسین اولما سادا يقيندیر اللئى او لار
 گئديپ با خيپ بگنيب وزير اونوكس آپار
 گئديپ دولاندى وزير او قابار آيا قىلا
 تاپيپ همان آغاجى چوخ اشتياقى——لا
 اغىيدىر آرە نى—بالتاني فوري آماداه
 كسيب وئرىپ آپار بيلار آغاجى بفداده
 وزير ده دوشدو بولا گلدى بغداد سارى
 ائديپ گئجه—گونزو بير—گئديردى يوللارى
 خليفة يه خبرا ولدو گلىپ آغاج ام——
 او زونلو قو آغاجين چتىن بوز آرسىن اولا
 خليفة امر ائله دى قورولدو صحىن ده دار
 گلن كىمى او يازىق وزير ينى آسالار
 وزير گلىپ يئتىشىپىدир گۈرۈپ نه غوغادىر
 يئتىشىمەمىش وطنە دار اونا مەھىدا دىر
 او دوز او زون آغاجى كى يوللامىشدى وزير
 با خابا خا اونا حيران قالىپ صغير كېيىر
 بو اللې آرسين آغاجى نىچە تاپيپ آيىا
 بو ڭدر دۆز دۆر و بۇ خدور دۆگون يئرى اوندا
 خليفة گلدى يانىندا نىچە نفر فەراش
 نه ڭدر اوردو بويوكلىلە قولقا راواش
 او دا قدم قويوب اوميدانا چوخ عزّلىن
 قورولدو تخت او تور دو غۇرۇنخوتلىن
 وزيرى ساخلا ديلار اوردا دار آياغىندا
 سئچىرىدى خلق حالىئىنى غملى قاش قاباقىندا

جماعتين هامي سى سايرلا لحظه لرى
 کي دوشدو بھلولا بيردن خليفه نين نظرى
 اونا باخيردى گوره ائديب هارانى هدف
 کي گوردو گئتدى او دۆز اوزون آجاجە طرف
 توتوب اوزون آجاجا بئله ائديب دى خطاب
 آجاج اوزون منه وئرايندى بير صحىح جواب
 سنين باشىندا نه دن ازدحام اديب ملىت
 تىكىيديلر هامى سى گۈز سنه نه دىر علت
 قويوب قولاقين آجاجىن اوستونه سورادان
 صحىح، صحىح بويوروب باشاۋىرىدى تakan
 صورا گئدىپ آجاجىن آيرى باشىنا سارى
 او زون توتوب آجاجا باشладى بو گفتارى
 سن آى آجاج دئى گوروم بو يېردىهار نه ايشين
 بو يېر آجاجلارينا يوخوندو بىز رىشىن
 هايالدا رشد و نمو ائيله مىشىدين آيا سىن
 نه باعث اولدو كى اولدۇن بئله جلای وطن
 گىنه وئريب قولاغين آجاجىن اوسته قرار
 صحىح صحىح سۈزۈنى ائيله دى گىنه تىرار
 كى يىنى دوزدور آجاج هرنە سۈز بىيان ائله بير
 نه قدر سىرى بونون وار منه عيان ائله يىسر
 تعجىلە جماعت هامى باخيردى اونا
 خليفه قارداشىنى چاغىردى اوز يانىنى
 دئدى نەوقۇت چىكىرسىن جنو نلو قوندان آل
 آجاج مگر دانىشىار؟ اولار مگر بۇ عمۇل؟

خلیفه یه بئله بیر جواب وئریب بھلسول
 او گوئد و گون سوزوده یو خوندور ایندی قبول؟
 او گوئد و گون عطی ائیله مه هله انکار
 بصیرت اهلى بیلر آغاج نشجه دانیشور
 خلیفه بھلولا اوز توتدو سوئیله دی - الان
 نه سوئز دعییردی آغاج منه سن ائیله بیان
 خلیفه یه توتوب اوز دئدی کی آی هارون
 آغاج دئدی منه بیرسوئز - کی اولمو شام مجنون
 دئدیم نه علته ملت گلیب بو میدانه
 دئدی بو دوز لوگوم ائتمیش بو خلقی دیوانه
 دئدیم نه علته سن ترک ائیله دین وطنی
 دئدی بوراگتیریب خلیفه ظلمی منی
 منیم کسیلمه گیمه اولمو بیوب هله راضی
 وزیرین ایسته بیبری بیونونوورا قاضی
 سئچیب خلیفه سوئزو اونا تئز ائتدی خطاب
 وزیره من نه اندیم! نه دیر طریق صواب؟
 دئدی سن ایسته سن اولسون ایشین عدالتانه
 وزیری آسماغا ائیله مه هله عجا
 خلیفه رتبده چون وزیر دن اوستوندور
 وزیر آی اولسا اگر خلیفه میز گون دور
 تاپیب وزیر او آغاجی کی اللئی ارشیندیسر
 وظیفه قبله عالم اوچون چوخ آیدیندیسر
 اگر خلیفه گندیب تاپا بیوز آرشین آغاج
 وزیر ینین اولاچاق بوینو خنجره آماج

خليفه ميزاڭزوگر ائتمە سە بو —— ودانى
 روا دە گىل كى تۈكۈلسۈن وزىرىيەنин قانى
 اوشاھ كى نفر يىنلە ائدىر ھامى او نو يىاد
 (گونئىلى) سەچدى سۇزو وزىر اولوب آزاد
 بىلە نتيجە آلىر خاطرим بۇ مىئەلە دن
 قاباقجا فكرين ائلە صورا دىل آچ سۆزە سن
 بىراولمۇيان ايش اوچۇن ائتمە بىر كىسى مجبور
 كى ائيلە سينلر اوْزۇن صورا اونا ما — ور
 يىكە باشىن بونو بىل يىكە بىلاسى اولار
 يىكە دانىشسا دىلىين باشى بلايە سالار

بەلۇل و حلاج

هانكى مجلسدە گەدىپ ائيلەدى صحبت بەلۇل
 مجلسىن اھلىنى چوخ ائتدى نصىحت بەلۇل
 چون گئىيىب اسکى گئىيىم گلمەدى اصلاً " حسابا
 بىر آدام سۆزلىرىنى قويىمادى بىر يېرددە قابا
 نە قدر حق دانىشىپ حق يىلو گئىتدى بۇ بابا
 سۈپىلە يېيلرددە لى دىير — معدن حكمت بەلۇل
 چىدى بىر نقشه جماعت يو خوسوندان اويانا
 تاپدى بىر حلاجى گىشىرىدى گوزل پالتار اونا
 دىدى بىر لىكىدە گەدە كەرىپىرە بوندان بويانى
 اونا اوْگۇرتدى نىچە رمز و علامت بەلۇل
 دىدى چون يالتارا خاطر سى جاھل ملىت
 گوندە بىرمىلسە حىتما " اىدە جىسلر دعسوت

سال یانینجا منی ده قوى ائديم اوردا شركت
 اولا جاقدير سن اولان مجلسه زينت بهلول
 صدر مجلسده اوilar لار بيليرم فوج رجال
 سندن هانكى نه سوزو ائيلهسه مجلسده سؤال
 منى گوستراونا سؤيله بوغلامدان خبر آل
 مجلسين اهلينه قوى بيزاده صحبت بهلول
 چاغير ييلار نئچه گوندن صورا حللاجى قوناق
 قويدولار اونداكى بهلوللان او بزمە آياق
 حللاجى دوره له دى فوج رجال هاله ساياق
 گور بو حللاجه وئر بيدير نئچه قيمت بهلول
 صورا حللاجدان هامي ايستهدى صحبت ائله سين
 هامي مجلسده اولانلارى نصيحت ائله سين
 خاطراتيندان او مجلسده حكایت ائله سين
 آما حللاجدا بيليرم يو خدور او قدرت ، بهلول
 اوز توتوب بهلولا حللاج دا بئلماشتى خطاب
 آى غلام گورنه دئييرلر او لا سؤيله جواب
 سوز بهلول ديل آچىپ هر سوزو بير گوهر ناب
 سوز لريلن سالىب او مجلسه حيرت بهلول
 بهلولون سوزلىرى مجلسىن آلىب صبرو قرار
 بير بيره سؤيله ديلر او ردا اولان خردو كبار
 گور غلامى بىلە او لسا نئچه اوستادى او لار ؟
 چون سوزولن ائله دى او ردا قيامت بهلول

صورا بھلۇن دىدى سىز ابندى اولۇن آمادە
 من دانىشدىم سۇزو تحويل وئيريم اوستادە
 قوپۇن ايندى اوداات اوینادا بوھيجادە
 ائلمىكى سوزدە وئزىب حلاجَا فرصن بھلۇن،
 دىللە نىب سۈيلىدە جلاج - بىر حلاجم من
 بىلەرم (ياي) نه اولار پا مېيق اولار آيا نه دن
 سۇز دانىشماقدا گە كىرى اولاسان اھل سخن
 اودا بھلۇلدۇر اىدى بىرسىزە صحبت بھلۇن
 ائله يىب مجلسىن اھلى صورا دان بىر دقت
 گۆردىلر بھلۇن اىدى بىرمىش نىچە ساعت صحبت
 دەدىيلر سۇزلىرىن اولدو بىزە درس عېرىت
 دئمەمىشدىن كىم ايمىشىن تىرىعىت ؟ بھلۇن
 سۈيلىدە سىز كى با خىر سىز كىشىنinin زىنتىيە
 بۇر كۇنە كۇنىكىيە با شما غىنinin قىمتىيە
 عقلينى يۇخلامامىش گۆز تىكىسىز شروتىيە
 اىستە بىرسۈيلىمەوار عىقلە قىمت - بھلۇن
 نەكى هر كىمسە گىيە دنیادا چوخ عالى لىاس
 بىلەلر خلق اونو جامعە دە اشرف ناس
 بىلەن اولماڭ كىشىنinin عقلى لىاسىلا قىاس
 عقلە باخ با خماكى گئىمز يئنى ركسوت بھلۇن

آنانيں نصيحتی

بو دنيادان ايستردي ائده بير کيشى رحلت
 بو سۇزلىرى اۆز اوغلو اوچون ائتدى وصىت
 اسراف ائله مە هر نە قدر دە وارين اولسا
 بير دە قمارا گئتمە ياخىن قوى منه منت
 اوغلان الينى قويدو كۈزو اوستۇن——ماول
 عرض ائيلە دى اۆل سۈزۈوو ائتدىم اجابت
 اماً اوايكنىجى سۈزە ائيلە منى معىذور
 آل قاپيتارا بىلمىز كيم اونا ائيلە سە عادت
 اونداكى آتا اوغلۇنۇ بو فكردە گ——گوردو
 سىلندى اوغول بس بو سۈزە چوخ ائله دقت
 هروقت قمار اوينا ماغى ايستە دى گوئيلون
 بو بارە دە گئت بېلول لا بير ائله صحبت

بھلول دئسه کي گئت کيم ايله اوينا قمارى
 سن اوندان اينان چونکو او دور معدن حڪمت
 بو سُؤزلىرى تاپشىرىدى كىشى جانىئى وئردى
 گُسلو وئريلىب گئتدى يَا تا قبردە راحٽ
 گئچدى نىچە گونلر نىچە آيلار با شا چانتى
 اوغلاندا قمار اوينا ماغا ائيله دى رغبـت
 اما يادينا دوشدو آناسى سُؤز بـىـرـدن
 بو تصميىمى توتدو ائده بھلولوزـارت
 بھلولو گوروب ائيله دى اوندان بو سـئـالـى
 آيا كـيم اـيلـهـ منـ اـئـيلـهـ يـيمـ اـينـدىـ رـقـابـتـ
 بھلول دئدى سن گـئـتـ حـامـمـىـنـ كـولـلـوـگـونـ آـخـتـارـ
 كـولـلـوـكـ دـولـوـدـورـ چـونـكـوـ قـمـارـ باـزاـلاـ بوـ ساعـتـ
 ليلاجـىـ صـورـوشـ يـعنـىـ قـمـارـ باـزاـلاـ باـشـجـىـ
 بوـ اـيشـدـهـ فقطـ بـيرـ اوـتاـپـىـبـ دـونـيـادـاـ شـهـرـتـ
 ليلا جـيـلاـ گـئـتـ اوـيـناـ قـمـارـ چـونـ سنـ لـيـلاـجـ
 وـارـ تـجـربـهـ سـىـ اـئـيلـهـ يـهـ جـكـ يـاخـشـىـ دـلـالـتـ
 اوـغـلـانـ سـوـزـهـ باـخـدىـ يـولـونـ توـتـدوـ حـامـمـىـنـ
 تـاـپـدىـ اوـرـانـىـ گـورـ دـوـ وـورـورـ مـوجـ جـمـاعـتـ
 هـرـ هـانـكـىـ بوـ اوـغـلـانـىـ گـورـوبـ بـيرـ يـاناـ چـكـدىـ
 اوـغـلـانـىـ اوـزـويـلـهـ بـواـيشـهـ اـئـيلـهـ دـعـوتـ
 اوـغـلـانـ دـئـدىـ لـيـلاـجـىـ فـقـطـ آـخـتـارـ بـراـمـ منـ
 لـيـلاـجـىـلاـ منـ اوـيـناـ يـارـامـ يـوخـ سـيـزـهـ جـاجـتـ
 بـيرـ بـيرـ لـرـينـهـ حـيـرـتـلـهـ سـوـيـلـهـ بـىـبـ اـونـلـارـ
 كـيمـدـيرـ بوـ آـدـامـ اـئـتمـهـ دـىـ هيـچـ كـسـلـهـ رـقـابـتـ

هئچ بىزلىرى قويمور حسابا ليلاجى ايسىتىر
 بوندا بو قمار اويناماغا وار نىجه جرات
 ليلاجى نشان وئردىلر اونلار بونا صونرا
 ليلا جيلا اولىدە گىدىپ ائيلەمە خالوت
 قور شاقدان اشاقە او نو گۈزدۇ كول اېچىننە
 لوٽ دور بىڭىنى يو خدور او نون جسمىدە كىسۇت
 او ندان صورو شاركىن بولارىن ليلاجى سن سن ؟
 سىلىندى منم آيا بو سۈزدىن نه دىير علت
 اوغلان دىئدى من سن له قمار سالمانغا كىدىم
 ليلاج دىئدى اوغلان بو ايشە ائيلە مجرات
 الدن گىد مىك وار يوخون اوغلان بوايش اوستە
 حتما "چە جىكس بىلىزم صونرا ندامىت
 آل چىكمە دى اوغلان دىئدى كىل اوينا قمىاري
 صون گونلىرىمەن وضعىيەن چوخ اشتمە دخالت
 ليلاج دىئدى اوغلان سنى كيم گۈندە رىب آيا
 اوغلان دىئدى ائتمىشدى آتاسى نه وصىت
 كىتدىم صورابىلول دا دىئدى ليلاجى آختار
 بىلول منى گۈندىرىدى سىزە سارى بو ساعت
 ليلاج دىئدى من سىنلە قمار اوينارام اينىدى
 بو شرطىليه، لازمىدىر اولا سندە صداقت
 ليلاج بىر اwooوج يېغدى آشىق ساخلادى الده
 قىيشقىرىدى كى اوغلان سۈزۈمە چوخ اىلەددەت
 من كى آتىرام اولچۇ دورانلار منىم اولسىـون
 اما سىنин اولسىـون فالانى دوشدو نه حالت

اوغلان دئدى ليلاج داها بو سۈزدە سۈزۈم يوخ
 بو شرط لره ائيلە دىم ابرا زىرىپا يات
 ليلاج دا آشىقلارى آتىب گونىذىن اوستىم
 سىلىنىدى گىدىب گۈر نئجه وار مندە مهارت
 اوز قويدو گىدىب گونىذىن اوستە چىخا اوغلان
 چىخدى او را اما نە قىدر چىدى مصىيت
 آنجاق كى گۈرۈب اولچۇ دوروبىلار ھامى اوردا
 قىصد ائيلە دى كى ائيلە مەيمىياخشى قضاوت
 گىدى دئدى با تمىشدى چوخو كۆللەرە اوردا
 افسوس اولارى گۈرمەگە هيچ اولمادى فرصت
 ليلاج باجا دان آتىدى آشىقلارى دوبىارە
 اوغلان گىنه گىدى گۈرە اولدو كىمە قىمت ؟
 گۈرۈدۇ گىنه گونىزىدە دوروبىلار ھامى اولچىسو
 اوغلان اوپوب آيا اولا لمىلا جدا نە قىرت
 ليلاج نىچە دفعە كى آشىقلارى چۈوردو
 هر دفعە سينە ائيلە دى اوغلاندا نىظارت
 باخدى كى ھامى اولچۇ دوروب ليلاج آپاردى
 قىصد ائتىدى داها و ئرمىيە چوخ ليلاجا زىمىت
 گىلى آشاغا گۈرۈدۈگۈنو سۈليلە دى اوغلان
 ليلاج دئدى اوغلان اوزه ن ائتمە آذىت
 ووردوم اوزومو بىلەمەگە من نىچە دفعە
 هر يۈل آپارانى من ايدىم اولسا صىداقت
 اما بونو بىل من كىمى بىر آدىلى قىمار باز
 گۈر ائيلە مىشىم ايندى نئجه يېردى سكۈنت

عالَمَدَه مهارتده منه کيمسه تاى اولماز
 بوضعيله ائيلر منى هر كس گوره رقت
 هر نه اليمه پول گتيرم آل بو شام آخر
 كويك يئرينهكول گئينيپ ايندي بو قامت
 بير شوارا حسرتدىر آيا قىم داگۇزورسىن
 ائيلر منى بو گوندە گۈرن چوخلو مەممەت
 گئت رحمت او خورو حونا او عارف آتانيين
 ائتمىشدىر اوْلن چاغدا سنه ياخشى وصىت
 گئت بېلولون اوپ بىردى آيا قىندان - اليندن
 بير عمر سنى بير سۆزولن ائيله دى راحت
 حتما "چىكەجىكەر نه اولوب نظمە (گونئىلى)
 بوقىدىلە شايد او خويانلار آلا عبىرت

انسانن طمعى

بير طمعكار آدا مأون تومن آلي
 بير قاري آرواد دان قرض الحس
 دولانيب زمانه هفتنه آي اول و
 دولانيب آيلاردا اولاندا سنه
 بولو قايتار مادى كىشى قارىي
 ايسته ينده آتىب صون ايل گله ن
 صون ايل قارى گلېب آلا بولو
 دئدى آقا خانىم دولاشما من
 كيم منيم ايگە مىيئسە بونو بىر ل
 اولاچاق قارنىندا ايگە م تېن
 ياديمدا بودور كى سندن پول آلام
 نئجه ايندى و ئريم او بولو سنه
 سنه سال

علاجي كسيلىيپقارى آروادي
 دئدى قايتار ماسان او پولو من
 قاضى نين يانينا چىڭرم سەن
 قويدور ارارلار بويون قاضى دىيە
 آنجاق كىكىشىنى قاضى يانىز
 آپارىز بىغدا دا او قارى نەن
 يولدا بېلۈن گۈرۈب بونلارى دەندى
 نە اوستە وورور سوز گەتىدىكچە چەن
 دەدىيلر مسئلەنە او ز اوستەد بىر
 او دور كى دوشمو شوك چۈلە دەن
 دئدى بېلۈن قارداش قارى يازىخىدى
 بونو چوخ با تىيرما غەمە، مەن
 وئر اونون بولۇنۇ من عۆصىن
 گۈسترىم بىر بۇيۈك خىزىنە سەن
 گەت چىخارد اونلارى صاتىپ بولۇن آل
 محالدىر قورتولا قىرىھ گەدە نە
 بوداغىن آلتىندا بىر ماغ ساردا
 گەتىپ يېتىشىرسن دُر عَدَن
 قىرخا دەكوار قىيىل كۆپ اورادا
 گۈز اولار دەكمىزلىر بو اون تومن
 دئى گۈزوم اون تومن نە دردە دەگ
 تئز اونو وئر كىشى بو پىيرز
 چىخاردىب كىشى دە دا وئردى او پولو
 امانى وئرمە دى داها زەن

داغا ساري يولا دوشوب قاچي رى
 فكر ائدير الينه اوردا گانه
 قاري پولو آليب قاييتدى ائوه
 بهلولدا آتىنى سوروپ چمنه
 او داخين دۇرە سين دولانىتىپ كىشى
 داغ آلتىنا تاپيلمادى دەن
 اوْز ائتىدىگى ايشدن پشيمان اولوب
 قاييدىب عزم ائديب گينه وطن
 (كونىلى) مطلبى نظمە چكە جەنك
 اوخونا ملتهبەر انجمەن
 بىلەلر طمەعىن نە بلاسلىقى وار
 يانار اوددان تىكىر كۆينك بدن
 اولدوغوكىمىسىنى ائله بىب ذلىپلىل
 سالىب عمرو بوبو دردە - مەحنە

بەلولون ائولنەمك اىستە يىن بىر نفرە مىلحتى

بىر وقت بىر جوان دىدى بەلول ائشىتىمىش
 چوخلاربىلەر بو شەردە صاحب نظر سنى
 قىدىم بودور كى سىلە بوجۇن مىلحت لە شەم
 حقىنَلىْ گۈرم ئەلە سىن بَختە وَر سنى
 من اىستىرىم كى ائولە نم آيا كىمىي آلِيَّم
 ياخشى اولا دُعا ايلەيم ھەسَحر سنى
 بەلول دىدى اگر سُزۇمو باور ائيلە سىن
 دقت ئەلە كى ائيلە بىرم باخبار سنى
 قىز اىستە يىندە سن بىلەسەن دول آلاندا من
 آلسان طلاقلى خىرقا چىپ - تاپدى شەرسنى
 اوңدا داھانە سن بىلەسەن هىچ سُزۇنە من
 غم خَنجرى اوغول اوzmanدا كَسَر سنى

بهلول سُوْز وَئِرِب باشا عرض ائیله دی جوان
 سُوْیله نهیه چا غیر میشیدیم من مگرسنی؟
 علت نه دیر کی وئرمه دین اصلاً منه جواب
 ملت تانیت دیر بیرب منه (ائلجه بیلر) سنی
 بهلول دئدی سننه نیبیه من وئرمه دیم جواب؟
 من ایسته دیم بوایشدہ ائدهم با هنرسنی
 اوچ دسته آروادین سننه اخلاقینی دئدیم
 بو مشورتله ائیله میشم مفترخ سنی
 ایندی اوْزون گره ک بیلمسن هانکی یاخشی دیر
 هانکی دورار آیا قیوا هانکی دُوگرسنی
 اوغلان دئدی سُوْز و هله من دوشدمیم باشا
 آیدین بویورکی حفظ ائله سین دادگرسنی
 بهلول دئدی سُوْز سنه قوى پرده سیز دئییم
 وئرسن قولاق دوشوندوره رم بو سفرسنی
 قیز انتخاب اگر ائده سن هر نه سن دئسنسنی
 حتّماً قبول ائدیب بیلمجک یاخشی آرسنی
 چون تجربه بوخ اوندا او دور سن بیلن او لار
 طفیانیلا ائده نمه یه جک خون جگ سنی
 اما آری اولن قادینی آلسان هرز مان
 بیلمز هئچ ایشدہ آی کیشی صاحب نظر سنی
 چونکو اولن آریندن او چوخ سُوْز لر اُوگره نیب
 هرا یشدہ امراء ده رسانه یا نهی ائد هرسنی
 ایشلر دیئر گره ک اولونا من دیین کیمی
 حاکم اولوب سننه بیلمجک بیئر نؤکر سنی

آلسان طلاق آلانی سُوزه وئرمە بىب قولاق
 حتماً اىدەر قاباقكى آرىندن بَتَر سنى
 بىر سُوز اونا دئىسن دىيىه جك وئرمەنە طلاق
 هر قدر عمرون اولسا قويار در به درسى
 حتماً (گونئىلى) دە منه رحمت نثارا ئادىپ
 بىر مصلحت آلان كىشى يە بنزه در سنى

ھىچ نە آپارا بىلەمە يە جىكىز

بىر جۆت اوغۇلون بىرگۈن اۇلوب گئتدى آتاسى
 دفن ائيلە دىلەر چىخدى باشاماتمى ياسى
 اوغلانلارى گىلدى بۈلەلەر هرنە وارىيەميش
 اول بۇلۇنوب پالتازى يورقانى پلاسى
 ايش چاتدى بورا تقسيم اولا ائولر اُناقلار
 بللى اولا هر تك تكينىن ارىشى يوواسى
 يىدى اوتا قىچ چون وارىيەميش بۇلدۇلرا ئۆچ اۋچ
 قالدى بىراوتا قىوارىدا واريا خشى نماسى
 چوخ حىيف اولا كىھىچ بىرى اۆز حىينى اوردان
 اۆز قارداشىنا ساتماغا يوخ ذرە رضا سى
 باشلاندى ساواشماق گوئىھەياتى كوى او جالاندى
 آلدى يانىنى هر بىرىنин اۆز رفقاسى

بەلولدا گئچىر مىش اورادان سىساوناچاتدى
دۇردو گۈرە كىمدىرى او جالىب عرشەنواسى

القصه گۈرۈبلر اونو بىردىن اىكى قارداش
عرض ائتدىلە بەلول بوايشىن وارتە چاراسى ؟
بەلول دىدى بۇ مسئله نى حل اعدهرم من
يۇخدۇر سۈزۈزۈن گۈرسىم اگر رىنگ رىاسى
بوسۇزدۇ ئېرىپ قول صداقت اىكى قارداش
شايىد آچىلا باشلارىنىن شىرى - بلاسى

بەلول دىدى من گئتسىم هارا سېزىدە دالىمجا
گلىز بىلە جىكسىز كىمىن اولسۇن او بناسى
قىبر ستانا بەلول اولارى چىدى بويوردو
بىر دردكى وارسىزىدە اونون بورداداواسى

توتدو اولارىن سوپىلارينا صونرا دان او لىچو
معلوم اولونوب سوپىلار يىنин آلچاق او جاسى
هر تك تكىننىن قدى قىدر اوز آغا جىلا
حىزىدى يېرىن او ستوندە اىكى قېرىنماسى
اوز توتدو دىدى اونلارا دقت اىدىن ايندى
دعوا ائدى يېرىزىدا يوخ ذرە و فاسى
اوّل دەدەزىن ايندى سىزىن صون بىرىننىندىرى
عاقىل اولان اولماز اونون عالىمە فداسى

بىر يېر كى ھمىشە ياتا جاقسىز قوجاغىندا
بو قىبر ائوى دىرى يۇخدۇر اونوندا او أشاشى
بىش آرسىن آغىلان گلە جىكسىز بورا بىرگۈن
نه واردىرى اونون فرش و متكانە پالاسى

بیز زاد کی موقّت دیر اونا ساتما یین عمری
حتما" گله جک بیرگون اونون وقت فنا سی

داهامنہ احتیاخ بودخور

ورووب خلیفه بغداد بھلو لا بیر بساش
سلام علیک اعلیہ بیب دئدی اونا قارداش
روا ده گیل بو آجاج آتا سوار اولا سان
چیخیب کوچہ بازار اکوند هر هسپار او لاسان
با خان سنی بوزمان ده لی حساب ایلی سر
سنہ گورہ هامی مندن ده اجتناب ائیلر
بو قدر لطمه نی وورما مقام و شوکتیم سر
ضرر و تریر سنین ایشلرین حکومتیم سر
اگر قبول اکلم سن سنه بیرایش و ررم
هایاندا ایسته س ایشا و شهره گوئند هر زرم
خلیفه نین بئله وئردی جوابینی بھلول
دئدی ایشا ایسترم اول سابوا ایسته گیم مقیول

منى ائله ايشه قوى گورمه سين اونو بير كس
 بيرا يشد هاول سارقىب منيم اونا بوخ هوس
 خليفه سويله دى سن بازاردا دارغا اوال
 خلاف اعده نلر، وئرمە خلاف ائتمەگەيول
 بازاردا قايدا و قانون ياراد ائله خدمت
 تمام حق حسابا اوردا اىت اوگۇن دقت
 باها ساتانلارى توت آغىزى جرىمهل——رآل
 بوراخسان آزصاتانى ايشلەر چاتار خلال
 بازاردا قويما بىرى مشترى سين آلدا تىسىن
 متاع آلاندادرۇز آلسىن صاتاندا آزصاتىسىن
 اوگونكى گىدى بازاردا ايشى الله آلسىن
 خلاف اعده نلر توت سون مصىبته صالحىن
 اوگون بازاردا اىد بىر مىش هر آل وئرە دقت
 گۈزۈپ گلىپ بىراوشاتى بازاردان آلسىن آت
 باخىب گۈزۈپ كى بو قصاب اوشاقي آلداتدى
 پولو دوز آلدى آتى صاتاندا آز صاتدى
 اوشاق آلىپ آتى دكانى تركايدەن ساعت
 گىرېب مغازىيا بيرا يت گۇتورد و بىر بودأت
 قاچىب او ايت چىخىب الدن توئانمادى قىصاب
 دېشىندەت بودونو آپازدى خانە خراب
 گۈزۈپ بوا يش وئربىب او ز تىز ائوه گلىپ بېلەل
 دىدى اۆزۈ اۆزۈنەوار بو ايشدە دە مسئول
 گىچىب بو واقعەدن يئدى گون تمام اولدو
 ائۋىندەبو گونەدەك قالماقى مدام اولدو

بازاردا گورمه دى بىر كس او مرد دانانى
 دئيير ديلر بازارا دارغا كى گلېپ هانى ؟
 خروئيريلدى شاها كى آى امير امم
 قرار ده گيل كى وورا بازار دادارغا قدم ؟
 چاغىرىدى بەھلولو شاه صوروشدو وارنه علل ؟
 اومن وئرەن ايشى ده بوشلا يىب چكىسىن آل
 جواب وئرىپ او نا بەھلول دئدى كى آى قارداش
 او گون كى وئردىن ايشى گئتمىش او را بىر باش
 ولى بو شرطىلە من بوايشى قبول ائتدى مەم
 كى اولمو يا منه همكارا ولا اگر هركىم
 ولېك گۈر دوم اگر اولما صامدابىر گون مەن
 وار اوردالىڭ ياردان هامى ايشمەتىشنى
اگر بىرى صاتا آز خلقى ائيلە يەغىم
 ائدەر ايت او نلارا اوردا عدالتى اجرا
 بلى (گونئىلى) اگر متردىن كسە بىزاز
 كسيب أجنّه اونون ائدەر قۇماشىنى آز
 يادىتىدا صالحادىكانچى اگر كسە داشدان
أجنّه ده كسە جىڭلار عَدَس- نخود - ماشدان
اولمو يالقا طيير چىئىن قاطىرىنى ھوركودەس
 ائدىپ بو مطلبى راوى روايات
 كى بەھلول ائيلە مىشدى بىر ايل عادت
گۇنۇز لر بىر بول او ستنوندە يات اردى
گلنەكاروانلار گول صات اردى
 آلار كن بول نە كى بىر گول و ئەرەردى

اونا حکمتلى سۇزدە اوڭ رە دردى
 گلېب بىرگۈن گىنە يول اوست دورو
 قدم ووردو ياتىپ دوردو ات وردو
 يو باندى كاروان بو اولدو خست
 اوزاندى ياتدى آخر دە يول اوست
 صويوندو كۈينگىن بئرگۈن عباسى
 يول اوستە اوستۇنە چەكدى چوخاسىنى
 يوخوتىدو او ساعتە كى ياتدى
 چوخاسىنى يئل گلېب اوستۇنەن آتدى
 گلېب بىر قافله گەچسىن يانىن دان
 اونو سىن كۆيلرى ائتدى پريشان
 دورور بىردىن گىدېب ناپسىن چوخانى
 فاچاندا هوڭكۈدۈر او كاروانى
 قارىشدى بىر بىرە آتلار قاطىي لار
 آيا قلار آلتىندا دوشۇ جا ودار
 بىلە فكر ائيلە بىيلىر اوردا تىجىلار
 اولوب بىلەل عاقل مىردم آزار
 بوايشدن چوح غېسىلندى جماعىت
 ائديب لر بىلەلۇ تعقىب او ساعت
 گۈرۈب بىلەل بولار وئر مزلە فرصت
 بىيان ائتسىن بوايشدن وارنە عىلت
 يوبانسا قائىنى اوبلار تۈكۈر لىرى
 پىچاققىلا ووروب قارنىيىن سۈكىلر
 قاچىيدىر دوزلىرى داغلاردان آشىدى

جماعته قاچیب هر قدر او فاشدی
 گُروب بوخ کیمسه کی فریاده گلسي_____ن
 تو توب تصمیم قاچیب بغداده گلسي
 قاچیب دربارِ هارونه او ساعت_____
 گینه تعقیب اندیب گلدی جماعت
 اولوب درباره وارد سرعتی_____ه
 گُروب هارون اوتورموش شوکتی_____ه
 او نا هر کیمسه اعتمیشده شکایت_____
 با خارمیش اونلارا هارون او ساعت
 بوحالدا کی گُروب بهلو سلطان
 دئدی قارداش بونه حالفیر قالیسان
 هایاندا پالتارین هاردان گلبر_____ن؟
 او دونیادن بویور دو گلمیشم من
 تعجبله دعدي قارداشینا ش_____
 نه وار اوردا منی سن ائیله آگ____ه
 دعدي هر کس او یاندا اولسا عاقل
 گشیدیب ائتمرداهما یول اوسته منزل
 او یاندا قاطیری هوّرکود سه انسان
 ائده رلر حالیئی من نک پریشان
 قووار ملت اونو منزل به منز____ل
 اولونجا در بارا بغداددا داخل
 بو حالدا ائیله بیب هارون نظر____ه
 گُروب تعقیب اندمن گلمز شماره
 بوحالدا کی بولار اولموش من____ه

بو بەلولو ائدەرلر پارچا پارچـا
 دىدى قارداش مگر سـن نـه اـئـىـيـىـسـىـن
 كـى بـونـلـارـدانـ يـوـخـونـدـورـ اـينـدىـ اـيمـن
 دىدى قـاطـيرـ لـارـىـنـ هـۆـرـكـۆـتـمـوشـ مـىـنـ
 او دـورـ عـلـىـتـ اـلوـبـلـارـ اـينـدىـ دـشـمـنـ
 بـوـيـورـ سـنـ نـهـ اـئـىـيـىـرـ سـنـ اـينـدىـ قـارـداـشـ ؟ـ
 يـيـغـيلـمـيشـ باـشـيوـ دـارـوغـهـ فـرـاشـ
 دـىـدىـ هـارـونـ اـئـىـيـىـبـ هـرـ كـسـ شـكـايـىـتـ
 اـونـامـنـ اـئـيلـيرـ اـينـدىـ نـظـارتـ
 اـئـشـيتـدىـ بـوـ سـۇـزوـ بـەـلـولـ عـلـارـ
 دـىـدىـ اـولـدـومـ بـراـدرـ اـينـدىـ وـاقـفـ
 بـئـلـهـ مـعـلـومـ اـولـورـگـۆـچـمـىـشـ زـمانـ سـىـنـ
 بـوـ خـلقـيـنـ قـاطـيرـيـنـ چـوخـ هـۆـرـكـۆـدـوـبـسـنـ
 اـگـرـ بـيـرـ دـفعـهـ مـنـ بـيـولـ اوـستـهـ يـانـدـيـيـىـمـ
 قـاطـارـىـ هـۆـرـكـۆـدـوـبـ يـولـدانـ چـيـخـارـتـدىـيمـ
 نـئـچـهـ اـيـلـدـهـ سـنـهـ قـارـداـشـ هـمـىـشـ
 بـوـ خـلقـهـ ظـلمـ اـئـتـمـكـ اـولـدـوـ پـيـشـ
 اوـ قـدرـىـ هـۆـرـكـۆـدـ وـ بـسـ كـارـوـانـلـارـ
 اـئـىـيـىـسـىـنـ كـارـوـانـ اـهـلـيـنـ گـرفـتـارـ
 اوـ عـالـمـدـهـ سـنـىـ مـلتـ رـادـرـ
 اـگـرـ سـالـسـاـ الـهـ گـۈـرـنـهـ اـئـدـهـ رـلـرـ
 (گـونـئـىـلىـ)ـ آـلـ بـوـسـۈـزـدـنـ درـسـ عـبـرـتـ
 يـاخـانـدـانـ توـتـموـ يـاحـ رـوزـ قـيـامـتـ

قوى اوْزلىرى قازانىب اوْزلىرى يئسىنلر

بەھلولون سۆزلىرى هار داد ئىيىلە لەتىرى وار
 عالىمە معايمە هە بىر سۆزۈنۈن حكىتىرى وار
 بىرى بەھلولو قۇناق دعوت اىدى بىدیرا ئوينە
 گئتدى بەھلول گئچە نى اوائوه كى دعوتى وار
 قابىچ آغىزىدا او توردو يېتىشىن چاغدا اورا
 بىر يانىندا او توران بىر كىشى همىھىتى وار
 او يانىندا او توران بەھلولا سۆپيلور بى سۆز و
 خوش اونون حالىنماكى دولتى وار شوكتى وار
 باشىنى قويىسا يئرە قىرىدە راحت ياتا جاق
 چونكۇ اولاد بىنا بى دونيادا وار دولتى وار
 سن دە هەرنەالە سالسان ها مىيسىن خرج ئىلەمە
 عمردە هە آدامبىن يىسرتى وار عُسرتى وار

بېردى اولسن بالالار دۆشۈمەجىك درد سَرە
 گۇرسە لر كى آنانىن مالى قالىب ثروتىوار
 آروادىن لا، قىزىن، اوغولون، گلىنىلە، كۆرەك
 خرج ائندىكچە سنه هر بىرىنин رحمتىوار
 بويىزە سۇز يېتىشىنده دۆزۈلۈپ سُفرەلەرى
 گۇردولر كى چۈركى - آش دۆگۈ - شوربا - آتىوار
 دوردو بېلول اوْزاتىن بشقاپىلا آلدىالە
 اعشىگە چىخدى بىرى بىلەم دى نەنىتىوار
 گۇردولر كى آپارىب ايتلىرە قويدو اتىننى
 بىوگۇرۇب ايتلىر اونا گۇردولە چوخ لذتىوار
 بىرى سۇپلۇر دەلى دىر عقلى اونون باشدان آزىب
 بىرى سۇپلۇر كى يەزمات بىلەم بىر عادتىوار
 بىرى سۇپلۇر نىيە بىس وئرمە دى بولداشلارينا
 هر يائىندا و توران بولداشى همىصبىتىوار
 دىدى بېلول اشىيدىر سىز نىچە ايتلىرساواشىر
 اونلارين آت يەمەگە بىر بىرىنە منتىوار
 ادعا ائيلە يېر هر تك ، تكى آز قالدى منە
 اوْزونە سارى چكىر هر بىرىنин قدرتىوار
 من دە دونيا مالى فويسام بىلە دىر عاقىتى
 اوْزونە سارى چكّر قولدا كىمىن قوتىوار
 هانسى نا چوخ اولا خرج ائيلە يې جىك بېش گوندە
 هانسى نا آز اولا ثروت قويانا لەنتىوار
 قازانىب اوْزىلرە هم خرج اىدەلر اوْزلىرىنە
 آتا محتاجى دەگىل هر اوغولون غېرتىوار

چەھەجک نظمه (گونشىلى) بىلىرم سۇزلىرىمى
چون صراحتلى سۇزو يازماغا چوخ عادتىوار

شاھيلا بھلول

بىرگون آداملارىلا چۈلە چىخدى پادشاه
بھلولدا ائيلەبىرىمىش اوگون چۈلدە طى راه
اڭشىدى بىر قىرا خاداگۇن چاغدا شاه گلىرى
دقىت لە پادشاھدا اوナ ائيلە دى تىگاھ
اۆز توتدو اۆز وزېرىنە ائندى بىلە خطاب
بىر سۇز آتام اگر بونا آيا نە دىر صواب
عرض ائيىاه دى وزېر بوايش مىلحت دەگىل
ھر سۇز دئىسن اونا وغىرە جىكدىر سەنجىواب
سلطان دئدى اگر دئەممىس سۇز منى دە لىر
بىر سۇز اوナ دئىسىم يورولان روح دىنچە لىر
قوى من آتىپ سۇزو اۆزۈمۈ راحت ائيلە بىيم
بىردى گۈرگ منه بوكىشى سۇگىلۋىر نە لىر

اولجه شاه ياناشدي بئله ائيله دى سئوال
 كيمسن نه يه بو يئرده وارين آيا اشتغال؟
 بهلوول دئدى كى هئچ كيم وهئچ ايش يوخوم منيم
 سن كيمسن ايندى وار سنه بو عزّت و جلال

شاه بهلولا آچىب سۆزو چوخ افتخارى——لا
 من بىر شاھام گورور سن اوزون اقتدارى——لا
 بهلوول دئدى اگر بوجيؤس نه اولار آدىين؟
 هئچ زاد بويوردو، شاه، قالارام بوقاراي——لا

چوخ چوخ چتىن اولار بئله فرصت الله گلە
 بهلوول سالاندا بو سۇزولۇن فرصتى الله
 قىشقىرىدى من بئويك اولارام او زمانە دە
 سن هئچ زاد — اولما سان، بونو مندن قبول ائله

سلطان دئدى او قدر منيم وارسا قدرتىيـم
 گلسه آديم هرا ساعدەر هر يئرده ملتىـم
 معدوم ائdem ، آسام دارا — ياعفو ائيلە يـم
 كيمدىر دوران قاباقدانه سووسيه سياستىـم

بهلوول دئدى اگر بئله وار قدرتىين سنىن
 آفاقى دولدوروبور اگر شهرتىين سنىن
 امرائت چىبىنلە منى اينجىتىمەسىن بولار
 حتما " بولار دا ائيلە يه جك طاعتىين سنىن

سلطان اشىيتدى بو سۆزو باخدى صاغا صولا
 گۈردو جوابى يوخ وئرە بو سۈزدە بەلولا
 اولدو خجالت اوز دعدىيگى ياوه سۆزلەرە
 مجبور اولوب ادامە وئرە گئىتدىيگى يـلولا

بەلولون يوخسو

گەدیر مىش بىرىپولو بەلول عاقل
 ملاقات بىر كىشى لە ائتدى حاصل
 كىشى بەلولو گۈردو اولدو خوشحال
 دىدى آى معرفتىه - عقللى كامىل
 بو بغداددا امين انسان تانىرسان؟
 كى خلقين مالى، اولماز اوندا زايل
 پولوم بىر قىرداۋار اولسام مسافر
 اونانا پېشىرسام اولسون ياخشى حائل
 دىدى بەلول پولو وئر بىر كىھ كى
 نە كور اولسون گۈزو نە آلىقىچى شىل
 كىشى بەلولدان آپرىلدى گەدېپ يىول
 گۈرۈبدور بىر مغازە اولدو داخل

گۈزۈمىدۇر بىر كىشى ظاھerde مۇمن
 نەكوردورنە چولاقدىر نەسىنىقېشل
 ادب اركانلا پوللاردا حىبىنەدە
 سلام ائتدى اونسا دوردو مقابىل
 اوئى دىرىن دىيىن چاغادا بو تاجر
 دىدى من ساخلارام ائتىسىن تمايل
 پولو وئردى دكابدان دوردو چىخسىن
 گلىن آرك چىخىپ طوى اولدو باطل
 گۈرۈپ دكانچى نىن، بىر قىچوار يىميش
 پولو وئر مىش بلانى ائتمىش حاصل
 قايىتدى سۈйلە دى اولدوم پشىمان
 پولو قايتار ائدىم من ترک مەحفل
 دانىب فورا" پولو تاجر دىدى گىت
 منه اولماز بو تەھمت ايندى شامل
 بولا دۆشىدى كىشى بىچارە اوردان
 آخىر مىش گۈزاياشىندان اوزدە بىرسەل
 دولاندى بەلولو بغداد داتاپدى
 بىيان ائتدى كى اولموش ايش نە مشكل
 دىدى بەلول - سنه تاپشىر ماديم من؟
 چولاقدان قاچ اوغول منزل به منزل
 دىدى صوررا اوسو گۈرۈم چولاقدىر
 ايشيم ايشدن گئچىپ پول اولدو زايل
 دىدى بەلول عاقل قويىمارام من
 يئسىن او پوللارى او باش - اراذل

داليمجا گل گئده ک بيرده بازاردا
 اولوم او دکانا من فوري داخل
 انديم صحبت من اونلا بوردان اورдан
 اشيكهسن ده سال بير يئرده منزل
 پولو گل ايسته من اوردا اولاندا
 اونانما هر جواب وئرسه او جاهل
 گئديب هربئش دقيقه گئچدي با شعور
 گينه ايسته پولو طي مراحل
 گئيلر گيردي بهلول تئز دکانه
 سلام ائتدى جوابى اولدو حاصل
 آچيلار صحبتى تاجيرلا بهلول
 اونو سالدى المبهلول عاقل
 دئدى بيرسّر وار قوى سؤيلوبوم من
 سنى چوخلار بيليلر عقلنى قابل
 دئدى تاجر منه سؤيله نه سوزوار
 حقيره لطفوو تئز ائيله شامل
 هاياداندىر بو سوز آيا نه دن دير؟
 كى بيلمزلر اونو اهل قبائل
 دئدى بهلول او يئدى كوب قيزيلدان
 گلنده آدى چوخ آيدىن اولور دل
 دوشوبدور حيرته تاجر بو سوزدن
 دئدى بهلول سوزو تئز ائيله كامل
 دئدى بهلول عاقل بو گئجه من
 اعويمدن تفريحه ائتديم تمايل

گئیب بو شهردن چیخدیم قیراخدا
 گوروب بیر غاری اولدوم فوری داخل
 گلنده سؤز بورا تاجیر گوروب دور
 بلاتک بو طبکار اولدو نازل
 دئدی وئر او بولو کی وئرمیشم من
 اونو قودو دوکاندان اوقیچی شل
 طبکار کی چیخیب گئتدی دکاندان
 سوزه وئردی داوم بهللوں عاقل
 دئدی گوردم کی اوغارین ایچیندہ
 آسیبلار بیر قیزی گل اوزلو خوشگل
 با غیردی قیز منی اوردا گوره رکن
 دئدی یاخشی گلیبسن مرد فاضل
 نئچهایلدیر يولون گوزلور دوم آخر
 يولا گوز تیکمه گیمن اولدو حاصل
 صورا تئر بیر اوزوك اوز بار ما قیندان
 وارییدی کی گوزل شکل و شمايل
 منه هدیه اندیب تا پشیردی بیرده
 بونون سن قیمتیندن اولما غافل
 سلاطیندا نه قدر اولسا جواهیر
 ائر بیگسان بونا اولماز مقابل
 چاتاندا سؤز بورا گلدى طبکار
 دئدی آى هر قبیح اعماله عامل
 او بول کی مندن آل دین ایستیرم وئر
 ندیر سنه مگر بو پیس خصائیل؟

اونا تاجر غضبلندي او ساعت
 دئدى هر لحظه گلمه مثل سائل
 منه سن وئرمەيىسىن پول فاييت گئى
 باشىن سينما قينا چوخ اولما مايل
 كىشى گئىتى گىنه تاجيرلا بېلول
 توتوبىلار سۇزلىرىن مثل اوایل
 دئدى بېلول - دئدى قىز بو غلامە
 منىم عمروم چاتار ايندى تىمامە
 يو خومدور بىر كىسيم دونيا داده ايندى
 منى كىملەر سالار لار ياده ايندى
 وار يەمير يەردە يەدى كۆپ جواھەر
 چىخارد اونلار سنين اولسونلار آخر
 او موقۇع كى اوچوب روحوم قفسدن
 وئرىب جان اللە دوشىوم نفسى دن
 قىزىللاين يېرىينىدە دفن ائدەرسن
 چىخىب صونرا ھارا گئىسنى گئىدەرسن
 دئدى قىز سۇزلىرىن، تالپاشىرىدى جانى
 دوروب من دە دولاندىم او مکانى
 قىزىللارى تاپىب يېردىن چىخارتدىم
 قىزى مدفون ائدىپ داش توبراق آندىم
 بو فىكە دوشىوم آخر اوردا ناگاه
 بوايش ن شەرين اھلى اولسون آگاه
 قىز يلالازى گلېب مندىن آلارلار
 كىسيب بو باشىمى غاردا سالار لار

دئديم اول تاپيم من اوآدامى
 وغىرى تشخيص حلا ليلا سرامى
 كىمه وئرسم من اونلارى امانت؟
 اولونجه ساخلا سا ائتمىز خيانى
 گلنده سۇز بورا گىردى طلبكار
 دئدى اولما كىشى چوخ مىردم آزار
 او پوللار كى سنهۋەرىدىم امانت
 يو بانسما قايىtar اونلارى بو ساعت
 گىنە او تاجرا يىستر مىش سۈرآتسىن
 طلبكارى دوكانىندان چىخارتسىن
 طلبكاره دئدى او كان حكمت
 بو تاجيرلا بئله ائتمە سماجىت
 بو تاجير دىنى نى دنيا يە ساتماز
 حلالىللا حرام أموالى قاتماز
 كىشى ايسىتر بىان اولسۇن حقىقت
 دئدى فارداش منى ائتمە مذىت
 بو موقع بىلدى تاجر نە خىر وار
 پولو جايز دە گىل كى ائتسىن انكار
 بىلىنسە يوخ بو تاجيردا ديانىت
 اونا بېللىق قىزىل و ئىرمىز امانت
 اوللوب اۇز ائتىدىگى ايشدن پشىمان
 پولو وئردى كىشى چىخدى دو كاندان
 گىنە بېللىق قىز يلدان صالحى صحبت
 ائشىتىدىكە او تاجر چىكدى لەذت

دئدى بھلول - فيكيرلشيدىم كىغاردا

سنى صالحيم يادا آخر بازاردا
دئدىم حمل ائيلەيم اوردان او ساعت

وئريم سىز صالحىبىن بوردا اmant
منى چون ايشلەمك ائتمىشدى خسته

اوکۆپلر يۇ كلهن موقۇع آت اوستە
اليمدن دوشدوپىر كوب يارچالاندى

قىزىللار تۈپرەق اوستوندە جالاندى
اوپىر كوب دو شىمە گىن گۆپپولتوسوندى

بوخومدان دور موشام يارى گئەمن
سحراولدو دئدىم ائيلىم نە چارە

خلاصە دوردوم اوز قويدوم بازارە
يوخو چوح ائيلە يىب بھلولو دلگىر

سن الله تئز بونو سن ائيلە تعېرىز
اتشىتىدى بو سوزۇ تاجىر پوزولدو

قىزىل گول نك اوزوپىر آندا صولدو
غضبىلندى قاپىپ داش تۈپرەق آتدى

خلاصە بھلولو اوردان چىخارتىدى
(گونئىلى) آل بوسۇزدىن درس عبرت
امانت وئردىلىر ائتمە خىيانىت

سیچانلار پادشاهی

حوصله ن واردیر اگر وئر قولاغین بوخبره
 بىير نفر كندلى كى اىستىر قىزىنى وئرسىسىن اره
 كىشى نىن جىيىدە جەھىز ئالمان اوچون پول يو خوموش
 او دور علت او رەگىنەدە غىم و دردى چوخوموش
 وارىمىش وار - يو خو بودونىياداون بېش قويونو
 قصد ائدىپ او نلارى صاتسىن قىزىن ائتسىن طويونو
 او دور علت هامىسىن صاتماغا توڭدو شەھەر
 صاتدى وئردى پولونو طويداگەرە ك جنسلىرى
 چوخوموش ايش بوبانىب آخشام اولوب گۈزقارالىب
 گىچەمۈل گىتىمك اونون قلبىنە بىر قورخۇصالىب
 دىدى گئتسىم گئچە بىردىن يولوموت تاساپىرى
 وار يو خوا لسا دا قويماز يئتىشىم كىنە دىرى

شهردن خارج اولان بىرده چاتىب بيرتانيشا
 ايسته دى بو سۈزۈن اوسته اوتنانىشلا دانىشا
 اونادا سۈلىمدى وار قورخوسو بولدا سويالار
 اُلدوروب صونرا اوشاقلارينى باشسىز قويىلار
 پولولان بىرده جەھىزلىر قويورام سىزىدە قالا
 گلن ھفتە گلرم با دىيەرم اۆزگە آلىـ
 تانىشى آلدى پولو - جنسى ، گۇئرۇپ ايش دوزەبـ
 يولوقاتدى قاباغا صبحە كىمى كىنده گللىب
 گئىچىدى گونلر دولانىت گلدى گىنە ھفتە باشى
 كىشى اوز شەرە قويوب طى ائلە دى داغى داشى
 گلدى صاحب اولا اوردا پولولان جنسـلـرـه
 تانىشى اولمادى راضى اواماناتى و ئەـ
 دىدى پوللاريلار اجنساسى سىچانلار يەدىـلـرـ
 اونلارى كىم بوائوه قويسا صاغ اولسون دىدىـلـرـ
 منـه يـوح قـدرـتـاـگـرـ گـۇرـآـلـابـىـلسـ اـورـونـ آـلـ
 آـخـتـارـىـبـ هـرـ بـىـرـىـ تـوتـ وـورـآـپـارـىـبـ دـوـسـتـاـقاـ صـالـ
 كـىـشـىـ يـالـوارـدىـ دـىـدىـ هـارـدانـ اـولـورـ بـىـرـ بـلـهـ اـيـشـ
 قـاـپـ قـارـانـچـانـىـ نـئـجـەـ كـىـدىـ سـىـچـانـلـارـداـكـىـ دـىـشـ
 دـئـيـيـبـ اـئـوـصـاحـبـىـ وـئـرـمـەـاـۋـزوـوهـ زـحـمـتـىـ سـنـ
 منه ده وورما بو اندازه اوغول تهمتى سـنـ
 الـىـ اوـ كـىـدـلـىـ نـىـنـ هـرـ بـىـرـدـنـ اـوزـلـدـوـ اوـ زـمانـ
 نـهـ قـوـيـونـ قـالـدـىـ نـهـ پـولـ غـمـ اـئـلـەـ دـىـ باـ غـرىـنـىـ قـانـ
 يـولـداـ بـەـلـلـوـ اـوـنـوـ گـۈـرـدوـ كـىـ اـنـدىـرـ كـىـنـدـهـ سـفـرـ
 بـوـينـوـ چـىـگـىـنـدـهـ گـۈـزـونـدـنـ دـهـ تـؤـکـورـاـشـ بـصـرـ

دئدى قارداش نه اولوبور سنه پوزغوندور او زون
 هر نه اولموشدور اونا - بھلولا عرض ائتدى دوزون
 دئدى بھلول اونا چوخ فکر ائله مه اولما ملول
 نئجه بېرك اولسا دۆگۈن واردىراونو آچماغا يول
 گلدى بھلول دئدى دربار داكى شاه قارداشينا
 كرمىنلە اخاباخ بو كىشىنин گۈزىياشىنى
 دئميرم قارداشىنام وئىمنىدە شوكت وجاه
 ولسى اۆلکىنده اولان موشلار اوچون ائت منى شاه
 دئدى هارون اونا بو عاقل آدام قولو ده گىل
 سن كى بو فكى دوشىسىن دىگى گۇرۇم وارندلىل
 دئدى بھلول اونا قارداش كرم ائت، ائت بوايشى
 نا اميد ائتمە گلىر كىمسە بو درباره كىشى
 يئتىرىپ بھلول اۇز اصرار يىنى آخر او يېرە
 دئدى هارون يازارام حكمونو حتما " سَحْرَه
 گئچە دن يازدى سىچانلار شاهى بھلول اولا جاق
 هر نه موش وار منىم اۆلکىمە اونا قول اولا جاق
 حكمونو بھلول آليب فورى گىدىيىدېر شەھرە
 گلىب اوردا بويوروب آلتى نفر كارگەرە
 كىدلىنى سالدى يانينجا آپارىپ فعلەلرى
 توتولوب پول دانانين ماۋاسىنىيىن دور و بىرى
 بئل كۆلۈنگۈ و ئىريب او فعلە لرىن اللرىنە
 صانكى دعوا گۆنۈ عسکر يئرييپ سىنگىرىنە
 بواعوبىن بى لرىنى امر ائله دى فورى قازىن
 قورتاراق بلکە بو پىس ايشلىرىنى او كونازىن

چیخدی ائو صاحبی ده بئل چی لرین های هوپونا
 ائله کی دقت ادیب گوردو دوشوب پیس اوپونا
 گوردو بیر آزدا یوبانسا بیخیلار دام دوواری
 قالا جاق توپراقین آلتیندا اونون هرنه واری
 دئدی بھلول بونه ایشدیر کی اولور ایندی کیشی ؟
 منه اولده بونو سویله - گورورسن نه ایشی ؟
 دئدی بھلول خبرین یوخ نه یه اولموش بوقیام ؟
 بیلمه بیلسن هله من آی کیشی موشلار شاهیام ؟
 من نه بی امر ائله دیم تو تماڈی اونلار نظره
 اوزلرین ایندی سالیبیلار بو مکاندا خطره
 بو یازیق کندلی نین ایندی پولونو هم مالینی
 بو سیچانلار آپاریپلار کی پوزوبلار حالینی
 قازیرام ائولرینی پوللاری اونلاردان آلام
 اولدورم بعضی سینی بعضی نی دو ستاقه سالام
 بودا کی حکمودور هارون منه امضاء ائله میب
 منی بو حکموده بو موشلارا مولا ائله ییب
 گلدی ائو صاحبی یا لواردی نعجه کارگره
 دئدی قازصاز بورانی من دوشَرَم درد سره
 صاخلا بین آل دولانام بلکه تاپام پول جهیزی
 سیز - بیخیر سیز ائوی آیا قویا سیز چو لدہ بیزی ؟
 دئدی بھلول یوبانار سان بیخارام بوائوی من
 نعجه اوندا دوزه جکسن بو قدر زحمته سن
 بونو بیل بیرزادی آسکیک گله او اجناسین
 تو تاجاق بیر بیخیلان ائوده عیالین یاسین

کیشی نین تیتره مهیه دوشدو دیزی قورخدو گُوزو
 گتیریب داندیقى جنسى-پولو قایناردى اُزرو
 بلی هر کیمسە(گونئیلی) ائده بو پیس عملی
 پولودا وئردی آبیرداندا بوشاچیخدىالى

بەلول و قاصى

بەلولون آدین او گون کى قلم آزىز ائله دى
 او زماندان بو آدى هر سۆزمزیور ائله دى
 ياز يلىيدىر وارىميش بىرقوجاباغبان اوzman
 بالاجابر باغى واردىر اونا قالميش آنادان
 اوقدار اىشله دى اوردا قوجالىب عُمى جوان
 جور به جور تىنگلر اكىب باغى مشجرائله دى
 ولى بير قونشوسو وار كى ائله سىين آللە اوzac
 شهردە قاضىيا بو قونشۇ اولورمۇش باجاناق
 قورخوسو يوخ كىمى ووردو كىم اوچۇن كىسى قاباق
 اوْزونو كىندەھر امرە مُختىر ائله دى
 اينگى گوندە نىچە دفعە بو نامىرد دغا
 باغان گئتجىكا ئوه فورى بوراخدى بوباغا

هر زماندا بو اينك آتدى آغيز بىر بوداغا
 سينديريپ تينگى بود اقلارينى پىرپىر ائله دى
 نئجه مەتلەر دەك الدە توتوب بو روشي
 باغچى هەر قدر دىدى با خمادى اصلاً "بو كىشى
 سۇرە كى با خمادى حتى آقا داندى بو ايشى
 باغچى نين گوئيلونو اينجيكتى مكّرر ائلمى
 باغچى دا گوندە گلېپ يالوارمىرى صبح و مسا
 قونشولوقدا دىدى بوايشلىرى كل گۈرمە روا
 ائله ايش گۇر كىشى اللەدا اونا راصى اولا
 چوخ گئىپ گلدى بود خواتى مكّرر ائله دى
 باغان هر نه تلاش ائتىدى بوايش اولمادى حل
 اوْز ايشيندن اينك صاحب اولان چىمە دى آل
 باغانىن سۇزونە قويمادى بيرىزدە محل
 باغان خىير دىيىنە بواadam شر ائله دى
 اينكين صاحبى آخىر دىدى چوخ يورماً وزون
 گۈرە بىلمىرسە منيم ايشلىرىمى ايندى گۈزۈن
 شهر دە قاضى حضور وندىگئىپ سۇپىلە سۇزۇن
 راصى يام هر نه ايشە امر او سرور ائله دى
 باغچى دا گۈردو اكىر دادگاها چىكسە نزاع
 شك يوخدور با جاناقدان ائده جىقاضى دفاع
 قاضى دىير شهر دە مەتكى اولا جاق خلقە مۇطاخ
 سۇز اونوندۇر كىمي صاخسى كىمي دە زەر ائلمى
 باغانىن يىلى هر ياندان او زولدو بوزمان
 او دور علت ائله دى در دىنى بېھلولابيان

دئدى بھلول اوناقارداش بئله اولمانگران
 سنه بختىن منى بو صحنه ده رهبر ائله‌دى
 اينگه صاحب اولان قونشويا وئر ايندى نداء
 اوـنا سـوـيلـه يـولـونـو گـوـزـلـويـورـو دـارـ قـضـاء
 بـوـگـونـ اوـرـتاـ چـاغـىـ حـتـمـاـ " گـلـهـرمـ منـ دـهـ اوـراـ
 گـوـرـهـ سنـ بـيـرـ نـجـهـ بـھـلـولـ اوـنـوـ مـضـطـرـاـئـلـهـدىـ
 گـئـتـدـىـ بـاـغـچـىـ دـئـدـىـ هـمـسـاـيـهـ بـدـ گـوـهـرـ يـنـهـ
 اوـنـوـ قـاضـىـ آـقـانـىـ دـعـوتـ اـئـدـىـبـ دـفـتـرـيـنـهـ
 گـلـدـىـ بـھـلـوـلـاـبـوـيـانـدانـ قـاضـىـ نـىـنـ مـحـضـرـيـنـهـ
 حقـ قـيـچـىـ بـدـعـتـ اـكـوـينـ يـيـخـدىـ مـسـخـرـ اـئـلـهـدىـ
 كـيـشـىـ وـقـتـىـ اـئـشـيـدـيـبـ بـوـسـوـزـوـ اـئـتـدـىـ عـجـلـهـ
 قـاضـىـ نـىـنـ چـونـكـوـ بـوـايـشـدـنـ خـبـرىـ بـوـخـدـورـهـلـهـ
 چـالـيـشـيرـ دـادـگـاـهاـ بـاـغـچـىـ گـلـيـنـجـهـ اوـ گـلـهـ
 نـئـجـهـ آـيـ فـكـرـىـ اـعـدـنـ بـيـرـاـيـشـىـ آـخـرـ اـئـلـهـدىـ
 قـاضـىـ گـورـدوـ بـاـجـانـاغـىـنـ بـئـلـهـ بـيـرـ صـحبـتـىـ وـارـ
 دـئـدـىـ قـاضـىـلاـ بـوـ عـالـمـدـهـ كـيـمـيـنـ نـسـبـتـىـ وـارـ
 اوـنـونـ هـرـ بـيـرـ اـيـشـهـ بـوـاـوـلـكـهـ دـهـ حـرـىـتـىـ وـارـ
 كـيـمـىـ وـورـدوـ كـيـمـىـ آـسـدـىـ كـيـمـىـ بـىـ سـرـائـلـهـدىـ
 باـغـچـىـ دـاـ گـلـسـهـ بـورـاـ منـ دـهـ دـهـ سـينـ يـانـدـيـرـارـامـ
 نـئـجـهـ رـفـتـارـ اـئـلـهـ سـينـ سـنـ اـيـلـهـ اوـنـاـ قـانـدـيـرـارـامـ
 سـالـارـامـ بـيـرـ گـونـهـحتـىـ باـغـيـنـىـ دـانـدـيـرـارـامـ
 دـوـشـونـهـ قـاضـىـ قـضاـوتـهـ نـهـ اـيـشـلـرـ اـئـلـهـ دـىـ
 بـوزـمانـ اوـنـلـارـاـ بـھـلـوـلـاـ بـوـيـورـدوـ بـوـ سـايـاقـ
 اوـلوـنـآـمـادـهـ اوـنـوـ گـلـسـهـ اللهـ بـلـكـهـ سـالـاـقـ

سزو بير جور گتيره کاوندان اوّزوم میوه آلاق
 صور ائتسین اوز ايشين هر نشجه داور - ائلمدى
 دادگاهدا ائلمكى باغچى گلېپ تاپدى حضور
 سن اوزومدن سزو صال ائيله مهرم من ده قصور
 داليسين من دېيەرم تاڭنيرم صحبتە شور
 سنه بختين منى بو صحنه ده ياوار ئالمدى
 ائله کى باغچى گلېپ دادگاها قويىدۇقدۇم
 باغان آچدى سزو مەكمە باشلاندى اودم
 دىدى قاضى باغيوي يا اوّزومون گۈرمەميشم
 بى دليل هانكى سزو بير قاضى ياور ائله دى
 دىدى بەھلول بو عمل چوخ گلېر آسان نظرە
 باجي اولسا بونون حتىما" کى اورتۇرمۇش شەره
 بىزە باغىن اوزو موندە گتيرىپ بوردا وئرە
 گورە جك باوريىنى مىوه مۇيەش ائله دى
 باغان سۈيە دى من زحمتە سالسام اوّزومو
 قوجا قىيىدا سبىدى ايلن بورا تۆكسم اوّزومو
 نە ضمانتلە او موقع ايانانارسىز سۈزۈمە
 قورخورام سۈلىو يە سىز حىلە دىيگر ائلمدى
 دىدى قاضى بوجەتىن ھەلە سەن اولما ملول
 دادگاهدا وئرىرم ايندى سنه صدقىلە قول
 اىدە رم بوايشى گۈرسن سۈزۈن البتە قبول
 فلمىم اوندا گۈرسن نشجه ايشلر ائلمدى
 باغچى دا قاضى نىن آندا يىچدى بوسۇزدا دىنا
 ايستە يېرمىش چىخا بەھلول يېتىشىيدىر دادينا

اول اوگرتديگي رمزى گتيريدىير يادينا
 قايىدىب سوپىلەدى بىر سۇزهامى باورا ئىلەدى
 قاضىيا سوپىلە دى بىر سوز يادىما دوشدوايانان
 بىر دئىينىڭ قادىننېم وارا ئىلە يىب باغريمى قان
 الى بوش گورسە قايىتدىم چك جك دادو فغان
 گوره جكسىز قانىمى زلفونە زىورا ئىلەدى
 چون گلن دقتده تا پشىردى منه دقتلى
 دئدى چون دادا ئاكا عزم ئىلە يىبسىن گىدەسىن
 قونشۇنۇن تقصىر يىنى ثابت اگر ائتمەيمەسىن
 گوره جكسىز آرواد نىچە كىفر ئىلەدى
 بوقارانلىق اورەگىن شمعىنى ياندىرىماق اوچون
 آروادا من سوزومون حقىنىي قاندىرىماق اوچون
 بىر كاغاڙ وئرمە آروادى اياناندىير ماق اوچون
 ادعا مى گوره تايىد بو دفتر ئىلمىدى
 وئرىرم من دە مقابلە سىنە قول شرف
 قايىدان وقتده تقدىم ئىلە يىم چىكمە اسەف
 سوزو ثابت ئىلە مىدىن صورا يوخ باشقاهدف
 گوره آروا د نە كرامت بىزە داور ئىلە دى
 ايستە دى قاضى بو ايشدن ئىلە سىن بوردا — ابا
 دئدى بەلول اونا يوخ عىبىي بونۇن قاضى آقا
 يازاو مضمۇنلا اونامەسى لطفا ئىلە اونسا
 قاضى دا باخدى سوزە فورى مەحرىر ئىلەدى
 قاضى وقتى بىلە بىر نامەنى مرقۇم ايلەيىب
 بىلەمە دى اۇز باجانا فيىن كىشى مەحکوم ئەلمىيىب

حق ايلن ناحق اولان كيمسه نى معلوم ائله يىب
اينگين صاحبىنه خئىرى قوبوب شرائىمدى

نامه نى باغچى آلىپ سوئيله دى الان گلهرم
گوزلوبور چون بولوموايندى منيم حرم
گشتدى كى عدلilikى دن-قوبيماز ۱ او رابيرىدە قدم
بوايىشى قاضى نى مفموم ومكدر ائله دى

نېچە مامورى سحر جاغى توتوب قاضى آقا
باگچى نى توتىماغا مامور لارى گۈندە ردى باغا
دەدىيلر باغبانا اول عازم تالاڭىر قضا
قاضى چون نامه دە بىر سەھو محقر ائلمىدى

مامورا سوئيلمدى باخ صاحبى يوخ بىرىئەل سۆز
ورمه رم نامه نى گرسەھوی اولا يا اولا دوز
گشت او قاضى آقا يا سوئيله يولاتىكمەي گۇزُ
بوكاڭا زداراضييام هر نە مقرر ائلمىدى

سالدى مامور لار او ساعتىدە آرايە كىشى نى
توتىدۇلار چىمگ اوچون دادسىرايە كىشى نى
گىردىرىييلر ائله كى وام بلابە كىشى نى
سەھو وار نامه دە، دىيلدە - قاضى آزبەر ائله دى

قايتار او نامه نى اصلاح ائديم آى والا جناب
قوجا باغبان و ئىرىپ او قاضىيما بو سۆزدە جواب
يازدىقىن ناماڭدىپ اۇز آدامىن خانە خراب
اونو ووردو يېرە اما منى بىرتەر ائله دى

قاضى گۈردو اۇزونو بوردا سالىپ دردسرە
هامى زحمتلرى بىر يېرده گەدىييلر ھەدرە

ایستمدى باغبانا بیر کیفر جانانه وئرە

بیرالله قالخان آلیب بیرالى خنجر ائله دى

باغيان سویله‌دى بو دادرس دادگاها

اینجييد برس منى سن آى كىشى هانكىگاها

گۈرمە بيرايىش بير عريضە آپاريم پادشاها

بَلَّلَنَه قاضىسى خلقە نە ستملىر ائلمەدى

قاضى يا سویله‌دى بېلولداكى آى صاحب حىشىم

نامە دە شاهين اىچىپسى باشىناچونكۇ قسم

بودئىپير وورسا - او نو پادشاهاگۇستىررمۇ

گۈره جكسن اوzman شاه سنى بى سر ائله دى

اونداكى قاضى دۆشوندو ايشينين ماھىھلىن

بېلولا سۈلەن دى بو ايشىدە سىننە وارالىن

بىلىرىم سندە اولار رەزىلىرى بوعەملەن

او دور علت منى باغچى بئله مضرطائەدى

گۈردو بېلول بئله صحبت اىدىراوشوم دنى

اوز دولاندىرىدى اونا آچدى بئله سرخنى

گۈرورم اوز آدامان حامى دوروسان ئَلَّىنى

بوايشى هانكى قضاوت ائلمىنلر ائلمەدى

او دور علت داھاگۇرۇم اولانصاددان اوراق

سن اونا ظلم اىدەسەن من دە آسام بوردا قولاق

ائله دىم بوقوجا باغباندان حمايت بوصاياناق

بوايشى دونيادا حق يولداگىنلر ائلمەدى

عىيى يوح نامەنى باغبان آپارىپ صاخلاياjac

ايىنگى قويisan اگر باغينا صالسا باجانااق

نامه نى شاهه وئریب حَقّینى سندن آلاجاق
شاهدا بىلىسىن كىمى بومىلته داوارائلەدى

قاضى گوردو توتور اۇزحىلەلرى اۇز آياغين
جو مودوفكە آشاغا صالحى بىر آز قاشقا باغىن
ضامن اولدو باجاناق قايتارا گاو مىشاولا غىن
باغانان ائتمىھىپير ئۆلموكى ايللارائلەدى

شرطدىر قاضى (گونئىلى) بونو بىل عادل اولا
علمى، ايمانى اولا علمىنە دە عامل اولا
حق يولوندا گئدە حق سُۈز دىئمە گە مايل اولا
او ايشى ائيلەيە كى آل پىمير ائلەدى

بەھلولون قوناگى

بىرىيىنده گونلرىن بەھلول عاقدىل
او حكىت معدنى كان فضائل
يا تىب ائودە ائدىر مىش استراحت
بىرى درگاهىنى دۇ گدو او ساعت
گلىب آچدى ائوه چىكى قوناقىيىن
دەدى اولسون گۈزۈم اوستە آياقىن
او گون دە از قضا بو بىر حكىمت
بۇ يۈك بىر مجلسە اولموشدو دعوت
قوناق كى اگلەشىپ بواتىدى خوش بېش
دانىشدىقجا قوناقدان ائتدى خواهش
دەدى اولسون سنه مندن وصىيەت
بو سۈزكى سۈلىورم چوخ ائيلە دقت

ياديندا ساخلا هربزمه گـيرنـدـه
 آرا - آختار - تاپ - اگلش اوـز يـئـرـينـدـه
 اتورما اوردا کـي آـيـرـى آـدـامـلـار
 گـلـنـدـه آـيـرـى يـانـه قـوزـاسـيـنـلـار
 ياديندا سـعـى اـهـلـه فـالـسـيـنـ بـو مـطـلـب
 گـئـدـه نـدـه هـانـكـى بـزـمـه اـولـمـوـدـبـه
 او بـيرـ سـوـزـكـى بـيرـى سـنـدـن صـورـ وـشـمـورـ
 سنـى اـئـتـمـىـرـ جـوـابـ وـگـرـمـكـه مـجـبـورـ
 اوـزـادـ کـي اـيـسـتـه مـزـ سـنـدـن جـمـاءـتـ
 گـلـنـ چـاغـدا آـدـى وـعـرـمـه اوـ سـاعـتـ
 قـونـاقـدا سـوـيـلـه دـى يـاخـشـى بـرـاـدـرـ
 قولـاـقـيمـدا قالـاـرـ حـتـمـاـ "بوـسوـزـلـارـ"
 قـونـاقـيلـانـ دورـوبـلـارـ صـونـرا بـهـلـولـ
 قـونـاقـيلـيقـ بـزـمـينـه طـى اـئـتـدـيلـرـ بـولـ
 گـلـيـبـ وـارـدـ اوـلـوبـلـارـ بـزـمـه بـاـ هـمـ
 دـيـيرـكـنـ مـيـزـ بـانـلـارـ خـيرـ مـقـدـمـ
 قـونـاقـ بـيرـىـنـ یـوـخـارـىـ بـاـشـ گـچـدىـ
 ولـى بـهـلـولـ آـشـاقـهـ باـشـىـ سـئـچـدىـ
 گـلـيـبـ لـرـ صـونـرادـانـ آـيـرـى آـدـامـلـارـ
 بوـبـوكـلـارـ، مـلـلـارـ - اـصـنـافـ وـ تـجـارـ
 قـوشـونـدا باـشـچـىـلـارـ - اـعـيـانـ وـ اـشـفـارـافـ
 دـمـيرـچـىـ - مـسـچـىـ لـرـ - زـرـگـرـ لـهـ صـرافـ
 اوـتـورـ جـاقـ هـانـكـىـ سـوـيـلـورـ بـوـ قـونـاقـهـ
 بـيرـ آـزـدا چـكـ اوـزـونـ قـارـداـشـ اـشـاقـهـ

هره بير آز دیئریتدى بو قۇناقى
 اولوب صونرا يئرى قاپى قاباقى
 گلېب آخر ده شاه دا وارد اولىدۇ
 گلنلر گلدىلر مجلس ده دولدۇ
 يئمك ايچمك قويولدو سفره لىرىدە
 اولور هر ايش - توتور بەلول نظردە
 گۈروب بىر قارپىزى آخر ده بىر كىس
 ائدىدىر وارد تالار مجلس
 گلېب قارپىز پىچاقدان يوخ نىشانە
 دولاندىرىدى وکيل اوز مىزبانە
 دىدى اىت بىر پىچاڭ بو بىزمه تىقىيم
 گىسىلىسىن قارپىزا لىسون خلقەتقىسىم
 دئمە بەلولدا گۈز لور موش قوناقىن
 گۈروب اىستىرچىخارتىسىن اوزپىچاقيىن
 پىچاڭى اوندا كى جىيدىن چىخارتىدى
 مباھاتىلا سفره اوستىوندە پىچاڭە
 باخىب شاه سفره اوستىوندە پىچاڭە
 گئدىپ فكرە باشىن سالدى اشاقە
 گۈز آلتى كى باخىر چاقووه سارى
 اونو مېھوت ائدىر نقشى - نگارى
 او اندازەتاپىپ زىنت گۈزلىدىر
 گۈزلە جناس اوچون ضرب المثلدىر
 دو شوند وردۇ وزىرى اوردا سلطان
 پىچاڭى گور موشم با غريم اولوب قان

بو مجلسده ايشى بير نقشه ساللام
 پيچاقى بوقوناقدان آخر آلام
 نه سوز من سوپىلە سەن ائيلە تائىد
 ايناندىرماق اوچون چوخ ائيلە تاكىد
 تىكىيلر گوز اونا ھەر ياندان حضار
 توتوب الده پيچاقى شاه مكار
 دىدى ايندى نىچە آيدىر جماعت
 خزىنەمدەن اولوب بو چاقۇ سرقت
 نىچە آيلار كى آردىنجا دولاندىق
 دولانعاقدان ھامى آخر اوصادنىق
 ولى ايندى يەتتىشىدىم آرزو
 پيچاقىم چىخدى ايندى روبرومە
 اوزون توتدو قوناقە بىردى سلطان
 دىدى قارداش بونوھاردان آليسان
 كىشى آند اىچدى كى قالميش آنامدان
 اهمىت ولى وئرمىر بو سلطان
 بويوردو پادشاه، گلسىن او فراش
 آپارسىن دوستاقا مەھمانى بىرياش
 گۈرۈب بېلۈل داها يۈخ باشقۇ چارە
 چڭ سلطان اوئۇ صبح اولسادار
 دىدى بېلۈل صاغ اولسۇن جان سلطان
 قوناقىم دىر منىم بو شخص نادان
 اجازە وئر ادىم ايندى ضمائىت
 گئچە بىزدە بو ائنسىن استراحت

اوزومده ائيلهرم صبح اولسا تعجيل

گتيررم وئرمە گە دربار دا تحويل

دئدى شاه بھلولا چوخ قورخoram من،

اونا سن حيلە حقوقا اوگرە درسن

ائديب آندىلا بھلول شاهى راضى

گئدىپ آزاد ائديب مەمانى قااضى

قوناقين گوزلرينده ياشى جارى

گئدىپ بھلوللان ماوايه سارى

اوه وارد اولوبلار بيرده با هم

قوناقين با غرينى قان ائيلەيىب غم

قا باقجا چونكى آند اىچمىشدى بھلول

يو خوبىدور مستقيم اوگرە تەمەگە يول

گتيردى او آجاج آتىن سرايمە

آتىندان باشلادى صونرا گلايمە

دئدى آى قارغى مرکب بىلمە يىرىدىن؟

سنه انتدىم نھلار اولجە تلقين؟

يئرین ثانى دئدىم مجلسىدە قارداش

بوخارى باشه قاچما اوردا بىرباش

بىرى دىندىپ مەسە دىننە اۇزوندىلىرى باطىن ملت سۈزۈندەن

اوشئى كى ايستە مز سەندە بوملت

چىخار دىب آتما ميدانە وساخت

شەر وئرمىداها بو آغلاما قىيىن

اولان اولدو ولى سەن آج قولافىن

سحر چاغى اگر سلطان جابر
 سنى دارين دىيىندە ائتسەھاضر
 گلر سلطان اوزو مىدانە اول
 دىيىمن شاھا جلاد ساخلاسىن آل
 دئىيم ايندى پېجاقى كىمدىن آلدىم
 گچن گون مجلسە جراڭلە صالدىم
 او موقع كى امانى رەردى جلاد
 ائلە بوسۇزلىرى ميداندا يراد
 بىيان ائيلە آتام مرحوم نه مىدت
 ائدىرىمىش اوز ايشىن آل وئر - تجارت
 وارىمىش چوخلۇ پول - نقرە - طلاسى
 تجار تدن گلن گونلر گچن اىللە
 دو شوب بىر اتفاق چوح ولدو نىسىگىل
 كسىپلر باشىنى مالىن صويوب لار
 پېچاقى سىنهسى او سته قويوب لار
 گئدىپ من ده گورە ن گوندى او حالى
 بو گوئيلو مە قالىب درى ملالى
 او گوندى هريئە چاتدى آياقىيم
 گلر تئز ميدانا جىيدن پېچاقىم
 گۈرم كىم او پېچاقە دورسا صاحىب
 بىلەم اولموش او مرحومما و غالب
 باشىن كىمىش پولون - مالىن صويوب دور
 پېچاقى سىنهسى او سته قويوب دور

خلاصه لطفی حقین اولدو شـاـمـل
 گـئـجـهـ مـجـلـسـهـ ،ـبـلـلـیـ اـولـدـوـ قـاتـلـ
 اوـنـوـ بـوـ شـاهـ سـالـیـبـ حـتـمـاـ "ـ اوـ حـالـهـ
 قـیـزـیـلـ قـانـهـ بـاـتـیرـمـیـشـ مـثـلـ لـالـهـ
 بوـ دـیـلـلـرـلـهـ کـیـ بـهـلـوـ صـحـبـ اـئـتـدـیـ
 قولـاـقـ آـسـدـیـ قولـاـقـ بـیـرـبـیـرـ اـکـشـیـنـدـیـ
 چـونـ اوـگـرـهـنـدـیـ قولـاـقـ شـاهـیـنـ جـوـابـیـنـ
 آـچـیـبـ بـهـلـوـ قولـاـقـیـنـ رـخـخـوـابـیـنـ
 یـاتـیـلـاـرـ صـبـحـ بـهـلـوـ اـولـدـوـ بـیـسـیـارـ
 قولـاـقـیـ اـئـیـلـهـدـیـ تـحـوـیـلـ دـرـبـارـ
 مـنـادـیـ بـغـدـادـاـ فـورـاـ "ـ چـکـیـبـ جـارـ
 گـلـیـنـ بـیـرـاـوـ غـرـوـنـوـایـنـدـیـ آـسـیـلـارـ
 بوـ سـؤـرـ بـغـدـادـاـ کـیـ صـبـحـ اـولـدـوـ اـعـلـانـ
 جـمـاعـتـ اـئـیـلـهـ بـیـلـرـ عـرـمـ مـیدـانـ
 گـلـیـبـ عـرـتـلـهـ فـرـاـشـلـارـلاـ سـلـطـانـ
 اوـنـوـ آـسـمـاـقـهـ صـادـرـاـعـتـدـیـ فـرـمانـ
 کـیـشـیـ اـحـسـاسـ اـئـدـیـبـ اـیـشـ بـورـدـاـ یـاشـدـیـرـ
 دـئـدـیـ قـربـانـ منـیـ بـیـرـآـزـدـانـیـشـدـیـرـ
 گـورـومـ اوـسـتـهـ اـولـاـ شـاهـیـنـ آـیـاقـنـیـ
 دـئـیـمـ منـ تـاـپـیـشـاـمـ هـارـدـانـ بـیـچـاقـیـ
 اوـ سـوـزـلـرـ کـیـ گـئـجـهـ بـهـلـوـ عـسـاقـلـ
 اوـنـاـ اوـگـرـهـتـدـیـ بـوـ اوـگـرـهـنـدـیـ کـامـلـ
 اـئـدـیـبـ بـیـرـبـیـرـ هـامـیـنـ مـیدـانـداـ تـکـرارـ
 قولـاـقـ آـسـدـیـ هـامـیـ اـورـدـاـ اـولـانـلـارـ

قوناقدان چون ائشىتدى بو سوزو شاه
 اوونون آسدىير ماقىندان ائتدى اكراه
 اونو گوردو دارا چكسە بو مەلت
 دىيىر لىشاھ عجب ائيلر جنايىت
 آتا سىين اولدۇرۇب مالىين آل سىيدىرى
 اۇزوندە يىندى بىحالەصالىيدىر
 دەدى دوز سۇز دېئىير بوقارداش اىيندى
 بىزىيمكىنە تاپىپ بىر فرآش اىيندى
 پىچاقلار بىر بىرە چون بىزە يىلىرى
 جواھەر لىن تاپىپلا رزىب وزىور
 او ناخاطرگمان ائتمىم او سەاعت
 بىزىيم دىر سۈليلە دىيم ائيلىبىلە سرفت
 بىزىيمكى چون گئچە اولدو هەۋىدا
 او نونكۇ آپرى شخصىن اولدو گويا
 كسىلىر باشىنى ياللىنىز آتافىرىن
 تۆكۈبلەر ظولمۇلان يول اوستە قانىن
 (گونئىلى) چوخ اوزون چىكى حكایىت
 يورولما آل سوزوندىن درس عېرىت
 گىرنىدە مجلسمى باح اۆز يېرىن تىباب
 او لار عالىمە چون هىربابلىيىباب
 دانىشدىر مىنجاھىچ يېرددە دانىشىما
 صوراپشىمان او لوب يانما آلىشىما
 او زادكى وغىرمى بىر لە آل اوزات
 او زادكى ايستەمە مىلرسن چىخارتىما

اولاھر کیمسه ده دییس و دیانت
اۇزوندە هرنە وار ائیلرقناعت

قضاوت بھلول

گئچمیش زمانه لردە دو شو بدور بو اتفاق
بیرکوچە دن تاپیپ بیر آدام بیربالاوشاق

علوم اولوب آتیبلار اوно يوخدو بیرکىسى
آغلىر گلیب گئدنلىرى محزون اعدىرسى

آخرائوه گتىردى چوح اكتدى ملاطفت
اوغلان دىل آچدى توتدو آياق اولدوتربىت

دوران گئچىب اوغول يېتىشىپ يىدى ياشينا
بىرگۈن يېغىلىدى كوچىدە بىرعدە باشينا

تعريف اولوب اوشا خلىقى چون بىلمۇينلىرە
بىر باشقما جرا گلیب اوندا بىرابەرە

وقتى كى بوسۇزو اشىدىپ وارلى بىركىشى
فصد ائيلە دى بوطعمە دە دە يو خلا سىن دېشى

فکر ایئله بیر کی نه یوغوروب بيرده پاپميشام
 حاضر جا بير کوكه يئمهگەمايندى تاپميشام
 اوغلانى من ائوه آپارىب ساخلاسام اگـر
 هروقت كى قوجالدىم اوغول دردىمەدەگـر
 هروقت كى دىزىم گوجونو آلدى روزگار
 اوغلوم اگـرمنىم اولا، الدن اوگون توتار
 تاجر گئدىب بوسۇرىلە بىزقەدر فكرايدىب
 اوغلانى ساخلايان كىشى نىن يانىناگـدىب
 تاپدى اونو دىدى گـى بو اوغلان منىم كى دىر
 آند اىچدى بو كتاب و بو قرآن منىم كى دىر
 من اوندا بىلە دىم اونو كىملەر اوغورلوبوب
 فونداقىلا صورا آپارىب كۆچەددە قويوب
 اوغلان تاپان قوجا كىشى چون اولمادى رضا
 ايش هارونا سۇزو دئەمەگى ائتدى اقتضاء
 يولداش اەديب خلاصە او شاقى ايکى سفر
 هارون حضورونا اوچوبا هم گـەدىر دىلر
 يولدا ايکى آدامى گـوروب بوايکى كىشى
 بىللە يىدى بونلارىندا وار هارون ولايىشى
 بىر بىرلىلە حق من ايلندير دىيەدىيە
 شر كىسمە گـە ئەدىرلىر حضور خليفەمە
 اونلاردان ائيلە دى بىرى بو مطلبى سئوال
 دعوا نه اوستە دور كى دوشوب دور بوقىل و قال
 اونلارى كى قوجا كىشى ائتدى بىلە خطاب
 اوز دوغنده رىب بىرى اولارىن قايتارىب جواب

شهره دۆن گلنده من اولدوم آتا سوار
 يولدا شىم اولدو يولدا بونام روزگار
 گۈرۈم پيادەدىر يولو قادر دەگىل گلە
 ائتدىم سوار آتا يولو بىرآز جادىنجەلە
 بىغدادەجەن كىشى آتىميش مىندى تىركىيە
 بىغداددا ساخلادىم آتى - آتدان بىئەرىئەنە
 آتدان اوزو بىئەقىدىن قويما مىش ھالە
 بىردىن گەچىپ آلىب آتىميش سوخدا سىئەنە
 دۇندو منه دىدى تئز آتىمدان پيادەاول
 بىغدادەجەن سنى گىتىرىپىدىرى، قوتاردى يول
 دعوا اوجالدى بنزە دى صىخەنە قىامتە
 هارونا ايسىتە دىك گئىدەگىايىدى شكايتە
 بونلار پيادەاونلار آت اوستە گئىدە گئىدە
 يولدا ايىكى نفر دەايدىپلەر مشاھدە
 چون اونلارى گۈرۈلە گەندىرىلر بىئىش نىفر
 سىلىنلىرلەردا گەدە جىسىز اىدىن خېر
 بىردى دىدى بىرى اولارىن چىخ شتابىلا
 چوخ چوخ ساواشمۇش گىچەنە بوجنابىلا
 چوخلار بىلىر بى شهر دە كىيمدىر آنام - آنام
 بىغداددا ائل بىلىر نىچەايىلىدىرى كى قىقا با
 بىز تور با من گىچە معازىمداڭ گوموش - طلا
 آلدەم ئەماعوه آپارام دوشجىگىم يولا

بو يولدا شيم گئچىب قاباقىمدا كسيب يولو
 آلدى اليمدە تورپادا كى ژرلىرى-پولو
 هر قدر يالوارىب ائلە دىم عجز و التماس
 نه رحم ائدىب منه نهادىب حقدن هراس
 صونرا دىدىم گئدهك دىيەك هارون بوسۇزرو
 حاكمىتىر هر نئجه بىلر حل ائيلەسىن اوزو
 باهم دوشۇبدولر يولا آلتى سفرگئدىر
 بىر آتدى بىر اوشاقىلا بىر كىسمىز گئدىر
 صبر ائيلە يېيدىلر يولو چوخ دردە - زحىمته
 بىرلىكde گلدىلرها مى باب خلافتە
 هارونو گۈردو سوئىلمىدى هر كى سۈزۈن اونا
 بىر مطلبەتكىب هرە بىر جوت گۈزۈن اونا
 هارون نىڭدر ائيلەدى بو ايشلەر شىلاش
 ايش چاتىمادى باشا اولوب آخشام ياواش ياواش
 دويدو جانا قويىبدور آلين آخر آلتىنا
 سىلندى ايشلىرىز دويور بىدور منى جانا
 اوردان گئدىب هامى گئچەنى گلدىلر سحر
 باشلاندى محكىمە اولوب هارونە دردسر
 هارون نە قىدرە چالىشىپ باش چىخارتىمادى
 آخشامدا اولدوا ياش گىينە بىرييانە چاتىمادى
 هارونا واقعا " بؤىوك آزار اولوب بوايش
 هفتە گلىپ چىخىش باشاتىكار اولوب بوايش
 بەلولدا مطلبى ائشىدىب گلدى بىرگۈزۈز
 درباردا هارونا دىدى قارداش اولوب نە سۆز ؟

سن اذن وئر حقیقتى من ائيلەيم ئىيان
 حق هانسى دىرگۈچ ائيلەين ھانكى؟ ائدىم بىان
 ھارون وئرىپ اجازەنى بېلول عاقلە
 مطلب آچىلەتى، بېلولا فاش اولدو مسئله
 فرمان وئرىپ بو و قىتىدە بېلول نامدار
 هر كس كەيىلدا اولدو آتىش ترکىنە سوار
 ايندى گىدە آتىش يانىنا من ائدم نظر
 صونرا كىمىن بوات اولا جاقدىرۇ ئەرىم خبر
 باشىن اگىب يالانجى يىيەبوردا بېلولا
 گىندى آتىش يانىدا بىر آزگىچىدى صاغ صولا
 صونرا گۆرۈپ كى آت اونا هەچ ائتمىر اعتىنا
 شىمنىدە حاڭىلەن قايىدۇپ تىز يانا يانا
 بېلول صورا بويوردو آتىش اوْز يىيەسىنە
 گل سن دە گەت آتىش يانىنا من باخىم گىتە
 آت صاحىبىن گۈرەندە چىكىپ شىحە دم بدە
 اوْز رأيىنى بو و قىتىدە صادر ائديپ حكىم
 اوْز دئوندە رىب اونا دىدى سىن اول آتا سوار
 ايندى سىنيدىر آت ھارا گۈلىون سۈورا آپار
 اوندان صورا دىدى اوشاقا هانسى دىر آنان
 اوغلان وئرىپ اوپۇ بؤيۈدن كىمسەنى نىشان
 بسو علته دوروب اونا آرخا او نامدار
 سىلندى آى قوجا بو سىنيدىر گۈتۈر آپار
 صونرا اوْزون چۈئۈردو سارايدا كىيىلەرە
 بىر قابدا سو دىدى گىتىرىن ايندى محضرە

بيرقاب سويوكنيزدن او موقع ده کي آليب
 تئزتور بادان قيزيل گوموش او سويا ساليلب
 فابدا سويون با خيب او زنه قوزادي باشين
 قصابي گوگتريب دئدى اولدو بوقارداشين
 او ندان قيزيللارى چيخارىپ وئردى قصابا
 اصلا" رقيبيين سۆزونو قوبىمادى قابا
 بېھلۈل اىدىنده مسئله نى هاي كۆپسۈز حەل
 قويد و خليفە قارداشى حىرىتىد مۇعمل
 سىلسىنى بېھلۈل بونها يشدىر؟ بىان ائلە
 او نلار نە تئر رضا اولوب، حل اولدو مسئله
 بېھلۈل دئدى خليفەمە واراتدا چوخ صفات
 اوز صاحبىن گورەن كىمى كىشىر ھمىشە آت
 بىللە اولار دېيرمنە وئارارپا، وئر سامان
 بىرده تانىشلىقىن ائلەمير صاحبە عيان
 بىرده او شافى كىم بويۇدۇب چكدى زحمتىن
 حتما" بىلەر ھمىشە اونون قەدرو قىمتىيەن
 او لىسون گرەك آتاسى اونون زحمتىن چكەن
 انصاف اولار؟ او نو آپارا يولدان ھرگئچەن
 صالحيم قىزىللارى سويا ياغ قوزانىب او زە
 اولدو كەم بۇ دعوا دا قصاب دىيىن سۆزە
 قصاب آتى صاتاندا آچىرآل پول آلماغا
 آل ياغلىيەدۇر اودور بىلە شىر پول - قيزيل ياغا
 هر كىمسە دە (گونئىلى) دۇزوم يوخ مشقتە،
 منصف وئر اجازە او آل ناپسا لىذتىھ؟

بەھلۇن اوشا خلیقى

بىر گۈن اوشاقلار کى قورۇرلار تىللە

بىر بالاجا سئرچە سالىئىلار آله

ھر بىرى حیوانى چكىپ بىر يانَا

قالمادى بىر زاد کى دۆشە فيرتانا

بو دىدەي چون سېمېشىدىم دَن اونَا

ايىندى گەھەگ صاحب اولام من اونَا

او دىدەي وقتى کى منىمىدىر تىللە

قويمارام هىچ کس اونو آلسىن آله

ايشاورا چىكدى سۆھە لر بىر بىر يىن

داش، آغاچ آلده دۈگەلر بىر بىر يىن

بىر نفر آخر دىدەي و ئىرسز ماجال

بو دۆگۈنۈ آچماغاوار احتمال

بىز بو سۇزو ايىندى دئىسک بەلولا

او چە جىكدىر بىزى بىر دۆز يىلولا

ائتىلىر اونلار بونو بىردىن قىبول

طى اىدەلر گۆستەرە او ھرنە يىول

بەھلۇن ھر کس دن آلاركى خىبر

يولدا گۈرۈلر کى گَلىر بىر نىفر

سۈپىلە دىلىر بىردىن اونا آى جوان

هاردا اولار بەھلۇن اونو وئر نىشان

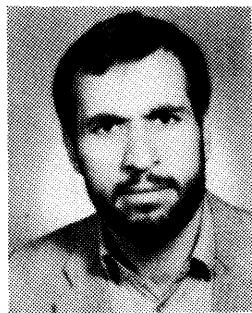
اولجاق اوشاقلاردان اونا بو خىطاپ

بودىلىلىن اونلارا وئىدى جىواب

فرصتى خوش دور صاياسىز محترم

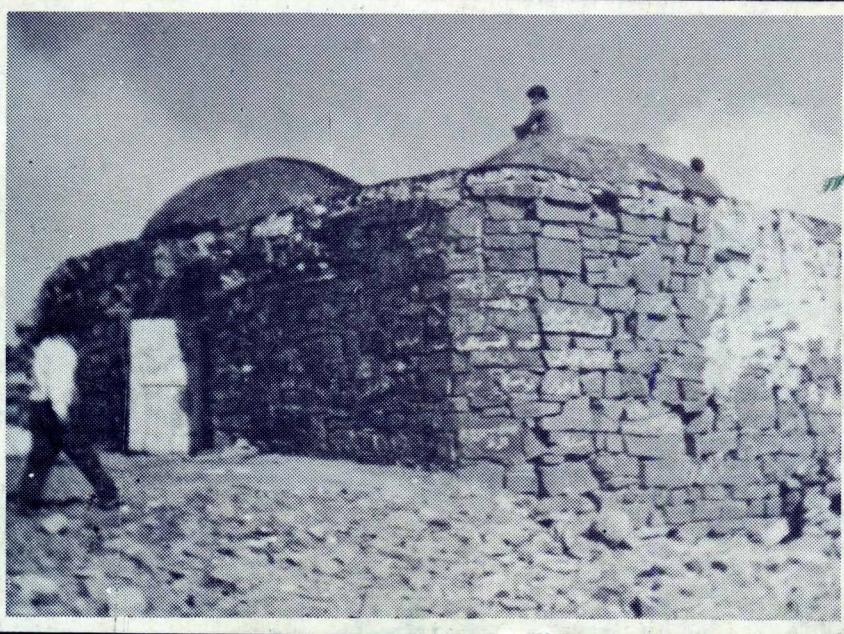
ائشىت، منم - گۇر، منم ھەم بىل منم

بو جوابا ائتدىلر اوئلار گ——مان
 بەھلولو سىلمىرىم كىم ايمىش بو ج——وان
 قالدى جوان دو شد ۋلر اوردان ي——ولا
 بىلمىدى بىر كىمسە او بە——لول اولا
 بىر كىشى بونلاريلا گلىب اۋازۆزە
 او كىشى يە تئز دىل آچىرلار سۈزە
 بەھلولو بىز آختار يېرىق آى ك——ىشى
 بەھلوللان بو قوشۇنۇن وار ا——شى
 سۈپەلە دى سىز بەھلولو گۇردۇز باياق
 هر نە دىدى كاش وئرە ردىز قولاق
 سۈپەلە دىلر اوندان ائده رك س——ئال
 گۇرمۇشۇڭ او صالدى بئلە قال ما قال
 ائشىتمە نم — گۇرمەنم، ھەم بىلمەنم
 بەھلولون اردىنجا گۇتۇر دوك قَدَم
 او كىشى سىلندى سىزە اوج——وان
 آنلاما بىسىز نە ائدىر مىش بىيان
 سۈپەلە مە بىيدىر سىزە او مىحرىم
 ائشىتمە نم، گۇرمە نم ھەم بىلمە نم
 سىز او دىيىن سۈرلەر بىلا ت——فاق
 دەقىتلە وئرمە دىز حىتما" ق——ولاق
 سۈپەلە بىب اوندا سىزە او ذىحىشىم
 ائشىت، منم — گۇرمەنم — ھەم سىل، منم
 يىنى او آختار دىغىن انسان مىنم
 ائيلەين ھەر دردىزە در مان مىنم

(گونئیلی) انساندا انسانلیق گرهک
 انسانلیق اولماسا ياشا بیش نهدیر؟
 يازدا بیتر چیچک قیشدا قاریاغار
 چیچک سیز يازنه دیر قارسیز قیش نهدیر؟
 يئمیش او دور يئییلسهده — گئتسهده
 يئینین آغزیندا او ندان داد قالا
 انسان او دور بیر گون او لوب ایتسهده
 ائل ایچیندە او ندان ياخشى آد قالا

میشوع داغلار بیندا علمدار مقبره سی

ترکىمەن باسلانان آرارات داغلار بىنىن آللولار يوردو آذربايجاندا
گون دوغان يانا اوزانان قىمىيىن میشوع داغلارى آدلانان بئرلىرىنىن
بۈكىك زېزۇھەلىرىنىن بىرىنىن اوستۇدە بىر مقىرىنىن يانىندا داشىلا گۈزىل
و محكم تىكىلىن بئچە - گىندلى دام گۈزە دەگىر ۱۳۶۶ نىعى گۈشىلى
شهرپور آبىندا بومقىرىمنى زىارت ائدەرگىن اوپۇن كىمسە اولدوغۇنو بىر
فوحازىپىدىن صوروشا دا اونا حورىيە حورىمىتلەر و تىسلەر صايىردى دئىيلميس
روابىتلە گۈزە بومقىرى بىردىتى سەحصە تعلقى وار، هەر اىل دىستە دىستە
آذربايجانىن اوراق بئرلىرىدىن ھاىلە میشوع داغلار بىرىنىن يان بۈرەسىندىن
كى حىوب اوزو گۈشتى و قورشى اوزو مرىندى مىظھەلىرى دىير بىر مقىرىنىن زىبارىتى
كىلىر.

مقىرىنىن مىزىدا شدان گۈزىل كىبيھسى سىمىش و آدۇنارىخىسى او خوماق
جىنس اولسا دا، يانىندا كى آبىدىمىن دىوار بىندا يوزاللى اىل بوندان او نىجە
سازىلىپ اهدى اولونان كىبيھ گۈزە جىز بىر.